

Onderzoek Basisschoolkeuzes

Wijkschool Kunstrijk in Klarendal te Arnhem

© Liselot Burgers, Anne Porskamp, Yvette Sillessen en Imke Zijm
Juni 2014

Voorwoord

Voor u ligt het afstudeeronderzoek *Onderzoek Basisschoolkeuzes - Kunstrijk te Arnhem*. Een onderzoek binnen de Arnhemse wijk Klarendal gericht op de motivatie van ouders voor de keuze van een basisschool voor hun kind.

Wij zijn vier studenten Maatschappelijk Werk en Dienstverlening aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN). Dit onderzoek is uitgevoerd in het kader van ons afstudeerproject en gezamenlijk hebben wij gekozen voor dit onderzoek dat wij binnen het Multifunctioneel Centrum Klarendal hebben uitgevoerd. Wij hopen dat ons onderzoek een bijdrage levert voor Wijkschool Kunstrijk.

Dit onderzoek is verricht vanaf februari 2014 tot en met mei 2014. De opdrachtgever was Charly Tomassen (Wijkregisseur Klarendal, Gemeente Arnhem). Tevens waren Rob Klingen (Opbouwwerker Rijnstad Arnhem) en Paulien Toonen (toekomstig vervanger Charly Tomassen) betrokken bij het onderzoek en de begeleiding daarvan. Onze dank gaat uit naar hen en naar Paul Hofman (praktijkbegeleider vanuit de HAN). Zonder hun ondersteuning zou dit onderzoek niet in deze vorm tot stand zijn gekomen.

Natuurlijk bedanken wij ook Johan Kooij (Interim Directeur Kunstrijk), ouders die meegewerkt hebben aan het onderzoek en andere betrokken professionals uit de wijk die wij voor ons onderzoek hebben benaderd.

Wij wensen u als lezer veel plezier met het lezen van dit onderzoeksrapport.

Nijmegen, juni 2014

Liselot Burgers
Anne Porskamp
Yvette Sillessen
Imke Zijm

Inhoudsopgave

1. Samenvatting	p.3
2. Inleiding	p.5
3. Probleemanalyse	p.7
4. Onderzoeksopzet	p.20
5. Resultaten	p.25
6. Conclusie	p.32
7. Discussie	p.39
8. Aanbevelingen	p.42
9. Mogelijkheden om aanbeveling uit te voeren	p.46
10. Verantwoording	p.49
11. Literatuurlijst	p.52
12. Bijlagen	p. 56
- Bijlage 1: Probleemanalyse	p.56
- Bijlage 2: Uitwerking conclusie subvragen	p.93
- Bijlage 3: Enquête (Groep A)	p.96
- Bijlage 4: Enquête (Groep B)	p.97
- Bijlage 5: Interviewvragen ouders jonge kinderen (Groep A)	p.98
- Bijlage 6: Interviewvragen ouders Kunstrijk (Groep B)	p.99
- Bijlage 7: Voorbeeld datamatrix	p.100
- Bijlage 8: Analysedata interviews (gedeelte als voorbeeld)	p.101
- Bijlage 9: Analysedata enquêtes (gedeelte als voorbeeld)	p.103
- Bijlage 10: Startdocument	p.104
- Bijlage 11: Onderzoeksontwerp	p.107
- Bijlage 12: Verantwoording	p.110
- Bijlage 13: Verslag gesprek Joyce Verhoef	p.116
- Bijlage 14: Verslag gesprek Johan Kooij	p.119
- Bijlage 15: Verslag gesprek Pauline Haast	p.121
- Bijlage 16: Verslag gesprek Henk Nieuwhoff	p.122
- Bijlage 17: Contract met de opdrachtgever	p.123

1. Samenvatting

Voor u ligt een onderzoek naar motieven van ouders voor de basisschoolkeuze voor hun kinderen. Het onderzoek heeft plaats gevonden in de wijk Klarendal in Arnhem en heeft zich gericht op de basisschool Kunstrijk. Deze school zit in het multifunctioneel centrum (MFC) van Klarendal samen met velen andere instellingen, zoals peuterspeelzalen, kinderkunst, een sportschool, kinderopvang, een consultatiebureau en nog veel meer. Directe aanleiding voor het onderzoek is de opvallende discrepantie tussen de positieve ontwikkeling die de wijk als geheel doormaakt en het achterblijven en zelfs verslechteren van de situatie voor de wijksschool Kunstrijk. Dit was tot voor kort de constatering. Er wordt nu een lichte stijging van het aantal kinderen waargenomen. De gemeente en de school zelf ziet het aantal kinderen graag nog verder stijgen.

Het doel van het onderzoek is de verbinding van de wijkbewoners en de wijksschool te verbeteren en het creëren en versterken van basisschool Kunstrijk waardoor er de komende jaren meer kinderen onderwijs gaan volgen op deze school. De onderzoeksvragen hebben zich gericht op de overwegingen van ouders voor het kiezen van een basisschool voor hun kinderen en welke factoren daarbij een rol spelen. Ook hebben wij onderzocht welke mogelijkheden er zijn om meer ouders voor de wijksschool Kunstrijk te laten kiezen.

Doormiddel van kwantitatief en kwalitatief onderzoek zijn wij tot conclusies en aanbevelingen gekomen. Er is gekozen voor mondelinge interviews, schriftelijke enquêtes en deskresearch. Uit de deskresearch is een probleemanalyse gekomen. Bij de interviews en enquêtes is er gebruik gemaakt van drie groepen respondenten voor de dataverzameling. Dit waren ouders van jonge kinderen die de keuze voor een basisschool nog moeten maken, ouders van kinderen die op de basisschool Kunstrijk zitten en meerdere informanten uit het werkveld.

De volgende conclusies zijn uit dit onderzoek gekomen: de ouders die wij hebben gesproken vinden het belangrijk dat er een diversiteit is aan culturen op de basisschool van hun kinderen. Deze ouders willen een afspiegeling van de wijk en maatschappij in de klassen op school. Er wordt door de geïnterviewde ouders die nog een keuze moeten maken voor een basisschool gedacht dat er bij een 'zwarte school' als Kunstrijk veel aandacht gaat naar kinderen met een taalachterstand waardoor andere kinderen tekort gedaan worden. Laagopgeleide ouders die wij hebben geïnterviewd kiezen vaak voor een school omdat dit dichtbij is. Hoogopgeleide ouders overwegen hun keuzen meer. Ditzelfde blijkt uit literatuuronderzoek. Ouders van jonge kinderen die wij benaderd hebben voor ons onderzoek, kiezen voor de peuterspeelzalen en de SKAR binnen het MFC maar kiezen daarna niet voor Kunstrijk. De meeste kiezen voor de Jan Ligthart basisschool, buiten Klarendal. De keuze van een basisschool is heel persoonlijk en divers. De ouders die wij benaderd hebben voor ons onderzoek (uit de wijk Klarendal en omgeving) zijn veelal niet bekend met Kunstrijk. Uit de interviews blijkt dat het voor de ouders niet duidelijk is waar Kunstrijk voor staat. Het is namelijk een wijksschool, een open katholieke school en een school gericht op kunst. Dit schept verwarring onder de ouders. De meeste geënquêteerde ouders die kinderen op Kunstrijk hebben staan ervoor open om zich in te zetten voor de school. Er is meer interesse voor een ondersteunende functie dan een leidende functie. Binnen het MFC wordt er al samengewerkt tussen de verschillende instanties. Dit zou echter meer kunnen.

Vanuit de conclusies zijn de volgende aanbevelingen gekomen: 1) Wijksschool Kunstrijk zou meer aan reclame moeten gaan doen. 2) Wijksschool Kunstrijk zou meer aandacht moeten gaan besteden aan hun imago als 'zwarte school'. 3) Kunstrijk zou meer ouders kunnen

betrekken bij activiteiten die met school te maken hebben. 4) Kunstrijk zou zich meer zichtbaar kunnen maken bij ouders die nog een schoolkeuze moeten maken d.m.v. een betere samenwerking met de instellingen binnen het MFC Klarendal. 5) Een aanvullend advies is dat er vanuit het MFC Klarendal (inclusief Kunstrijk) overleg zou moeten komen met de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen voor toekomstige stage mogelijkheden binnen het MFC.

2. Inleiding

Vanuit de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening van de Hogeschool Arnhem Nijmegen moeten wij een onderzoek uitvoeren op het gebied van zorg en welzijn. Wij zijn Liselot Burgers, Anne Porskamp, Yvette Sillessen en Imke Zijm. Via de opleiding zijn we bij dit onderzoek terecht gekomen. Het leek ons een uitdaging om te onderzoeken hoe een school meer kinderen kan werven en hoe dit een afspiegeling van de wijk kan worden. De diversiteit van culturen en achtergronden trekken ons allen erg aan. Verder vinden wij het interessant dat deze wijk erg in ontwikkeling is en dat wij daaraan een bijdrage kunnen leveren. Tot slot vinden we het boeiend om met de bewoners in de wijk in contact te komen en de meningen en belevingswereld van de mensen in de wijk te weten te komen betreffende ons onderzoek. De theorie en praktijkervaring die wij hebben opgedaan tijdens onze opleiding hebben wij goed in kunnen zetten bij dit onderzoek.

Het onderzoek heeft plaats gevonden in de wijk Klarendal in Arnhem, vanuit het multifunctioneel centrum (MFC). Ook de wijkschool Kunstrijk is hierin gevestigd. Wij hebben de opdracht gekregen van Charly Tomassen, wijkregisseur Klarendal van de gemeente Arnhem, om ons te richten op de volgende problematiek: momenteel gaat maar 20% van de kinderen in de wijk naar school in Klarendal, 80% van de kinderen gaat naar basisscholen buiten de wijk. Tegelijkertijd maakt de wijk een zeer positieve transformatie door in de afgelopen tien jaar. Op alle fronten laat de wijk positieve tot zeer positieve scores zien en vestigen zich (bewust) nieuwe gezinnen in de aantrekkelijke wijk Klarendal. De wijkschool Kunstrijk profiteert hier echter nog niet van deze positieve ontwikkeling op het gebied van het aantal leerlingen en het imago. Directe aanleiding voor het onderzoek is deze opvallende discrepantie tussen de positieve ontwikkeling die de wijk als geheel doormaakt en het achterblijven en zelfs verslechteren van de situatie voor de wijkschool Kunstrijk. Dit was tot voor kort de constatering. Er wordt nu een lichte stijging van het aantal kinderen waargenomen. De gemeente en de school zelf ziet het aantal graag nog verder stijgen.

De opdrachtgever wilde graag dat er participierend onderzoek gedaan werd. Verwacht wordt dat door dit onderzoek concrete aanbevelingen naar voren komen die bruikbaar zijn voor de basisschool Kunstrijk en de direct betrokkenen. Deze aanbevelingen worden onderbouwd met onderzoeksresultaten uit interviews en enquêtes en aangevuld met literatuuronderzoek. Verder moet dit onderzoeksrapport leesbaar en duidelijk zijn.

In dit onderzoek zijn wij opzoek gegaan naar beweegredenen en motieven van ouders voor de schoolkeuze voor de basisschool van hun kind. Het doel van het onderzoek is de verbinding van de wijkbewoners en de wijkschool te verbeteren en het creëren en versterken van basisschool Kunstrijk waardoor er de komende jaren meer kinderen onderwijs gaan volgen op deze school. Ook willen we te weten komen waarom ouders in de wijk Klarendal voor basisschool Kunstrijk dan wel voor een andere basisschool kiezen. Tot slot gaan we in ons onderzoek op zoek naar mogelijkheden om meer ouders te bewegen om voor Kunstrijk te kiezen.

Charly Tomassen is wijkregisseur binnen de gemeente Arnhem. Wijkregisseurs zorgen ervoor dat meningen, plannen en ideeën van bewoners over de leefbaarheid en de veiligheid

in de wijk bij de gemeente op de juiste plek terechtkomen en op een goede manier worden afgehandeld (Gemeente Arnhem, 2012). Paulien Toonen volgt Charly Tomassen op en is daarom ook bij het onderzoek betrokken.

Verder is Rob Klingen betrokken bij het onderzoek. Hij is opbouwwerker via de organisatie Rijnstad in de wijken Klarendal en Geitenkamp te Arnhem. Het opbouwwerk ondersteunt bewoners en bewonersgroepen, die gezamenlijk hun belangen willen behartigen op het gebied van wonen, samenleven en de voorzieningen in hun wijk. Opbouwwerkers geven informatie en advies aan bewoners en helpen bij het oprichten van een bewonersgroep of werkgroep (Rijnstad, 2014a).

In dit onderzoeksrapport wordt er begonnen met een probleemanalyse. De hoofdthema's die daar aan bod komen zijn een wijkanalyse, een schoolanalyse en het schoolkeuzeproces. Dit is te lezen in hoofdstuk 3. Vervolgens wordt er in hoofdstuk 4 besproken wat de onderzoeksopzet is geweest van dit onderzoek. Hier is te vinden welke groepen respondenten benaderd zijn en voor welke onderzoeksmethoden is gekozen. De resultaten van de verschillende onderzoeksmethoden worden beschreven in hoofdstuk 5 en de conclusies van het onderzoek zijn te vinden in hoofdstuk 6. In hoofdstuk 7 wordt er aandacht besteed aan een discussie waar beschreven wordt wat goed is gegaan tijdens dit onderzoek en wat aandachtspunten zijn voor onderzoek in de toekomst. In hoofdstuk 8 worden de aanbevelingen beschreven die zijn voortgekomen uit de conclusies. Deze aanbevelingen worden in hoofdstuk 9 uitgewerkt door middel van suggesties voor mogelijkheden om aanbeveling uit te voeren. Tot slot is de verantwoording van de keuzes in dit onderzoek te vinden in hoofdstuk 10 en wordt het afgesloten met een literatuurlijst en de bijlagen in hoofdstuk 11 en 12. Er is een afspraak gemaakt om de bevindingen en aanbevelingen te presenteren aan de opdrachtgever en de direct betrokkenen en op dat moment zullen wij graag ingaan op de adviezen en mogelijkheden om dit plan uit te voeren.

3. Probleemanalyse

Hieronder staat een samenvatting van de belangrijkste punten van de probleemanalyse. De volledige analyse is te vinden in bijlage 1. In deze probleemanalyse staan verschillende aspecten als de wijkanalyse, de schoolanalyse en het schoolkeuzeprocess. Het praktijkonderzoek wordt uitgevoerd onder ouders en deze zullen benaderd worden. Op deze manier is er onderzocht hoe en waarom ouders juist wel of niet voor wijkschool Kunstrijk kiezen en wat daarin belangrijke aspecten zijn. De probleemanalyse is gemaakt vanuit de volgende hoofdvraag: *Welke kennis hebben we nodig over de wijk, de school en de ouders/bewoners om tot een goede analyse van de problematiek te komen?*

3.1 Wijkanalyse Klarendal

Van aandachtswijk naar prachtwijk

Volgens opbouwwerker Rob Klingen maakt Klarendal echter een positieve transformatie door in de afgelopen 10 jaar (R. Klingen, persoonlijke mededeling, februari 2014). Ook 51% van de bewoners uit Klarendal zien een vooruitgang van de wijk (Gemeente Arnhem, 2013). Op dit moment profiteert wijkschool Kunstrijk nog onvoldoende van deze positieve ontwikkelingen. 20% van de kinderen in de wijk Klarendal gaat naar wijkschool Kunstrijk. De overige kinderen (80%) gaan naar basisscholen buiten de wijk. In de afgelopen 12 jaar is het imago van Klarendal veranderd van onveilige drugswijk naar aantrekkelijke stadswijk met een levendig Modekwartier. Een groter aantal bewoners zijn trots op Klarendal en het vertrouwen in de ontwikkeling van de wijk is gegroeid. Tegelijkertijd kent Klarendal nog zijn kwetsbaarheid, zowel op sociaal terrein (werkeloosheid, armoede, etc.) als op economisch terrein (Gemeente Arnhem, 2014).

Feitelijke kerncijfers over de wijk

Klarendal telt

- in totaal 7.345 mensen.
- 162 kinderen in de leeftijd van 0 t/m 1 jaar, en 131 kinderen in de leeftijd van 2 t/m 3 jaar
- 519 kinderen in de leeftijdscategorie van 4 t/m 11 jaar
- 338 kinderen in de leeftijd van 12 t/m 17 jaar (Gemeente Arnhem, 2013a).

Daarnaast behoort

- 39 % van de inwoners tot een etnische minderheid.
- Turken vormen de grootste etnische groep van allochtone afkomst (15 %). In Klarendal wonen 263 potentieel inburgeringsplichtingen (ongeveer 4 % van de bevolking). Een inburgeringsplichting is een vreemdeling, die verplicht is om voldoende kennis van de Nederlandse taal en de Nederlandse samenleving te verkrijgen. (Lopik, z.d.)
- Hierdoor zijn er achterstanden op het gebied van taal en kennis van de samenleving. De groepen met een andere etniciteit leven erg langs elkaar heen en trekken zich terug in hun eigen groep (Gemeente Arnhem, 2013a).
- 4.787 mensen van Nederlandse afkomst.

Klarendal telt

- 575 (13%) paren met kinderen en er zijn 398 (9,0%) eenoudergezinnen.

- Het gemiddeld besteedbaar inkomen ligt relatief laag tegenover het stedelijk inkomen. 6,2 % van de bevolking heeft geen werk en is werkzoekend.
- Klarendal heeft samen in combinatie met de aangrenzende wijk Sint Marten, een bovengemiddeld voorzieningenniveau. Het draagvlak van bepaalde maatschappelijke voorzieningen, waaronder de scholen, verschuift door de gewijzigde bevolkingssamenstelling en opbouw (Gemeente Arnhem, 2013a).

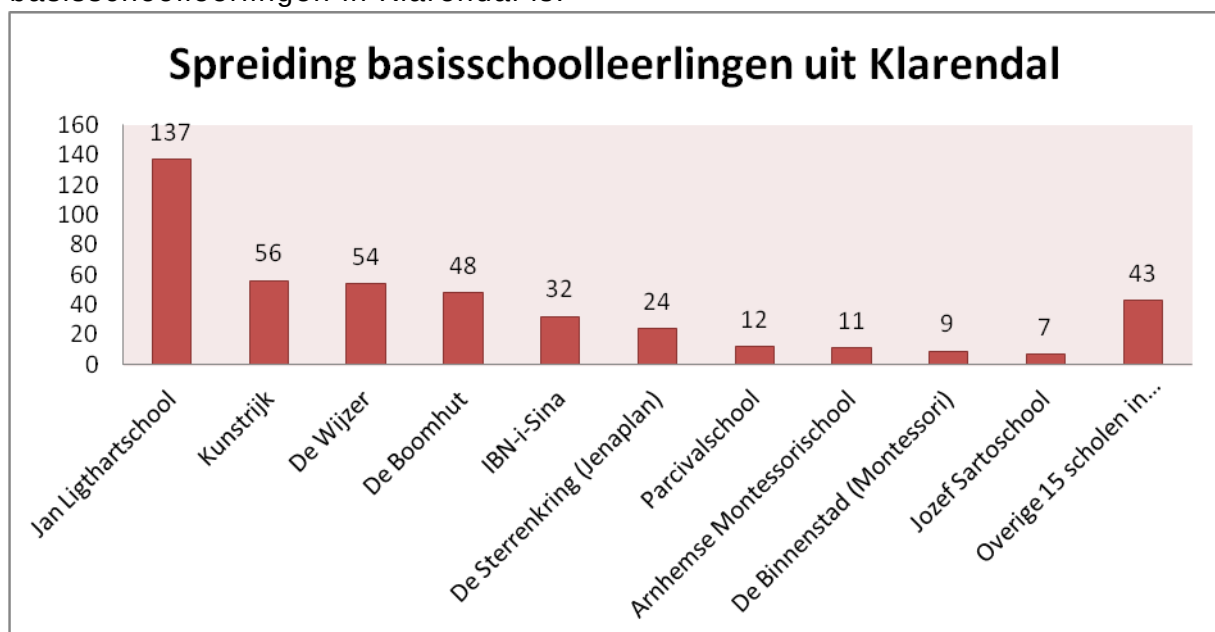
Basisscholen in Klarendal en omgeving

Klarendal kent twee basisscholen binnen de wijk. Dit is wijksschool Kunstrijk en de islamitische basisschool Ibn-i-Sina. Ibn-i-Sina is een Nederlandse basisschool op islamitische grondslag die zich richt op integratie met het behoud van de eigen islamitische normen, waarden en cultuur. Hier worden de kinderen opgeleid om met succes vervolgonderwijs te kunnen volgen en goed te functioneren binnen de Nederlandse maatschappij (Basisschool Ibn-i-Sina, z.d.).

De Jan Ligthartschool (gelegen in de aangrenzende wijk Sint Marten) is een openbare school en heeft als uitgangspunten gelijkwaardigheid en verdraagzaamheid en dat alles met respect voor elkaars culturele achtergrond, identiteit en authenticiteit (Jan Ligthart, 2013).

Christelijke basisschool de Wijzer (gelegen aan de rand van de wijk Sonsbeekkwartier Noord) is net als Kunstrijk onderdeel van de Deltascholen. Zij zijn een wijksschool en staan open voor ieders geloofs- of levensovertuiging, waarbij respect voor elkaar voorop staat (Basisschool de Wijzer, 2013).

De meeste kinderen uit Klarendal gaan naar de Jan Ligthartschool. Dit is 31,6% van het totaal aantal basisschoolleerlingen uit Klarendal. De twee basisscholen Kunstrijk en IBN-i-Sina nemen gezamenlijk 20,3% van het totaal voor hun rekening. Opvallend is ook dat De Wijzer en De Boomhut (uit Paasberg) bijna net zoveel leerlingen uit Klarendal hebben als Kunstrijk. De Boomhut met 501 leerlingen is de grootste school van de nabij gelegen wijken. Echter ligt deze basisschool wel het verst weg van de wijk Klarendal (J. Kooij, persoonlijke mededeling, 2014). In figuur 1 is te zien hoe de spreiding onder basisschoolleerlingen in Klarendal is.

Figuur 1: Spreiding basisschoolleerlingen uit Klarendal

3.2 Schoolanalyse Kunstrijk

Nieuwe locatie

Kunstrijk een school dat in het verleden is gefuseerd door twee andere basisscholen. In juni 2010 is besloten dat wijksschool Kunstrijk gevestigd zal worden binnen het Multifunctioneel Centrum (MFC) (Klarendal, 2011). De Sint Jansschool in Arnhem dreigde dicht te gaan vanwege een dalend aantal leerlingen. Maar het bestuur van de school heeft geluisterd naar ouders die de school wilden behouden om mee te kunnen gaan in het nieuwe MFC (Klarendal, 2011). Samen met basisschool de Atlas werd nagedacht over de toekomst van beider scholen in het MFC. Er is besloten om een wijksschool in het nieuwe MFC te openen. De Atlas gaat naar het MFC en het doel was dat er zoveel mogelijk kinderen en leerkrachten vanuit de Sint Jansschool meegingen. Het doel was het creëren van een krachtige wijksschool in 2012. Op papier zijn Basisschool de Atlas en de Sint Jansschool na de zomervakantie van 2011 al één nieuwe wijksschool. (Klarendal, 2011)

Binnen het MFC vestigen zich o.a. de wijksschool, het wijkcentrum, mediatrefpunt, peuterspeelzaal, tussentijdse en naschoolse opvang en het jongerencentrum. Kunstrijk is een school die in het verleden is ontstaan uit twee basisscholen die gefuseerd zijn.

Ik zou hier kort vermelden hoe Kunstrijk ontstaan is. Oude scholen werden opgeheven en zijn opgegaan in deze nieuwe school. Veel leerlingen van die voormalige scholen zijn meegegaan naar de nieuwe school op de nieuwe locatie, maar niet allemaal.

Samenwerking binnen MFC

De samenwerking in het nieuwe Multifunctioneel Centrum (MFC) tussen de verschillende instellingen die zich in het MFC bevinden is op dit moment nog minimaal. Het Kinderwerk in de wijk Klarendal, die tevens in het Multifunctioneel Centrum (MFC) gevestigd zitten, ervaren de samenwerking in het Multifunctioneel Centrum (MFC) tussen de betrokken partijen (zoals Kunstrijk en het Kinderwerk zelf) nog als minimaal, zie hiervoor het interview met Joyce Verhoef, kinderwerker bij Rijnstad, in de bijlage.

Wijksschool Kunstrijk zit op dit moment nog op een apart eilandje binnen het MFC. De school kan in de ogen van het Kinderwerk profiteren van het Kinderwerk. Wanneer Kunstrijk aangeeft dat het Kinderwerk zich ook in het MFC bevindt, dan maakt dit de school aantrekkelijker (marketingstrategie). Kinderen worden na school ook nog gestimuleerd in hun ontwikkeling, middels diverse leuke activiteiten. De samenwerking kan dus voor een positievere beeldvorming zorgen, bij ouders. Daarnaast vertelt Joyce dat wanneer Kunstrijk meer samenwerking zoekt bij bijvoorbeeld de peuterspeelzaal en consultatiebureau, zij op deze manier bekender worden en meer ouders kunnen gaan aanspreken (J. Verhoef, persoonlijke mededeling, 2014). Interim directeur Johan Kooij geeft, tijdens de gesprekken die wij met hem hebben gevoerd, aan dat er wel degelijk samenwerking is en dat dit wel loopt. Hij geeft aan dat de organisaties binnen het MFC elkaar wel weten elkaar te vinden wanneer dit nodig is.

Met de decentralisaties (vanaf januari 2015) van de AWBZ, Jeugdzorg, Participatiewet en Passend onderwijs komt de regie over het sociale domein grotendeels bij gemeenten te

liggen. Op veel plaatsen willen gemeenten de eerste lijn versterken door de inzet van sociale wijkteams, ook in Klarendal. Binnen deze teams zitten verschillende professionals die betrokken zijn bij hulpverlening van de jeugd in o.a. Klarendal (Movisie, z.d.). Het is nu maar zeker in de toekomst van belang dat de betrokken professionals samenwerken. De komende veranderingen laten het belang van goede samenwerking zien, professionals hebben elkaar nodig voor een goede kwaliteit zorg aan het kind. Kunstrijk moet dus de samenwerking binnen het MFC zoeken en hier gebruik van gaan maken.

Open Katholieke identiteit

Basisschool Kunstrijk werkt vanuit een open katholieke identiteit. Iedere leerling van wie de ouders de uitgangspunten van de school kunnen onderschrijven zijn welkom. Respect voor iedere levensovertuiging staat voorop. Kunstrijk werkt middels projecten aan waarden en normen, sociaal gedrag, levensbeschouwelijke aspecten en identiteit (basisschool Kunstrijk, 2009c). Wijk school Kunstrijk valt onder de Stichting voor Katholiek en Protestants-Christelijk Primair Onderwijs - Delta (SKPCPO) (Delta, 2009).

Onderwijs

Binnen het onderwijs op Kunstrijk is er bijzondere aandacht voor het eigen niveau van het kind. Kinderen krijgen uitleg en begeleiding, zowel in groepen als individueel op eigen niveau. Kinderen worden op Kunstrijk ingedeeld op onderwijsbehoeften. Zij bieden een gestructureerd programma met enige vrijheid daarbinnen (Basisschool Kunstrijk, 2009a). Binnen de school is er aandacht voor kunst. Niet alleen wordt er geknutseld, maar bijvoorbeeld worden er ook door kinderen animatiefilmpjes gemaakt. Tevens bestaat er een atelier binnen Kunstrijk waar veel gebruik van gemaakt wordt. Kinderen moeten niet alleen leren uit boeken maar ook door eigen ervaringen vindt interim directeur Johan Kooij (persoonlijke mededeling, 2014).

Drie speerpunten

Kunstrijk heeft drie speerpunten. Allereerst is de kracht van Kunstrijk dat kinderen verschillend leren. Ten tweede vindt Kunstrijk goede betrokkenheid bij de wijk een belangrijk aspect. Diversiteit en uitdagendheid van kunst en cultuur is voor Kunstrijk het derde belangrijke speerpunt (Basisschool Kunstrijk, 2009b).

Personeel en klassen

Kunstrijk is relatief gezien een kleine school met kleine klassen en weinig leerlingen (zie bijlage: figuur 4: Totaal aantal leerlingen per school (Gemeente Arnhem, 2014b)). Kunstrijk beschikt over klassenassistenten die o.a. geschoold zijn in het signaleren van achterstanden bij kinderen en extra ondersteuning bieden aan kinderen met bijvoorbeeld een taalachterstand. Uit een onderzoek van de gemeente Amsterdam naar motieven van ouders voor het kiezen van een basisschool, blijkt dat persoonlijke aandacht in de klas een belangrijke factor is bij het kiezen van een basisschool (Gemeente Amsterdam, 2004).

Taalstimulering

Een groot deel van de leerlingen in de wijk heeft moeite met leren en taal. Op dit moment wordt er dan ook op de peuterspeelzalen en in de onderbouw gewerkt aan taalstimulering (Gemeente Arnhem, 2013b). Wijk school Kunstrijk werkt samen met peuterspeelzalen aan het project voorschoolse en vroegschoolse educatie (VVE) waarvan het doel is om

gezamenlijk kinderen van 0-6 jaar met een taalachterstand extra te begeleiden. (J. Kooij, persoonlijke mededeling, 2014)

Verhouding allochtoon/autochtoon

Op Kunstrijk is de overgrote meerderheid van de kinderen van allochtone afkomst (al dan niet 1^e, 2^e, 3^e generatie) (J. Kooij, persoonlijke mededeling, 2014). Kunstrijk is dan ook officieel een zwarte school. Een school is een zwarte school wanneer meer dan 50% van het aantal leerlingen op een school zwart is (van allochtone afkomst). Mensen die nieuw komen in de wijk zijn vooral mensen uit een hogere sociale klasse en zijn veelal woonachtig in koopwoningen. Deze groep is tegelijkertijd met de komst van het Arnhemse Modekwartier in Klarendal komen wonen. Kunstrijk heeft het afgelopen jaar verschillende aanmeldingen gekregen van deze hoger opgeleide ouders, dit is een positieve ontwikkeling gezien de afspiegeling van de wijk (J. Kooij, persoonlijke mededeling, 2014).

Demografische gegevens ouders van kinderen op wijksschool Kunstrijk

Het totaal aantal kinderen op Kunstrijk is 79.

- De meeste ouders van de kinderen op Kunstrijk zijn geboren in Turkije, gevolgd door Nederland.
- Van deze ouders hebben de meeste ouders het MBO onderwijs gevolgd.
- Er zijn 30 stellen gehuwd, 20 ouders zijn alleenstaand, 13 stellen wonen samen en 3 ouders zijn gescheiden (J. Kooij, persoonlijke mededeling, 2014).

Herkomst kinderen Kunstrijk

Kunstrijk heeft 56 kinderen uit de wijk Klarendal en 10 leerlingen die afkomstig zijn uit de wijk St. Marten/Sonsbeek-zuid. De overige kinderen komen uit omliggende wijken. De Jan Ligthartschool wordt door professionals binnen de wijk als een concurrent van Kunstrijk gezien. Uit de cijfers is te zien dat er op de Jan Ligthart 137 kinderen zitten afkomstig uit Klarendal. Conclusie van deze cijfers is dat een groot deel van de kinderen uit Klarendal naar de Jan Ligthartschool gaan (Gemeente Arnhem, 2013b).

Keuzevrijheid en bekendheid

In Nederland is de vrijheid van onderwijs vastgelegd in de grondwet. Dat wil zeggen dat ouders zelf mogen bepalen naar welke school hun kind gaat (Gemeente Tubbergen, 2014). Het borgen van de keuzevrijheid wat betreft schoolkeuze, is primair de verantwoordelijkheid van de overheid. Keuzevrijheid maakt het dus voor ouders mogelijk om de beste school voor hun kind te kiezen (CPB, 2009). Daarom is het belangrijk om als school een goed imago te hebben, dit te kunnen uitdragen naar buiten en bekendheid weten te creëren onder ouders. Kunstrijk heeft een nog afwachtende houding wat betreft het promoten en bekendheid creëren van de school binnen de wijk en onder 'nieuwe ouders' (J. Kooij, persoonlijke mededeling, 2014). Ouders worden geïnformeerd via de website en een tweewekelijks ouder informatieblad. Verder heeft Kunstrijk een informatiefolder, schoolgids en jaarkalender. Op de website van wijksschool Kunstrijk, kunnen ouders meer informatie vinden m.b.t. het schoolplan. Twee keer per jaar zijn er contactavonden, thema avonden vanuit de Brede School maar ook vanuit Kunstrijk, presentaties van kinderen en taalcursussen. Wijksschool Kunstrijk houdt koffieochtenden in een ongedwongen sfeer om ouders ruimte te geven om alles te vragen wat ze willen.

Ouderbetrokkenheid

Betrokkenheid tussen ouders en school impliceert een relatie. Ouders kunnen op veel verschillende manieren betrokken zijn bij de school of een relatie hebben met de school: van 'meedoen', 'meehelpen' tot 'meewerken'. Ouderbetrokkenheid bestaat bijvoorbeeld uit de betrokkenheid van ouders bij de opvoeding en het onderwijs van hun eigen kind, thuis (zoals voorlezen) en op school (bijvoorbeeld rapportbesprekingen voeren met de leerkracht) (de Onderwijsraad, 2010). Ouderbetrokkenheid is één van de vormen waarin de relatie tussen ouders en school tot uitdrukking kan komen (Hooge&Menheere, 2010). Hoge ouderbetrokkenheid levert de school uiteindelijk veel voordelen op. Allereerst worden de onderwijskansen van het kind er aanzienlijk door verbeterd. Ouders die de schoolsituatie kennen, die op de hoogte blijven van de voortgang van het kind, kunnen beter meedenken en meepraten over actuele schoolzaken. Door te investeren in goede communicatie, informatiestromen en in een persoonlijke benadering voelen ouders zich eerder verbonden met de school en de leerkrachten. Dat maakt het aanzienlijk makkelijker om eventuele problemen en vragen op te lossen. Ook samenwerking bij onderwijsondersteuning door ouders thuis (bijvoorbeeld bij huiswerk maken) is dan beter te regisseren. Tot slot is de actieve participatie van ouders bij uitvoering van het schoolbeleid (via medezeggenschapsraad of oudercommissie) sneller en soepeler te organiseren. (Scholen met succes, z.d.).

Ouderparticipatie

Ouderparticipatie is op te vatten als actieve deelname van ouders aan activiteiten op school. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen het leveren van hand- en spandiensten en vormen van ouderparticipatie als zitting hebben in ouderraad, medezeggenschapsraad of schoolbestuur.

Een goede betrokkenheid van ouders bij elkaar, bij de klas en de school kan effect hebben op de sociale cohesie in de buurt, wijk, dorp en stad. In alle onderwijssectoren kan de schoolorganisatie een bijdrage leveren aan de processen wat betreft gemeenschapsvorming tussen ouders onderling en tussen de school en de ouders. Uit onderzoek blijkt dat ouders die elkaar kennen, elkaar ook aanspreken. Oudercontacten helpen ouders onderling en daarbij kunnen zij ook de docenten en school ondersteunen. Het organiseren van oudernetwerken bevordert de socialiserende functie die het onderwijs heeft. Daarnaast draagt het bij aan de taak die scholen hebben, ten aanzien van burgerschapsvorming (De Onderwijsraad, 2010). Overmaat en Boogaard (2004) geven redenen waarom ouderparticipatie in Nederland belangrijk is. Er is een pragmatisch motief, dat wil zeggen taakverlichting van de school, een pedagogisch motief en daarnaast kan de ouderparticipatie worden beschouwd als een vorm van democratisering en tevens als een middel tot culturele integratie (maatschappelijk motief) (De Onderwijsraad, 2010). Ouders van leerlingen in een klas, groep, leerjaar of opleiding vormen samen een samenwerkingsverband, waarin de school op de voor of achtergrond het motief voor de activiteiten vormt. In deze optiek gaan ouders met elkaar een verband aan ten behoeve van elkaar, het leerjaar, de klas en de school. Een ouderverband kan ook betekenen dat zij een relatie aangaan met de buurt of de wijk en dat ze op deze manier bijdragen aan de integratie van de school in de gemeenschap. Ouderschap in relatie tot de school is dus in feite ook een vorm van "burgerplicht". Veel scholen ervaren het als moeilijk of zeer moeilijk om ouders te betrekken bij de medezeggenschapsraad (De Onderwijsraad, 2010).

Het blijkt op Kunstrijk lastig te zijn om ouders in de school te laten participeren. Bijvoorbeeld het vormen van een ouderraad, met enkele eigen verantwoordelijkheden zoals financiën. Er zitten op dit moment nog maar drie ouders in de ouderraad, het is de bedoeling dat zij zichzelf hierin draaiende houden. Op dit moment doet interim directeur Johan Kooij dit nog. Bijvoorbeeld het voorzitten van de bijeenkomsten en een agenda opstellen. Voor ouders bestaat er een taalcursus binnen Kunstrijk/ MFC, waardoor ouders in contact komen met de school. Dit zou uiteindelijk kunnen leiden tot meer participatie vanuit deze ouders. (J. Kooij, persoonlijke mededeling, 2014). Kunstrijk is momenteel bezig met het schrijven van een ouderbeleidsplan. Kunstrijk maakt dit plan om vanaf volgend schooljaar de ouders meer te betrekken. Dit willen zij gaan bereiken d.m.v. huisbezoeken, wekelijkse en maandelijkse bijeenkomsten etc. (J. Kooij, persoonlijke mededeling, 2014). Kunstrijk werkt aan de verbetering van de ouderbetrokkenheid middels de stichting Actief Ouderschap. De Stichting Actief Ouderschap heeft als doel om de kloof tussen school en thuis te dichten (Stichting Actief Ouderschap, 2010).

Vreedzame school en vreedzame wijk

Kunstrijk is onderdeel en samenwerkingspartner van de Vreedzame School en Vreedzame Wijk. Deze methode wordt toegepast op meerdere scholen in de wijk Klarendal en wordt uitgevoerd samen met de Brede School. Een 'vreedzame school' betekent dat de school een gemeenschap wordt waarin leerlingen, personeel, ouders en ondersteunend personeel op een positieve manier met elkaar omgaan en problemen zelf oplossen. Maar ook een school waar leerlingen mogen meepraten en waar ze zich verantwoordelijk voelen voor de klas en de school (Gemeente Arnhem, 2013c).

Brede school

Kunstrijk is een onderdeel van de Brede School. De Brede School is een netwerk van samenhangende voorzieningen voor kinderen, ouders en buurt. Het doel van de Brede School is samenwerken en de ontwikkelingskansen van kinderen (0-14 jaar) en hun ouders verbeteren. De Brede School is er ook ter verbetering van de sociale samenhang in de wijk. Het samenwerkingsverband van de Brede School bestaat o.a. uit de volgende organisaties: basisschool Jan Ligthartschool, basisschool Ibn-i Sina, kinderopvang SKAR, Stichting Peuterspeelzalen Arnhem (SPA), Kinderwerk Rijnstad en Sportbedrijf Arnhem (Klarendal, 2013a).

Zorg team (ZT) en zorg advies team (ZAT)

Kunstrijk neemt deel binnen verschillende overleggen gericht op de ontwikkeling van het kind. Allereerst heeft Kunstrijk een intern zorgteam (ZT). Dit is een school gebonden team waarin mensen vanuit de school aanwezig zijn. Dit is vaak de schoolmaatschappelijk werker en de intern begeleider van Kunstrijk. Een overleg waarin Kunstrijk ook deelneemt, is het zorg advies team (ZAT). Elke school binnen DELTA zit in een Zorg Advies Team (ZAT). Dit is een multidisciplinair overleg waarin casussen worden besproken en waarin overleg wordt gepleegd over leerlingen die extra zorg nodig hebben. Dit team is er voor leerlingen waar binnen de school geen passende oplossing voor gevonden kan worden. Hierbinnen zijn verschillende instellingen aanwezig die ondersteuning bieden aan het kind en de ouders. Deze ondersteuning sluit aan bij zorg binnen school. Dit zorg advies team is bovenschools en bestaat uit meerder partners, zoals de intern begeleider, schoolmaatschappelijk werker,

Bureau Jeugdzorg, psycholoog/pedagoog en eventueel een leerplichtambtenaar (J. Kooij, persoonlijke mededeling, 2014).

Toekomstvisie wijksschool Kunstrijk

In Klarendal 2022 staan verschillende initiatieven en thema's beschreven die binnen 1 jaar , over circa 5 jaar of over circa 10 jaar in gang moeten worden gezet. In het Rapport Klarendal 2022 wordt ook de wijksschool en de bijbehorende toekomstvisie beschreven. Zo staat hierin dat de wijksschool uitstekend functioneert. En dat er aantrekkelijk en goed onderwijs wordt gegeven. De wijksschool zal dan door meer dan 75% van de Klarendalse kinderen bezocht worden. Daarnaast staat in het rapport Klarendal 2022 beschreven dat de wijksschool kinderen een optimale kans biedt, om door te stromen naar het voortgezet onderwijs (Gemeente Arnhem, 2012).

De afgelopen 10 jaar hebben er al veel positieve veranderingen plaatsgevonden. Klarendal wil deze positieve dynamiek van de laatste 10 jaar vasthouden, en zij hebben daarom de wijkvisie (Klarendal 2022) ontwikkeld. De wijkvisie is tot stand gekomen na het houden van o.a. rondtafelgesprekken, een workshop, diverse publicaties in de wijkkrant, een ideeënpeiling en een kaartenactie. Bewoners krijgen een actieve rol toebedeeld. Daarnaast krijgen zij ook zeggenschap in projecten (Gemeente Arnhem, 2012).

De inspectie van het Onderwijs over Kunstrijk

De inspectie concludeert dat de kwaliteit van het onderwijs op basisschool Kunstrijk grotendeels, met uitzondering van zorg en begeleiding, op orde is. De evaluatie van de vorderingen van de leerlingen op deze gebieden in relatie met de doelen die de school in dit verband heeft opgesteld, moeten hierin verbeterd worden. Uit onderzoek is gebleken dat de school slechts een beperkt aantal tekortkomingen kent met betrekking op een onvolledigheid in de inhoud van de schoolgids en de klachtenregeling (Inspectie van het Onderwijs, 2012).

Citoscore Kunstrijk

Basisschool Kunstrijk scoort, volgens De Arnhemse Monitor, met de gemiddelde Cito eindtoetsscore 2013 (37%) onder de onderwijsinspectienorm. Kunstrijk scoort gemiddeld op het onderdeel Rekenen-Wiskunde maar door de relatief laag op gebieden als bijvoorbeeld taal. Hierdoor ligt de gemiddelde Cito eindtoetsscore onder de inspectienorm. (Westrhenen, 2013)

Kinderwerk Rijnstad

Het Kinderwerk van Rijnstad (welzijnsorganisatie op maatschappelijk gebied in Arnhem en omgeving) richt zich op de ondersteuning van alle kinderen in de basisschoolleeftijd (4-12 jaar) in de Arnhemse aandacht wijken. Zij hebben extra aandacht voor kwetsbare kinderen. De activiteiten van het Kinderwerk van Rijnstad zijn geen doel op zich, maar een middel om de vaardigheden van kinderen te vergroten. Het kinderwerk Klarendal bevindt zich binnen het MFC (Rijnstad, 2014).

3.3 Schoolkeuzeproces

Belangrijkste motieven schoolkeuze

Van Rhijnen (2007) geeft aan dat er vier belangrijke keuze motieven voor ouders zijn: 1. bereikbaarheid. 2. de kwaliteit is een moeilijk te definiëren begrip. Het blijkt dat ouders de kwaliteit van het onderwijs vooral afmeten aan de ervaringen en belevingen van de eigen kinderen op school en het beeld dat zij van de leraar hebben. Ook worden concrete aspecten als de staat van de gebouwen, sfeer, personeel, leermiddelen, didactische aanpak en goede communicatie genoemd. Het 3^e motief voor ouder is de pedagogische richtlijn van de school. Het 4^e belangrijke motief voor ouders is de etnische samenstelling van de school. Groepen ouders met verschillende culturen schermen zich bewust en onbewust van elkaar af. Ouders blijken een voorkeur te hebben om hun kind naar een school te sturen waarop kinderen zitten die soortgelijke sociale en culturele kenmerken vertonen. Autochtonen ouders veronderstellen dat wanneer er veel allochtonen op de school zitten, de kwaliteit van het onderwijs hier onder te leiden heeft. Deze vier motieven staan beschreven in het onderzoek: vele wegen leiden naar school van Pauline van Rijnen. (Rijnen, 2007).

Verhouding allochtoon/autochtoon, onderzoek Amsterdam

De getalsmatige verhouding tussen allochtone en autochtone leerlingen op een school wordt als een belangrijk motief genoemd om al dan niet voor een school (zowel basis- als voortgezet onderwijs) te kiezen. Sommige hoogopgeleide autochtone ouders zijn bang dat een hoog aantal percentage allochtonen op een basisschool kan leiden tot een taalachterstand of minder aandacht voor hun kind. Desondanks zijn veel ouders van mening dat een volledig 'witte' school ook niet ideaal is. Het kind leeft per slot van rekening in een multiculturele samenleving en zal dus al vroeg moeten leren omgaan met kinderen van verschillende achtergronden (Gemeente Amsterdam, 2004).

Laag en hoog opgeleide ouders

In Amsterdam is er vanuit de gemeente een onderzoek uitgevoerd door de Dienst Maatschappelijk Ontwikkeling. In dit onderzoek gaat het over motieven van ouders waarom zij voor een bepaalde basisschool kiezen. Hoger opgeleide ouders stellen hogere eisen aan een basisschool dan laagopgeleide ouders. Zij nemen ook meer initiatief om informatie te verkrijgen van meerdere basisscholen in de buurt. Gemiddeld beginnen ouders vaak rond de derde verjaardag van hun kind zich te oriënteren voor een basisschool. Hoger opgeleide ouders starten het oriëntatieproces eerder dan lager opgeleide en allochtone ouders. De manier van waarop ouders zich oriënteren loopt uiteen: hoe hoger de opleiding, hoe vaker men zelf actief naar informatie op zoek gaat. Hoger opgeleide ouders oriënteren zich door veel feitelijke informatie te verzamelen en zij beschouwen de basisschool over het algemeen eerder als de 'basis voor verdere educatie' en stellen daarom hogere eisen. Sommige hoger opgeleide ouders hebben, voordat ze een afspraak maakten met de leerkrachten, even een kijkje genomen op het schoolplein. Men kijkt dan vooral naar de verhouding zwarte en witte kinderen en de sfeer onderling (Gemeente Amsterdam, 2004).

Lager opgeleide en allochtone ouders kiezen voornamelijk naar de afstand tussen school en huis. Bij lager opgeleiden gezinnen heeft ook de omgeving een belangrijke rol bij de beslissing van een basisschool voor hun kind. Indien de omgeving veel negatieve verhalen heeft zullen de ouders minder snel kiezen voor deze basisschool. Laag opgeleide en allochtone ouders zijn passiever in het oriëntatieproces. Lager opgeleide allochtonen praten vooral met hun burens en familie over de keuze van een basisschool, mits de familie in dezelfde buurt woont. In de meeste gevallen nemen de ouders/ verzorgers gezamenlijk de

beslissing met betrekking tot de keuze van een school (Gemeente Amsterdam, 2004).

Het bestaan van verschillende pedagogische richtingen is vrijwel alleen bij hoger opgeleide autochtone ouders bekend. Ook voor andere motieven zijn er verschillen tussen autochtone en allochtone ondervraagden: zaken als aandacht voor creatieve vakken en het aantal leerlingen op school worden door autochtonen beduidend vaker genoemd dan door allochtonen. Orde en discipline daarentegen wordt door allochtone respondenten vaker genoemd. De religieuze uitgangspunten die een school hanteert speelt een iets minder belangrijke rol in de belangrijkste motieven van ouders. Het blijkt dat zowel voor hoger - als lager opgeleiden (en vooral allochtone ouders) het de gebouwaspecten zijn die indruk maken. Het gebouw dient schoon en verzorgd te zijn en moet voorzien zijn van veel licht, ruime lokalen en veel tekeningen (Gemeente Amsterdam, 2004).

Het tweede kind

Ouders doorlopen het oriëntatieproces wat betreft de keuze voor een basisschool in principe maar eenmalig. Wanneer men voor een eerste kind een keuze heeft gemaakt voor een basisschool, dan gaat het tweede kind vrijwel altijd naar dezelfde school. Dit laatste om praktische redenen, maar ook omdat zij weten wat zij van de basisschool kunnen verwachten (Gemeente Amsterdam, 2004).

Sfeer

De ouders uit het onderzoek van Amsterdam vinden het moeilijk om vooraf aan te geven waaraan een basisschool moet voldoen. Indien ouders ervaring hebben met een basisschool is het pas duidelijk wat belangrijk is en waar zij op moeten letten. De uiteindelijke keuze voor een basisschool wordt vaak toegeschreven aan sfeer. Wat bepalend is voor deze zogenaamde sfeer vinden ouders vaak moeilijk te definiëren. Het wordt dan ook omschreven als een gevoel dat men krijgt bij het naar binnengaan van een school. Vaak weet men dan of het kind zich prettig zal voelen op een school. Het zijn diverse motieven bij elkaar die ervoor zorgen dat ouders het idee hebben dat het kind zich prettig zal gaan voelen op een school (Gemeente Amsterdam, 2004). De aspecten van sfeer zijn een goede omgangsvorm tussen leerlingen en leraren onderling, een goede omgang tussen de leerkracht en leerling, het schoolgebouw is verzorgd en de veiligheid in en rond de school is eveneens een vaak genoemd motief (Gemeente Amsterdam, 2004). Daarnaast beoordelen voornamelijk hoger opgeleide ouders een school ook op zijn intermenselijke aspecten. Een optimale sfeer wordt omschreven als vrolijk en speels. Veel ouders willen dat een basisschool niet te "schools" is. De kinderen moeten het dus gezellig hebben met de leraren, maar er moet tegelijkertijd ook structuur zijn. (Gemeente Amsterdam, 2004).

Imago

Imago is het beeld dat mensen hebben van iets of iemand (Encyclo MMXII, 2014). In de maatschappij hebben mensen, groepen mensen een beeld, een idee, een mening over bepaalde zaken. Deze opinie ontstaat en evolueert op basis van wat openbaar wordt gemaakt. Percepties over organisaties worden met diverse termen beschreven in de literatuur. De meest gebruikte term is: 'Imago' of zoals men in het Engels zegt: 'Image'. Het imago wordt gezien als de totaalindruk die een individu heeft van een organisatie (Rijnen, 2007).

Steeds meer bedrijven, maar ook non-profit organisaties, besteden meer aandacht aan het imago. Een imago-onderzoek is veelomvattend en van belang. Het imago is voor de organisatie erg belangrijk. Een positief imago is voor een bedrijf de basisvoorwaarde om een commerciële relatie aan te gaan met de doelgroep. Tegelijkertijd is het imago ook belangrijk voor de consument. Organisaties die een positief imago hebben zijn beter in staat om nieuwe medewerkers te werven en ook te behouden. Daarnaast kunnen zij vaak hogere prijzen voor hun producten of diensten vragen (Rijnen, 2007).

Het imago wordt gezien als de projectie van de identiteit van een organisatie. Een goed en gedegen imago moet men opbouwen, hier gaat een flinke tijd overheen. Een positief beeld bij de belangengroep begint al bij een duidelijke beschrijving van de organisatiemissie en de visie in het schoolwerkplan. De visie geeft de identiteit of een deel van de organisatie weer. Een krachtige 'corporate identity' zorgt ervoor dat de doelgroepen een duidelijk beeld hebben van de organisatie. De organisatie moet voorkomen dat er tegenstrijdige boodschappen worden uitgezonden, zo komt de organisatie geloofwaardig en sterk over. Er moet kritisch gekeken worden naar de interne communicatie binnen een school. Daarbij moet er ook rekening worden gehouden met de identiteit en cultuur van een basisschool. Het expliciet maken van de ware identiteit van de school. Het is van belang dat de werknemers weten wat de gewenste identiteit is van de organisatie. Daarbij is het dan ook van belang dat werknemers zich hier naar gedragen. Wanneer de school waarde hecht aan de beleving van zijn medewerkers en een goede interne onderlinge communicatie heeft, kan dit voor een succesvollere realisatie van het gewenste imago zorgen.

Er wordt door diverse personen en informatiebronnen een beeld van de school geschetst en naar buiten gebracht. Belangengroepen vangen die indrukken op, en geven er vervolgens hun eigen interpretatie aan. Zij praten hier vervolgens weer over met anderen. De invloed van familie en vrienden op het schoolkeuzeproces is groot. Vaak ontstaat het schoolimago, door een ongrijpbaar proces van informatie-uitwisseling (Rijnen, 2007).

Onder persoonlijkheid vallen onder andere de missie, de structuur en cultuur van de organisatie. Het gedrag zijn de handelingen die de organisatie verricht, die door verschillende belangengroepen worden beoordeeld (Rijnen, 2007).

Basisscholen worden door buitenstaanders vrijwel als gelijk beschouwd. Bij de schoolkeuze kan het imago van de basisschool en de manier waarop zij zich profileren, een doorslaggevende factor zijn bij ouders die een schoolkeuze moeten maken. Daarnaast kan een gebrek aan informatie over belangrijke kenmerken van de school of het onderwijs, ertoe leiden dat ouders uiteindelijk afgaan op minder belangrijke maar beter zichtbare kenmerken (Rijnen, 2007).

Beïnvloeden imago

Een imago is het beeld dat personen hebben van andere personen of een organisatie. Dat beeld wordt gevormd door wat mensen lezen, horen of ervaren. Een imago is niet noodzakelijk ook de werkelijkheid over een persoon of organisatie. De werkelijkheid noemen we 'identiteit', het al dan niet gekleurde beeld is het 'imago'. Een imago is zeker te beïnvloeden. Dat kan in positieve en negatieve zin zijn. Sterker nog, een imago is veel makkelijker negatief te beïnvloeden dan positief (Rijnen, 2007).

Als er sprake is van een gat tussen imago en identiteit moeten organisaties eerst naar zichzelf kijken. Daadwerkelijk beïnvloeden van je imago begint van binnenuit. De eerste contactpersonen van een organisatie zijn de belangrijkste beïnvloeders voor het imago van een organisatie (Rijnen, 2007).

Via diverse communicatielijnen, zowel verbale of visuele boodschappen, bereikt de organisatie de belangengroepen. Tenslotte kan de organisatie door middel van bijvoorbeeld symboliek zorgen voor extra herkenning bij de verschillende belangengroepen. Door dit laatste verstevigd de organisatie het beeld dat de verschillende belangengroepen bij de organisatie hebben.

Daarnaast moet een organisatie ook aandacht besteden aan de onbeheersbare factoren en niet alleen aan de beheersbare factoren (gedrag, communicatie en symboliek). Organisaties moeten dus ook rekening houden met karakteristieken, gedrag van de concurrenten en sectio demografische trends binnen de doelgroepen die het imago kunnen beïnvloeden. Voor de school is het dan van groot belang dat zij zowel de bewuste als onbewuste communicatie zo goed mogelijk proberen te beïnvloeden. Dit laatste zodat er een gunstig imago ontstaat. De interne communicatie moet op orde zijn wil men zorgen voor een succesvolle externe communicatie. Medewerkers moeten bijvoorbeeld achter de identiteit van de organisatie staan en deze ook op een correcte wijze naar buiten dragen. Dit laatste ter bevordering van een goed imago. De school moet dus goed weten wat verschillende groepen belangrijk vinden aan onderwijs en hoe zij over de school denken. Vervolgens kan de school daarop inspelen door accenten te leggen in het onderwijsaanbod en de manier waarop men dat presenteert (Rijnen, 2007).

Koppeling maatschappelijk werk

Vanwege onze opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening hebben wij de koppeling met het beroep en dit onderzoek gemaakt. In het onderzoek in de wijk Klarendal naar de motieven van schoolkeuze van ouders van basisschoolkinderen hebben wij als onderzoekers te maken met veel verschillende culturen en de problematiek die daarbij komt kijken. Op de basisschool Kunstrijk, gevestigd in het multifunctioneel centrum in Klarendal, zitten kinderen met veel verschillende culturen. In de beroepscode van het maatschappelijk werk staat in artikel vijf: 'de maatschappelijk werker respecteert de persoon van de cliënt'. Respect hebben en tonen, betekent het herkennen en erkennen van het unieke in en de waardigheid van de persoon van de cliënt. De maatschappelijk werker erkent de eigen verantwoordelijkheid en keuzevrijheid van handelen van de cliënt binnen de grenzen die door de wetgever zijn gesteld (NVMW, 2010 p. 10). We hebben er tijdens het onderzoek naar gestreefd om ons eigen referentiekader zo min mogelijk te laten meespelen. Bij de interviews hebben we bijvoorbeeld vooral geluisterd naar de geïnterviewde en op een zo neutraal mogelijke manier de vragen gesteld.

Wij doen onderzoek op Kunstrijk en hebben, gezien de doelgroep, te maken met het schoolmaatschappelijk werk op deze school. De schoolmaatschappelijk werker van Kunstrijk is momenteel Pauline Haast, werkzaam vanuit Rijnstad Arnhem. Deze schoolmaatschappelijk werker is actief in de driehoek; school-kind-ouder en maakt onderdeel uit van de leerlingenzorgstructuur van de school. De schoolmaatschappelijk werker maakt deel uit van o.a. het zorgteam van de school. In dit zorgteam wordt 6 keer per jaar een kind besproken waar ouders, school of intern begeleider zorgen over hebben geuit. Het maatschappelijk werk maakt de koppeling met ouders en spreekt ook ouders. Daarnaast neemt de schoolmaatschappelijk werker ook deel aan het bovenschoolse ZAT+ team. In een zorgteam en een ZAT werken professionals van school en hulpverlening met elkaar samen om problemen van kinderen op te lossen. Daarnaast leveren ze advies om de aanpak op school en thuis goed op elkaar af te stemmen. Sommige kinderen hebben bijvoorbeeld ontwikkelings-, gedrags-, of leerproblemen. Wanneer er op tijd problemen gesignaleerd worden en opgelost worden, kan een zorgteam of ZAT helpen dat een leerling zo snel mogelijk weer kan meedraaien op school. Belangrijk detail is dat sinds kort ouders nauw betrokken worden bij de hulpverlening. Zij kennen hun kind het beste (zie gespreksverslag van Pauline Haast 22 mei 2014, bijlage 14).

Schoolmaatschappelijk werkster Pauline Haast van Rijnstad Arnhem vertelt (zie bijlage 14) dat er vanaf 1 januari 2015 vanuit heel Arnhem met sociale wijkteams wordt gewerkt. Het doel van deze betrokken instanties is de hulpvraag oplossen in de eerste lijn zorg en zo weinig mogelijk in de tweede lijn zorg. In de tweede lijn zorg moet bezuinigd worden. Professionals die werkzaam zijn binnen organisaties weten elkaar te vinden en kunnen gemakkelijk cliënten doorverwijzen. Zij zien verschillende problematiek binnen de verschillende wijken in Arnhem. In Klarendal is dat voor Pauline Haast nog wat onduidelijk. Ze is sinds kort werkzaam binnen dit deel van de wijk.

In een gesprek met Pauline Haast vertelt zij dat zij gericht is op de jeugd binnen de wijk. Zij bezoekt verschillende scholen in de wijk en is zichtbaar onder ouders. Volgens haar is het voordeel van een dergelijk team dat je casussen met elkaar kunt bespreken als professionals onderling. De moeilijkheden van een dergelijke casus kunnen besproken worden en de andere professionals geven tips over zaken die spelen in zo'n casus. Met de decentralisaties van de AWBZ, Jeugdzorg, Participatiewet en Passend onderwijs komt de regie over het sociale domein grotendeels bij gemeenten te liggen. Op veel plaatsen willen gemeenten de eerste lijn versterken door de inzet van sociale wijkteams (Movisie, z.d.).

Centraal bij de ontwikkeling van sociale wijkteams staan principes als gedeeld eigenaarschap, zorgvuldige invoering, professional als spil, heldere kaders, duidelijkheid over beperkingen en reële verwachtingen. Een sociaal wijkteam heeft over het algemeen zowel een zorgcomponent, een ondersteuningscomponent als een samenlevingsopbouwcomponent. Het doel is wijkbewoners te activeren, te helpen participeren en hen te ondersteunen in hun sociaal en maatschappelijk functioneren. De belangrijkste punten van een sociaal wijkteam zijn eigenaarschap: een zo breed mogelijk draagvlak is vereist, de burger als regisseur, de professional als sleutelfiguur, heldere kaders, eenvoudig en dichtbij en reële verwachtingen (Movisie, 2013a). In de sociale wijkteams wordt er op een generalistische manier gewerkt. Een generalist is iemand die van alle markten thuis is, die niet perse heel diepgravende kennis heeft, maar over een breed arsenaal aan kennis beschikt om 'eerste hulp' te kunnen bieden. De generalist is te zien als een 'specialist in het generalistische': iemand die door veel ervaring en extra opleiding veel aanvullende kennis in de breedte heeft opgedaan (Nederlands Jeugd Instituut, z.d.b.). De professionals die we tijdens het doen van ons onderzoek hebben gesproken, werken op een generalistische manier. Zij hebben veel kennis opgedaan in de breedte. De schoolmaatschappelijk werker heeft bijvoorbeeld kennis van meerdere stoornissen en problematiek die spelen bij de leerlingen op de verschillende scholen in de wijk Klarendal. Deze kennis kan zij doorspelen naar betrokken instanties die minder met deze problematiek bekend zijn.

Doordat de maatschappelijk werkers steeds meer samenwerken met een sociaal pedagogische hulpverlener en pedagoog, krijgen zij een bredere kijk op allerlei problematiek. Deze beroepen vallen onder het social work (Movisie, 2013b). Door het brede werkveld wordt de maatschappelijk werker ook wel gezien als een social worker. De definitie van social work is volgens IFSW (International Federation of Social Workers) 'The social work profession promotes social change, problem solving in human relationships and the empowerment and liberation of people to enhance well-being. Utilising theories of human behaviour and social systems, social work intervenes at the points where people interact with their environments. Principles of human rights and social justice are fundamental to social work' (Movisie, 2013).

4. Onderzoeksopzet

In het vorige hoofdstuk is de probleemanalyse aan bod gekomen. Vanuit deze analyse zijn vraagstellingen en een doelstelling voor praktijkonderzoek ontwikkeld. In dit hoofdstuk worden deze besproken. Ook komt aan bod voor welke onderzoeksbenadering en onderzoeksaanpak gekozen is.

4.1 Doelstelling

“Kennis en inzicht krijgen in waarom ouders uit de wijk Klarendal in Arnhem wel of niet kiezen om hun kind naar de lokale basisschool (Kunstrijk) te laten gaan. Uiteindelijk willen wij de wijkregisseur en opbouwwerker van de gemeente Arnhem adviseren over hoe de verbinding tussen wijkbewoners en de wijkschool verbeterd kan worden. Dit door versterking van de positie van de school in en voor de wijk.”

4.2 Vraagstellingen

Hoofdvraag

Welke mogelijkheden zijn er om meer ouders voor de wijkschool Kunstrijk te laten kiezen en welke factoren hebben daar invloed op?

Subvragen

1. Inventariserende onderzoeksvraag
Wat zijn de overwegingen van ouders uit de wijk Klarendal in Arnhem met betrekking tot de keuze van een basisschool voor hun kinderen?
2. Verklarende onderzoeksvraag
Hoe komt het dat ouders voor Kunstrijk dan wel voor een andere basisschool kiezen en welke factoren spelen daarbij een rol?

4.3 Onderzoeksopzet

Respondenten, populatie en steekproef interviews

In ons onderzoek hebben we gekozen voor drie groepen respondenten; groep A zijn ouders met jonge kinderen die nog niet op de basisschool zitten, groep B zijn ouders met kinderen op de wijkschool Kunstrijk en tot slot zijn groep C de informanten die wij gesproken hebben tijdens het doen van ons onderzoek. De populatie van groep A zijn 74 kinderen en +/- 37 gezinnen. De populatie van groep B zijn 79 kinderen op Kunstrijk en +/- 60 gezinnen. Wij zijn tot deze populatie gekomen doordat wij bij de kinderopvang en de peuterspeelzalen gevraagd hebben hoeveel kinderen en ouders zij in hun bestand hebben staan. De populatie van de kinderen en ouders van Kunstrijk zijn wij te weten gekomen doordat wij navraag gedaan hebben bij Johan Kooij, de interim directeur van Kunstrijk.

Tot slot hebben wij acht informanten gesproken, waaronder de wijkregisseur van de gemeente Arnhem, de opbouwwerker van Rijnstad, de maatschappelijk werker van Rijnstad, de kinderwerker van Rijnstad, de interim directeur van Kunstrijk, de afdelingsmanager Kind & Ouder van Rijnstad en hoofd van Peuterspeelzaal I & II van Rijnstad en de schoolmaatschappelijk werker van Kunstrijk.

We hebben 12 ouders uit groep A en 3 ouders uit groep B bereid gevonden voor een interview. Ondanks het gebrek aan tijd is dit toch een vrij groot aantal ouders. Wij hadden in het begin drie interviews, maar zijn door de interviews met ouders van jonge kinderen tot het aantal interviews gekomen wat we nu hebben.

Mondeling ondervragen (kwalitatief onderzoek)

Wij hebben ervoor gekozen om met twee onderzoekers te interviewen. Twee horen meer dan één en de onderzoekers kunnen elkaar wijzen op eventuele vooroordelen of opvattingen zodat dit zo min mogelijk invloed heeft tijdens het interviewen. De geïnterviewde wordt hierdoor zo min mogelijk beïnvloedt door de onderzoeker. Eén onderzoeker heeft de vragen gesteld en één schreef de antwoorden op en vulde waar nodig aan. Wij hebben gekozen voor half gestructureerde interviews zodat wij houvast hebben gehad als onderzoekers. Het geeft wat structuur, maar er is ook een mogelijkheid tot doorvragen. We hebben vragen gesteld zonder van te voren vastgestelde antwoordmogelijkheden. Bij groep C hebben wij gebruik gemaakt van open interviews. Wij hebben de volgende informanten in groep C gesproken: Charly Tomassen: wijkregisseur Klarendal, Paulien Toonen: toekomstig wijkregisseur Klarendal, Rob Klingen: opbouwwerker Rijnstad, Henk Nieuwhoff: maatschappelijk werker Rijnstad, Joyce Verhoef: kinderwerk Rijnstad, Johan Kooij: interim directeur wijk school Kunstrijk, Arianne de Bruin: afdelingsmanager Kind & Ouder Rijnstad en hoofd van peuterspeelzalen Klarendal I & II en tot slot Pauline Haast: schoolmaatschappelijk werker wijk school Kunstrijk. De informatie verkregen van deze informanten hebben wij gebruikt voor de probleemanalyse en het onderzoek en zijn opgenomen in de bijlagen.

Interview ouders met kinderen voor de basisschool (groep A) en interview ouders met kinderen op wijk school Kunstrijk (groep B)

Voor het interview hebben wij een aantal topics bedacht waaruit interviewvragen zijn gekomen. Interviewvragen uit beide groepen ouders kwamen veel overeen. Eerst worden de topics die overeenkomen behandeld en vervolgens de verschillen tussen de twee groepen. De volledige interviews zijn te vinden in bijlage 5 en 6.

Wij zijn de interviews begonnen met de topic gezinssamenstelling. Aan beide groepen ouders is gevraagd hoeveel kinderen de ouders (op de basisschool) hebben, op welke basisschool deze kinderen zitten en wat de leeftijd is van deze kind(eren). Deze vragen kunnen gekoppeld worden aan de inventariserende onderzoeksvraag (subvraag 1). Deze koppeling kan gemaakt worden doordat ouders vaak kiezen voor dezelfde basisschool voor hun kinderen.

Een voorbeeld hiervan is dat wanneer ouders al een kind op wijk school Kunstrijk hebben, de ouders vaak voor de andere kinderen voor dezelfde school kiezen.

Een tweede topic in onze interviews was wonen, daarom hebben wij gevraagd in welke Arnhemse wijk beide groepen ouders wonen. Deze vraag kan gekoppeld worden aan de verklarende onderzoeksvraag (subvraag 2). Deze koppeling kan gemaakt worden, omdat afstand een factor kan zijn voor ouders om wel of niet voor een bepaalde basisschool te kiezen. Wanneer ouders bijvoorbeeld ver van wijk school Kunstrijk af wonen zullen zij minder snel voor deze school kiezen.

Een derde topic was tevredenheid, wij hebben dan ook gevraagd naar de tevredenheid van groepen ouders over de basisschool van hun kind(eren). Deze vraag kan gekoppeld worden

aan de verklarende onderzoeksvraag (subvraag 2). Wanneer ouders tevreden zijn over de basisschoolkeuze voor hun kind, dan zullen zij factoren op kunnen noemen die daaraan bijgedragen hebben. Hetzelfde geldt wanneer ouders niet tevreden zijn, dan zullen zij factoren op kunnen noemen die verbeterd kunnen worden. Ook hebben wij aan ouders gevraagd of zij Kunstrijk zouden aanraden aan andere ouders. Deze vraag kan gekoppeld worden aan de verklarende onderzoeksvraag (subvraag 2). Deze koppeling kan gemaakt worden omdat mond-op-mond reclame vaak een van de redenen is waarom ouders voor een bepaalde school kiezen. Kunstrijk aanraden bij andere ouders is een vorm van mond-op-mond reclame. Dit kan een factor zijn voor ouders om voor Kunstrijk te kiezen. Tot slot hebben wij gevraagd aan ouders of zij opnieuw voor Kunstrijk zouden kiezen. Deze vraag kan gekoppeld worden aan de verklarende onderzoeksvraag (subvraag 2). Wanneer ouders opnieuw voor Kunstrijk zouden kiezen dan hebben zij factoren die maken dat zij de wijksschool positief ervaren. Wanneer ouders niet opnieuw voor Kunstrijk zouden kiezen dan zijn er ook factoren waarom ouders niet voor Kunstrijk zouden kiezen.

Een ander topic was kwaliteit, waardoor wij gevraagd hebben naar eigenschappen waaraan een kwalitatief goede basisschool moet voldoen volgens de ouders. Deze interviewvraag kan gekoppeld worden aan zowel de verklarende (subvraag 2) als de hoofdvraag. De koppeling met de ontwerpende onderzoeksvraag kan gemaakt worden, omdat de belangrijkste eigenschappen meetellen in de keuze voor een bepaalde basisschool die gemaakt wordt door ouders. Dit kan wijksschool Kunstrijk zijn, maar ook een andere school. Deze interviewvraag kan ook gekoppeld worden aan de ontwerpende onderzoeksvraag. In het interview hebben ouders belangrijke eigenschappen genoemd waaraan een goede basisschool moet voldoen. Deze eigenschappen kunnen uiteindelijk de doorslag geven voor ouders om voor wijksschool Kunstrijk te kiezen wanneer de wijksschool deze eigenschappen meeneemt in de verbetering van de school.

Een vijfde topic was overwegingen, waardoor wij gevraagd hebben naar de belangrijkste overwegingen van ouders bij het kiezen voor een basisschool. Deze vraag kan gekoppeld worden aan de inventariserende onderzoeksvraag (subvraag 1). Deze koppeling kan gemaakt worden, omdat deze overwegingen gekoppeld kunnen worden aan de overwegingen van ouders voor de keuze van een basisschool in de wijk Klarendal.

Daarop aansluitend hebben wij naar de keuze voor wijksschool Kunstrijk gevraagd of de redenen waarom niet voor deze wijksschool is gekozen. Deze vraag kan gekoppeld worden aan de verklarende onderzoeksvraag (subvraag 2). Wij hebben in het interview gevraagd naar redenen van ouders voor de keuze voor wijksschool Kunstrijk of waarom daar juist niet voor gekozen is. Deze redenen geven ons zicht op de factoren van ouders om wel of juist niet voor wijksschool Kunstrijk te kiezen.

Een zesde topic was werving, daardoor hebben wij gevraagd naar mogelijkheden de ouders konden bedenken voor Kunstrijk om meer kinderen te werven. Deze vraag kan gekoppeld worden aan de hoofdvraag. Deze koppeling kan gemaakt worden omdat de mogelijkheden verkregen in het interview met deze ouders ervoor kan zorgen dat wij zicht krijgen op mogelijkheden om meer ouders te bewegen om voor wijksschool Kunstrijk te kiezen.

Een laatste topic was ouderparticipatie, waardoor wij gevraagd hebben naar de mate waarin ouders zich actief willen inzetten voor de verbetering van de school. Deze vraag kan gekoppeld worden aan de hoofdvraag doordat dit een van de mogelijkheden kan zijn om

meer ouders te bewegen om voor wijksschool Kunstrijk te kiezen.

Het verschil in het interview met ouders met jonge kinderen is dat wij ernaar gevraagd hebben of ouders al een school voor hun kind in gedachten hebben. Het topic wat hieraan vooraf ging was overwegingen. Deze vraag kan gekoppeld worden aan de inventariserende onderzoeksvraag (subvraag 1). Deze koppeling kan gemaakt worden omdat ouders bepaalde overwegingen hebben om wel of niet voor een basisschool te kiezen. Deze overwegingen geven uiteindelijk de doorslag bij de keuze. Verder hebben wij gevraagd naar het topic bekendheid Kunstrijk. De vragen waren of ouders bekend waren met Kunstrijk en of ze deze school zouden overwegen voor hun kinderen. Deze vraag kan gekoppeld worden aan zowel de inventariserende onderzoeksvraag (subvraag 1) als de verklarende onderzoeksvraag (subvraag 2). Deze koppeling kan gemaakt worden omdat bekendheid van Kunstrijk onder ouders een van de overwegingen kan zijn om voor Kunstrijk te kiezen. Bekendheid is een van de factoren van ouders om voor een bepaalde school te kiezen dus ook de koppeling met de verklarende onderzoeksvraag kan hierdoor gemaakt worden.

Respondenten, populatie en steekproef schriftelijke enquêtes (kwantitatief en kwalitatief)

De schriftelijke enquêtes hebben wij op verschillende momenten en manieren uitgedeeld. Wij hebben bij de uitgang van Kunstrijk gestaan om mensen te vragen of ze een enquête in wilden vullen. Wij hebben gemerkt dat dit niet goed werkte en hebben daardoor voor andere benaderingen gekozen zoals de enquêtes laten uitdelen door leerkrachten aan de kinderen van alle groepen op Kunstrijk. De populatie van groep A (ouders met jonge kinderen) zijn 74 kinderen en +/- 37 gezinnen. De populatie van groep B (ouders met kinderen op Kunstrijk) zijn 79 kinderen en +/- 60 gezinnen. Wij zijn tot deze populatie gekomen doordat wij bij de kinderopvang en de peuterspeelzalen gevraagd hebben hoeveel kinderen en ouders zij in hun bestand hebben staan. De populatie van de kinderen en ouders van Kunstrijk zijn wij te weten gekomen doordat wij navraag gedaan hebben bij Johan Kooij, de interim directeur van Kunstrijk.

Vier ouders van groep A hebben de enquête ingevuld en 17 ouders uit groep B. Door onze mogelijkheden en de tijd die wij voor het onderzoek hadden, is het aantal enquêtes wat wij terug gekregen hebben van ouders vrij groot. In het gesprek met Johan Kooij, interim directeur van Kunstrijk, hebben wij het gehad over het aantal enquêtes wat hij verwachtte terug te krijgen van de ouders van Kunstrijk. Hij noemde een lager aantal dan het daadwerkelijk aantal teruggekregen enquêtes. Toen wij de enveloppen met enquêtes kwamen ophalen was hij dan ook blij verrast over het aantal teruggekregen enquêtes.

Wij hebben ook enquêtes mee gegeven aan de ouders met jonge kinderen (groep A) die niet geïnterviewd wilden worden of geen tijd hadden op dat moment. Wij hebben tevens enquêtes laten uitdelen door medewerkers van de SKAR (kinderopvang) aan de ouders van kinderen die op de kinderopvang verblijven voor een aantal dagen per week. Wij hebben hiervoor gekozen omdat wij op bepaalde dagen niet op het MFC konden zijn om enquêtes uit te delen vanwege onze eigen lessen op de HAN. Op deze manier hebben wij ook ouders weten te bereiken die op de dagen dat wij er waren om enquêtes uit te delen, niet aanwezig waren.

Wij hebben gekozen voor enquêtes met open en gesloten vragen. Deze keuze hebben we gemaakt omdat we de meeste antwoordmogelijkheden open wilden laten. We wilden geen antwoordcategorieën voorkauwen, omdat wij vinden dat de persoon die het invult dan te veel

beïnvloedt wordt. Omdat er zowel open als gesloten vragen in de enquêtes stonden heeft dit kwantitatieve en kwalitatieve informatie opgeleverd. We zijn ons ervan bewust dat deze keuze voor een open benadering minder kwantitatieve informatie oplevert, maar we hebben er meer verhalende informatie voor terug gekregen. Wij hebben gekozen voor het verzamelen van voornamelijk kwalitatieve informatie omdat hier meer diepgang in zit dan kwantitatief materiaal.

We wilden graag dat 50% van de populatie van groep A en groep B enquêtes zou invullen. Dit bleek niet haalbaar. Dat betekent dat de onderzoeksresultaten niet representatief zijn voor de gehele populatie, maar het heeft wel veel nuttige informatie opgeleverd. Daardoor hebben wij ervoor gekozen om deze onderzoeksresultaten wel te gebruiken.

Schriftelijke enquêtes ouders met kinderen voor de basisschool (groep A) en enquêtes ouders met kinderen op Kunstrijk (groep B)

De volledige enquêtes zijn te vinden in bijlage 3 en 4. De enquête vragen voor ouders met jonge kinderen komen volledig overeen met het interview. Bovenstaande informatie is gelijk. De verschillen tussen het interview en de enquêtes van ouders met kinderen op Kunstrijk zijn de volgende: er wordt in de enquête gevraagd naar wat ouders belangrijke eigenschappen vinden aan een kwalitatief goede basisschool. Het topic kwaliteit past bij deze vraag. Ook het topic werving is gebruikt in de enquête waardoor er gevraagd is of ouders een idee hebben hoe Kunstrijk meer kinderen kan werven. Deze topics kwamen niet voor in het interview van groep B, maar wel in de enquêtes. De koppeling met het topic kwaliteit kan gemaakt worden met subvraag 1 en 2, omdat wij in deze subvragen zoeken naar de overwegingen van ouders om voor een bepaalde basisschool te kiezen. Het topic werving kan gekoppeld worden aan de hoofdvraag omdat wij hierbij op zoek zijn naar mogelijkheden voor wijksschool Kunstrijk om meer kinderen te werven.

Open mondelinge interviews met informanten (groep C)

De interviews met de verschillende informanten die wij gesproken hebben tijdens het doen van ons onderzoek zijn op een open mondelinge manier gehouden. Tijdens deze interviews hebben wij een aantal topics voor ieder interview meegenomen. Deze topics waren: werkveld, taken, functie, koppeling met wijksschool Kunstrijk, koppeling met de wijk Klarendal en de samenwerking met het multifunctioneel centrum Klarendal. Deze algemene topics hebben wij gebruikt tijdens ons interview en de verdere vragen die gesteld zijn hebben wij aangepast aan de persoon die wij interviewden. De informatie van de informanten die wij gesproken hebben, hebben ons geholpen in de oriëntatiefase van ons onderzoek. Deze informatie heeft ons geholpen om erachter te komen welke personen belangrijk waren voor ons onderzoek en de wijksschool Kunstrijk en het multifunctioneel centrum Klarendal op dit moment functioneren.

Deskresearch (kwalitatief en kwantitatief)

Wij hebben literatuuronderzoek gedaan wat zowel belangrijke kwantitatieve als kwalitatieve informatie opgeleverd heeft. De bronnen die wij gebruikt hebben die voornamelijk kwalitatieve informatie hebben opgeleverd zijn: verslagen van de gesprekken met informanten en het bewonersoverleg, schoolplan, site van de school, voorlichtingsbrochure Kunstrijk, onderzoeken van internet. De bronnen die voornamelijk kwantitatieve informatie hebben opgeleverd waarvan wij gebruik hebben gemaakt zijn: cijfers over de wijk Klarendal en Arnhem van internet, overzicht van leerlingenaantallen, overzicht van gezinssamenstelling, overzichten afkomst van ouders.

5. Resultaten

In het vorige hoofdstuk is besproken hoe het onderzoek is aangepakt. In dit hoofdstuk worden de resultaten weergegeven die uit het onderzoek gekomen zijn. De interviews, enquêtes en theorie uit de probleemanalyse vallen hieronder.

5.1 Achtergrond respondenten interviews

	Autochtoon	Allochtoon
Hoogopgeleid	6	2
Laagopgeleid	2	5

De achtergrond van de respondenten van de enquêtes zijn onbekend.

5.2 Belangrijke eigenschappen van een basisschool

Wij hebben aan ouders gevraagd wat zij belangrijk vonden aan een basisschool. Dit hebben wij geformuleerd in open vragen waar open antwoorden uitkwamen. Uit deze antwoorden zijn de meest genoemde variabelen naar voren gekomen:

De meeste ondervraagde ouders vinden diversiteit, grootte van de klassen/school en de kwaliteiten van de docent en het onderwijs de belangrijkste eigenschappen van een kwalitatief goede basisschool.

1. Diversiteit aan culturen op school

De meerderheid van de door ons uit de interviews en enquêtes ondervraagde ouders die nog moeten kiezen voor een basisschool voor hun kind, vindt het belangrijk dat er een diversiteit is aan culturen op de basisschool van het kind. Deze ouders vinden het belangrijk dat er een afspiegeling is met de wijk en de maatschappij. Daarnaast geeft ook de meerderheid van de ondervraagde ouders, die hun kind al op Kunstrijk hebben zitten, aan dat diversiteit van culturen een belangrijk aspect is. Deze ouders vinden de locatie van de school ook belangrijk, deze moet zichtbaar zijn in de wijk en een afspiegeling zijn van de wijk.

Onder de interviews van ondervraagde ouders met een kind die nog voor de keuze staan, geeft een ouder een duidelijke mening over wat voor haar belangrijk is:

'Ik vind diversiteit aan kinderen belangrijk. Ik wil niet dat er alleen maar elite kinderen op de school zitten. Een mix van verschillende milieus vind ik belangrijk'. Deze mening is afkomstig van autochtonen ouders uit ons onderzoek. Verder vind ik een gemengde school goed zodat de leerlingen leren van andere culturen'.

2. Grootte van de klassen en de school

De meerderheid van de door ons uit de interviews en enquêtes ondervraagde ouders die nog moeten kiezen voor een basisschool voor hun kind, vindt de grootte van een school en klas belangrijk. Daarnaast geeft ook de meerderheid van de ondervraagde ouders die hun kind al op Kunstrijk hebben zitten aan dat de grootte van de school en klassen belangrijk is. Beide doelgroepen ouders geeft aan dat een kleinere klas belangrijk is, omdat hun kinderen hierdoor meer individuele aandacht krijgen van de docent. Deze individuele aandacht vinden ouders belangrijk voor de ontwikkeling van het kind. Deze verbinding tussen docent en kind is voor ouders een belangrijk punt.

Onder de interviews van de ondervraagde ouders met een kind op Kunstrijk, geeft een ouder een duidelijke mening over wat voor haar belangrijk is over de grootte van een klas.

'Ik vind het belangrijk dat de school klein is en kleine klassen heeft. Dat is ook een van de redenen geweest waarom ik voor Kunstrijk heb gekozen. De leraren moeten niet tegen overspannen aan zitten door de grote klassen, zij moeten een goede kwaliteit van les geven hebben'.

3. Kwaliteiten van de docent en het onderwijs

De meerderheid van de door ons uit de interviews en enquêtes ondervraagde ouders die nog moeten kiezen voor een basisschool voor hun kind, vindt de kwaliteiten van de docent belangrijk. Deze doelgroep ouders vindt de betrokkenheid naar de kinderen een belangrijk punt. Deze doelgroep ouders vindt het ook belangrijk dat er vanuit het onderwijs ruimte is voor persoonlijke ontwikkeling van het kind en dat hierin geïnvesteerd wordt door school. Daarbij is het van belang dat de lesinhoud gevarieerd is.

Ook de benaderde ouders, wie hun kind al op Kunstrijk heeft zitten, geeft aan dat de kwaliteiten van docenten belangrijk zijn. Deze ouders geven aan dat de docent bereikbaar moet zijn voor het kind en een vertrouwt gevoel moet geven. Deze kwaliteiten van de docent speelt mee aan een kwalitatief goede school. Daarnaast vinden ouders het belangrijk dat deze kinderen uitgedaagd worden. Docenten moeten ook extra aandacht besteden aan kinderen die deze extra aandacht nodig hebben en deze kinderen moeten op hun eigen niveau kunnen ontwikkelen. De docenten moeten dan ook goed de vooruitgang van het kind in de gaten houden.

De ouders van kinderen die al op Kunstrijk zitten geven in de interviews en enquêtes aan dat de kwaliteit van het onderwijs ook een belangrijk aspect is voor een kwalitatief goede school. Deze doelgroep ouders vindt aandacht voor het ontwikkelen van creativiteit, taal, beweging, sociale vaardigheden, samenwerking, zelfstandigheid en respect naar elkaar belangrijk. Enkele van de ondervraagde ouders van kinderen op Kunstrijk vindt het belangrijk dat er voldoende contact is tussen ouders en school. Het valt op dat een klein deel van deze ouders dit benoemd, de meeste vinden de kwaliteiten vanuit de docent belangrijker.

4. Uitdragen van een religie

Enkele van de ondervraagde ouders die nog voor de keuze staan met hun kind, is van mening dat het uitdragen van een religie een belangrijk aspect is voor een kwalitatief goede school. De basisschool moet aandacht hebben voor feesten als Pasen, Kerst en het Suikerfeest.

5. Overige belangrijke eigenschappen

Een klein deel van de ondervraagde ouders die nog voor de keuze staan met hun kind, is van mening dat een eerste indruk van een school een belangrijk aspect is voor de kwaliteit van het onderwijs. Deze doelgroep ouders vindt daarmee ook dat de sfeer bepalend is voor een kwalitatief goede school. Zij moeten een goed gevoel hebben wanneer zij op school zijn.

5.3 Overweging voor het kiezen van een basisschool

Wij hebben aan ouders gevraagd wat voor hen belangrijke overwegingen zijn bij het kiezen van een goede basisschool. Dit hebben wij geformuleerd in open vragen waar open antwoorden uitkwamen. Uit deze antwoorden zijn de meest genoemde variabelen naar voren gekomen:

De meeste ondervraagde ouders vinden de kwaliteit van de docent en basisschool, dat de school dichtbij huis is en religie belangrijke overwegingen voor het kiezen van een basisschool.

1. Kwaliteit van de docent en de basisschool

De grote meerderheid van de ondervraagde ouders die nog voor de keus staat voor een basisschool voor hun kind en de ondervraagde ouders die al gekozen hebben voor Kunstrijk vinden allemaal de kwaliteit van de docent en de basisschool het belangrijkste.

Een deel van deze ondervraagde ouders geeft aan dat ze de grootte van de klassen belangrijk vinden. Zij zien hun kind graag in een relatief kleine klas. De doelgroep ondervraagde ouders die al gekozen heeft voor Kunstrijk geeft aan gekozen te hebben vanwege het relatief laag aantal leerlingen op de Kunstrijk.

Een deel van de ondervraagde ouders vindt een goede aansluiting en betrokkenheid van de docent bij het kind belangrijk. Persoonlijke en individuele aandacht is belangrijk voor de ontwikkeling van het kind aldus beide ondervraagde groepen ouders. Dit zien ouders vooral terugkomen in een relatief kleinere school/klas.

De doelgroep ondervraagde ouders die nog voor de keus staan voor hun kind vindt het vooral belangrijk dat de docent betrokken is en het kind kan uitdagen in zijn of haar kwaliteiten. Deze doelgroep vindt het belangrijk dat de zelfstandigheid wordt vergroot en er structuur wordt geboden belangrijk.

Deze doelgroep ouders geeft ook aan dat een goede uitstraling van de school bij de eerste ontmoeting van belang is en dat de school een goede, veilige en vertrouwde sfeer uitstraalt. Sfeer is iets wat verschillende ouders belangrijk vinden en aangeven als belangrijk aspect.

Allebei de ondervraagde doelgroep ouders vindt het aanbod van het onderwijs belangrijk. Ouders willen het aanbod op kind niveau gericht zien en willen hierin extra aandacht wanneer er moeilijkheden zijn bij het kind. Een ouder van de ondervraagde ouders die gekozen heeft voor Kunstrijk vindt een goede citoscore belangrijk, dit betekent goede kwaliteit onderwijs.

Onder de interviews van de ondervraagde ouders met een kind op Kunstrijk, geeft een ouder een duidelijke mening over wat voor haar belangrijk is geweest voor haar keuze voor Kunstrijk.

<i>'Er is een goede verbinding met docent en kind op Kunstrijk. Er wordt goed opgelet op</i>
--

allerlei factoren van het kind in zijn ontwikkeling en alles wordt in de gaten gehouden voor de veiligheid van het kind'.

2. Afstand

Het overgrote deel van de ondervraagde ouders die gekozen heeft voor Kunstrijk geeft aan dat zij hebben gekozen omdat de school in de buurt van hun huis staat. Daarnaast kiest een deel van deze doelgroep ouders voor Kunstrijk omdat er andere faciliteiten in de buurt zijn.

Opvallend is dat het overgrote deel van de ondervraagde ouders die al gekozen heeft voor Kunstrijk aangeeft dat dit vanwege de locatie van de school is, deze is dichtbij huis. Dit zijn laagopgeleide ouders van allochtone afkomst. Maar één ouder die ondervraagd is onder de ouders die nog voor de keuze staan geeft aan dat dit een belangrijke overweging is voor het kiezen van een nieuwe school.

Onder de interviews van de ondervraagde ouders met een kind op Kunstrijk, geeft een ouder een duidelijke mening over wat voor haar de reden was om te kiezen voor Kunstrijk. Deze uitspraak is gedaan door een allochtone laagopgeleide moeder:

'Ik heb gekozen voor Kunstrijk omdat deze school dichtbij huis is. Mijn kind is gewend bij zijn vriendjes, die bij ons in de buurt wonen en ook op Kunstrijk zitten'.

3. Religie

Een klein deel van de ondervraagde ouders die nog voor de keuze staan voor hun kind, geven aan dat zij het uitdragen van een religie door de basisschool een erg belangrijk aspect vinden.

Een klein deel van de ondervraagde ouders die al voor Kunstrijk heeft gekozen, is de geloofsovertuiging de motivatie geweest tot het kiezen van een school.

4. Overige overwegingen van ondervraagde ouders voor een keuze

Een deel van de ondervraagde ouders die al gekozen heeft voor Kunstrijk, geeft aan dat door reclame in de persoonlijke omgeving zij hebben gekozen voor Kunstrijk.

Een ondervraagde ouder die al gekozen heeft voor Kunstrijk geeft aan dat een eigen gevoel belangrijk is voor een keuze.

5.4 Vermoedelijke keuze voor de basisschool onder ondervraagde ouders

Wij hebben aan ouders, die nog voor de keuze van de school staan, gevraagd of zij al een vermoedelijke schoolkeuze in gedachten hebben of eventueel al daadwerkelijk gemaakt hebben. Dit hebben wij geformuleerd in open vragen waar open antwoorden uitkwamen. Uit deze antwoorden zijn de meest genoemde variabelen naar voren gekomen:

De meeste ondervraagde ouders denken voor de keuze van hun kind aan de Jan Ligthartschool in Arnhem.

1. Jan Ligthartschool Arnhem

Een deel van de ondervraagde ouders die nog voor de keuze van een school voor hun kind staan, geeft aan te willen kiezen voor de Jan Ligthartschool in Arnhem.

Daarnaast zijn er twee ouders die aangeven dat zij hun kinderen op het Jan Ligthart hebben en deze willen laten uitschrijven en in te schrijven bij Kunstrijk. De beweegredenen hiervoor zijn o.a. dichterbij huis en persoonlijke omstandigheden.

Onder de interviews van ondervraagde ouders met een kind die nog voor de keuze staan, geeft een ouder een duidelijke mening over waarom zij kiest voor het Jan Ligthart:

'Wij kennen verschillende andere kinderen zoals onze buurkinderen die ook met plezier naar de Jan Ligthartschool gaat. Deze school geeft ons een goed gevoel. Het gebouw sprak ons ook erg aan; het is groot maar het voelt heel vertrouwd. Het kennismakingsgesprek was ook erg prettig dus deze factoren bij elkaar hebben ons tot deze beslissing gemaakt'.

2. Onbekend

Een deel van ondervraagde ouders die nog voor de keuze van hun kind staan, geven aan nog niet te weten waarvoor zij gaan kiezen. De redenen hiervoor zijn o.a. dat de kinderen nog relatief jong zijn, de ouders nog geen idee hebben wat voor scholen er bestaan of ze zijn nog bezig met beslissen.

3. Wijksschool Kunstrijk Arnhem

Een heel klein deel van de ondervraagde ouders die de keuze nog moeten maken voor hun kind geeft aan na te denken over Kunstrijk. De helft van de ondervraagde geeft aan dat ze kennis hebben van wijksschool Kunstrijk. Een derde deel van deze ondervraagde ouders kennen alleen de naam Kunstrijk. Een groot deel van de ondervraagde ouders heeft dus enige kennis over Kunstrijk. Meer dan de helft van de geïnterviewde ouders zouden Kunstrijk niet overwegen voor hun kinderen. De helft van de ouders overweegt deze school niet omdat zij denken dat Kunstrijk een overwegend 'zwarte school' is.

Onder de interviews van ondervraagde ouders met een kind die nog voor de keuze staan, geeft een ouder een duidelijke mening over waarom zij voor Kunstrijk zou kiezen:

"Ja, zoals eerder aangegeven zou ik het wel overwegen om te kiezen voor Kunstrijk. Het is een mooie en nieuwe school. Daarnaast heb ik gehoord dat er veel les gegeven wordt door nieuwe, jonge leraren en ik denk dat dit prettig is. Wanneer er meer verschillende soorten kinderen naar deze school gaan zou er meer een menging zijn van kinderen, zij kunnen elkaar stimuleren. Ik vind het erg jammer dat de klassen zo klein zijn, hierin kan mijn kind zich minder goed ontwikkelen dan op het Jan Ligthart."

5.5 Tevredenheid onder ondervraagde ouders van Kunstrijk

Wij hebben aan ouders, die de keuze al hebben gemaakt voor een basisschool, gevraagd of zij tevreden zijn over Kunstrijk als basisschool voor hun kind. Dit hebben wij geformuleerd in open vragen waar de volgende antwoorden uitkwamen.

De meeste ondervraagde ouders zijn tevreden over Kunstrijk als basisschool voor hun kind.

Van alle ondervraagde ouders wie een kind op Kunstrijk heeft, geven (op een ouder na) alle ouders aan tevreden te zijn over Kunstrijk als keuze als school voor hun kind. Al deze ondervraagde ouders zouden Kunstrijk aanraden aan andere ouders.

Een groot deel van deze ondervraagde ouders zou zeker weer voor Kunstrijk kiezen wanneer zij voor deze keuze zouden staan. Opvallend is dat niet alle ouders die aangeven tevreden te zijn met Kunstrijk deze school ook opnieuw als keuze zouden maken.

5.6 Rol van ouders bij ouderparticipatie op basisschool Kunstrijk

Wij hebben aan ouders, die de keuze al hebben gemaakt voor een basisschool, gevraagd of zij medewerking zouden willen verlenen in het onderwijs van hun kind. Dit hebben wij geformuleerd in open vragen waar open antwoorden uitkwamen. Uit deze antwoorden zijn de meest genoemde variabelen naar voren gekomen:

De meeste ondervraagde ouders willen medewerking verlenen op de basisschool voor hun kind.

Een deel van de ondervraagde ouders geeft aan dat zij zich zouden willen inzetten. Ook ouders die momenteel al deelnemen aan ondersteuning in het onderwijs, zouden eventueel meer willen betekenen op de basisschool. Ouders geven aan dat zij mee willen helpen met het organiseren van activiteiten of hierin meewerken. Er is meer interesse voor een ondersteunende functie dan een leidende functie. Twee ondervraagde ouders staan open voor deelname aan de ouderraad. Een deel van de ondervraagde ouders geeft aan zich niet te willen inzetten voor school, merendeel heeft hier geen tijd voor.

5.7 Mogelijke werving kinderen Kunstrijk

De helft van de ondervraagde ouders die nog voor de keuze staan van hun kind, geeft aan dat ze kennis hebben van wijksschool Kunstrijk. Een derde deel van deze ondervraagde ouders geeft aan dat zij alleen de naam Kunstrijk kennen maar verder niet op de hoogte zijn van wat zij voor school zijn. Het overgrote deel van deze ouders weet dus af van wijksschool Kunstrijk.

Wij hebben aan ondervraagde ouders, die nog voor de keuze van hun kind staan en die al gekozen hebben, gevraagd wat Kunstrijk zou kunnen doen om meer kinderen te kunnen krijgen en hoe Kunstrijk dit zou moeten realiseren.

Dit hebben wij geformuleerd in open vragen waar open antwoorden uitkwamen. Uit deze antwoorden zijn de meest genoemde variabelen naar voren gekomen:

1. Meer reclame maken

Een groot deel van de ondervraagde ouders die nog voor de keuze van hun kind staat vinden dat Kunstrijk meer reclame zou moeten maken zodat de ouders beter op de hoogte zijn wat Kunstrijk te bieden heeft. Met reclame willen ouders een folder zien, een reclamebord op school of elders in de wijk meer reclame, open dagen zodat ouders gemakkelijk kunnen kijken of de school zelf en of meeloopdagen zodat zij ervaring opdoen op Kunstrijk. Ook geven ouders aan dat de website van Kunstrijk onoverzichtelijk, onduidelijk

en niet up to date is. Daarnaast geven deze ouders aan dat Kunstrijk meer zichtbaar moet zijn voor nieuwe mensen in Klarendal maar ook buiten Klarendal in de aangrenzende wijken. De ondervraagde ouders die al gekozen hebben voor Kunstrijk geven ook verschillende mogelijkheden aan om meer bekendheid te creëren voor Kunstrijk. Daarnaast geven ouders aan dat er meer bekendheid moet komen binnen de wijk. Er moet meer bekendheid komen bij toekomstige ouders die nog voor de keuze staan. Er is ook nog weinig bekend binnen de wijk wat Kunstrijk voor school is en wat zij te bieden hebben.

2. Imago

Een deel van deze ondervraagde ouders vindt imago een belangrijk aspect waaraan gewerkt kan worden zodat Kunstrijk meer leerlingen zou kunnen krijgen in de toekomst. Er bestaat een beeld van een zwarte school dat er veel taalachterstand is en daarom weinig aandacht voor de leerlingen die wel de taal goed beheersen.

3. Overige aandachtspunten

Een ondervraagde ouder geeft aan dat de naam Kunstrijk een beeld afgeeft aan ouders. Het komt over als een creatieve school en mensen moeten hiervoor kiezen, maar dit kan ook zeker afschrikken. Er is een ouder die aangeeft dat de katholieke visie eventueel iets kan zijn wat binnen de wijk niet populair is en waarvoor mensen kiezen. Een ouder geeft aan dat de betrokkenheid van aanwezige partijen binnen het MFC een pluspunt kan zijn voor de keuze van Kunstrijk.

6. Conclusie

Vanuit de resultaten, die in het vorige hoofdstuk aan bod zijn gekomen, hebben wij een aantal conclusies getrokken. De conclusie van de hoofdvraag wordt hieronder beschreven. Allereerst worden de conclusies van de subvragen afzonderlijk beschreven.

6.1 Hoofdvraag

Hoofdvraag: Welke mogelijkheden zijn er om meer ouders voor de wijkschool Kunstrijk te laten kiezen en welke factoren hebben daar invloed op?

- Conclusie 1: Imago

Door ouders die nog voor de keuze van een basisschool staan, wordt gedacht dat er bij een 'zwarte school' als Kunstrijk veel aandacht gaat naar kinderen met een taalachterstand waardoor andere kinderen tekort gedaan worden. Dit is gebleken uit de ondervraagde ouders.

Er zijn in de praktijk goede zwarte scholen, en ook slechte witte scholen. Toch kan een school die steeds zwarter wordt en goed onderwijs biedt, op den duur in de problemen komen. Dit laatste doordat de steeds kleiner wordende groep ouders van witte kinderen zich niet meer in de school herkent, en bang is dat het vwo-advies voor hun kind in gevaar komt. Tevens blijkt uit dit onderzoek dat bijna de helft van de ondervraagde ouders van mening is dat een hoog percentage allochtonen een grote invloed heeft op de leerkundige aspecten. Zij zijn vooral bang dat dit leidt tot taalachterstand en minder aandacht voor hun kind (Gemeente Amsterdam, 2004).

Uit het gesprek met Joyce Verhoef, kinderwerker Rijnstad, Klarendal, blijkt dat wijkschool Kunstrijk in het verleden te kampen had met een negatief imago. Kunstrijk is meerdere keren gefuseerd en de school stond in Klarendal bekend als een "zwarte" school. Een zwarte school staat bij veel Klarendallers gelijk aan een slecht "imago". J. Verhoef geeft tegelijkertijd aan dat wijkschool Kunstrijk nu wel aan de betere hand is, dit sinds zij twee nieuwe interim directeuren hebben (J. Verhoef, persoonlijke mededeling, 2014).

Kortom: Er moet een verandering komen in het imago van Kunstrijk. Mensen hebben het beeld van een zwarte school met kinderen met verschillende achterstanden. Zij zijn bang dat hun kind niet optimaal functioneert binnen een dergelijke school. Kunstrijk heeft veel te bieden en bieden kinderen met achterstanden ondersteuning maar niet ten koste van de andere kinderen. Kunstrijk moet dit naar buiten uitdragen en laten zien dat zij prima onderwijs bieden.

- Conclusie 2: Bekendheid

De ouders die wij benaderd hebben voor ons onderzoek (uit de wijk Klarendal en omgeving), zijn veelal niet of weinig bekend met wijkschool Kunstrijk. De bekendheid die er wel is, wordt door mond op mond reclame doorgegeven. Onder de interviews van ondervraagde ouders met een kind die nog voor de keuze staan, geeft een ouder een duidelijke mening over hoe belangrijk reclame is:

'Ik heb veel contact met moeders in de buurt. Zij hebben ervaring met scholen hier in Klarendal en ik laat mij adviseren door hen. Door mond op mond kom je veel te weten over hoe een school ervaren wordt door zowel kinderen als de ouders'.

'Ja, het zou goed zijn om meer reclame te maken. Veel ouders in mijn omgeving denken dat hier alleen een kinderdagverblijf zit, in het MFC, en een musicalschool op het plein buiten. Het is van buiten de school niet te zien dat hier een basisschool zit. Daarnaast zien ze ook vaak de kleine kindjes op het schoolplein waardoor je het ook niet kan zien'.

Kortom: Kunstrijk is nog niet bekend genoeg onder de ouders in de wijk Klarendal. Kunstrijk is nieuw en nog niet optimaal zichtbaar binnen de wijk als wijschool. Kunstrijk moet de ouders beter weten te benaderen en dan kunnen zij laten zien waarvoor zij staan. Deze reclame is belangrijk omdat een doelgroep ouders, allochtonen/laagopgeleide ouders, niet actief opzoek gaat naar scholen en deze ouders moeten hierin tegemoet gekomen worden. Kunstrijk moet zich bij de peuterspeelzalen en SKAR beter bekendmaken en openstaan voor ontmoetingen met deze ouders.

- Conclusie 3: Visie Kunstrijk

Het is voor de ondervraagde ouders die de keuze nog moeten maken, vaak onduidelijk waar Kunstrijk voor staat. Kunstrijk is een wijschool, een open katholieke school en een school gericht op kunst. Dit schept verwarring onder ouders. Ook kan het ouders een keuze zijn wanneer een van deze drie aspecten niet voor hen belangrijk zijn. Maar één ouder uit het hele onderzoek heeft bewust gekozen voor het katholieke karakter van Kunstrijk. Deze moeder van allochtone afkomst heeft kinderen op Kunstrijk en zei het volgende hierover:

"Ik heb destijds (10 jaar geleden) voor een katholieke school gekozen, ik heb dit bewust gedaan. Ik hoorde dat er toen nog een Paasloop georganiseerd werd door de school."

Uit de literatuuranalyse komt naar voren dat Kunstrijk zich profileert vanuit een open katholieke identiteit. Kunstrijk vindt het belangrijk dat iedere leerling, waarvan de ouders de uitgangspunten van de school kunnen onderschrijven, op Kunstrijk welkom is (Kunstrijk, 2009d). Dit vanwege het katholieke karakter van de school. Kunstrijk is onderdeel van Stichting Katholiek Protestants Christelijk Primaire Onderwijs van Delta scholen. Delta wil dialoogscholen, die vanuit de eigen grondslag de open dialoog voeren met alle gezindten, waarbij de waarheid van elke visie gerespecteerd wordt

- Conclusie 4: Ouderparticipatie

Ouders die wij benaderd hebben voor ons onderzoek die al kinderen op Kunstrijk hebben, staan er voor open om zich in te zetten voor de school. Er is meer interesse voor een ondersteunende functie dan een leidende functie. Er is blijkbaar geen interesse in de geïnstitutionaliseerde vormen van ouderparticipatie (zitting hebben in ouderraad, medezeggenschapsraad of schoolbestuur). Desondanks bestaat er bij veel ouders wel interesse in de niet-geïnstitutionaliseerde vormen van ouderparticipatie (zoals het leveren van hand- en spandiensten).

Onder de interviews van ondervraagde ouders met een kind op Kunstrijk, geeft een ouder een duidelijke mening over hoe zij zichzelf zou willen inzetten op Kunstrijk:

'Ik zou mijzelf willen inzetten door voorstellingen te houden met alle kinderen van de school'. Daarnaast gaf een andere moeder aan: 'Ik wil een bijdrage leveren door deel te nemen in de ouderraad. Vroeger had ik hier geen tijd voor en nu wil ik graag mijn steentje bijdragen'.

Kortom: De ondervraagde ouders willen zich wel (meer) inzetten dan dat zij momenteel doen. De school kan dit aangrijpen en ouders meer betrekken bij het onderwijs van het kind. Op deze manier komen ouders onderling ook meer in contact en is er meer contact naar de wijk mogelijk.

- Conclusie 5: uitgebreidere samenwerking met externe organisaties

Voor ons onderzoek hebben wij verschillende professionals benaderd. Een van deze professionals was Joyce Verhoef, kinderwerker van Rijnstad. Joyce geeft aan dat zij op dit moment vooral ervaart dat Kunstrijk nog op een eigen eilandje blijft zitten. Joyce vindt dat Kunstrijk erg zou kunnen profiteren van het gebruik van kinderwerk. Daarnaast vertelt zij dat wanneer Kunstrijk meer samenwerking zoekt bij bijvoorbeeld de peuterspeelzaal en consultatiebureau, zij op deze manier bekender worden en meer ouders kunnen gaan aanspreken (J. Verhoef, persoonlijke mededeling, 2014). Interim directeur Johan Kooij geeft, tijdens de gesprekken die wij met hem hebben gevoerd, aan dat er wel degelijk samenwerking is en dat dit wel loopt. Hij geeft aan dat de organisaties binnen het MFC elkaar wel weten elkaar te vinden wanneer dit nodig is.

In de probleemanalyse wordt er aandacht gegeven aan de rol van het maatschappelijk werk in dit geheel en de komende veranderingen binnen de gemeenten vanaf 2015. De komende veranderingen laten het belang van goede samenwerking zien, professionals hebben elkaar nodig voor een goede kwaliteit zorg aan het kind. Kunstrijk moet dus de samenwerking binnen het MFC zoeken en hier gebruik van maken.

De conclusie die je hieruit kan trekken is dat er een samenwerking is binnen het MFC, maar dat hier nog niet optimaal gebruik van wordt gemaakt.

6.2 Conclusies subvragen

Onderzoeksvraag 1: Wat zijn de overwegingen van ouders uit de wijk Klarendal in Arnhem met betrekking tot de keuze van een basisschool voor hun kinderen?

- Conclusie 1: Diversiteit

De ouders die wij hebben gesproken vinden het belangrijk dat er een diversiteit is aan culturen op de basisschool van hun kinderen. Ouders willen een afspiegeling van de maatschappij in klassen. Uit het onderzoek dat door de gemeente Amsterdam is uitgevoerd (Gemeente Amsterdam, 2004), blijkt het volgende: De verhouding tussen allochtone en autochtone leerlingen houdt de geïnterviewde autochtone ouders meer bezig dan geïnterviewde allochtone ouders. Geïnterviewde hoogopgeleide ouders kijken ook meer naar de verhouding zwarte en witte kinderen. Indien het aantal allochtone kinderen hoger is dan het aantal autochtone kinderen, gaven zij aan sneller te kiezen voor een andere basisschool.

Veel geïnterviewde ouders zijn van mening dat een volledig “witte” school ook niet ideaal is. Kinderen leven namelijk in een multiculturele samenleving.

Kortom: Kunstrijk wordt gezien als een zwarte school. Autochtone ouders zien op deze school geen diversiteit aan afkomst van kinderen en maken hierdoor geen keuze voor een school als Kunstrijk. Ouders kiezen dus vanwege het gebrek aan diversiteit voor een andere school, bijvoorbeeld de Jan Ligthart school, waar er wel een diversiteit is te zien.

- Conclusie 2: Aandacht voor het kind

De ouders die wij geïnterviewd hebben vinden de hoeveel individuele aandacht voor hun kind en of er überhaupt persoonlijke aandacht wordt geschonken aan hun kind erg belangrijk. Er wordt door ouders die nog een keuze moeten maken voor een basisschool gedacht dat er bij Kunstrijk veel aandacht gaat naar kinderen met een taalachterstand waardoor andere kinderen tekort gedaan wordt. Uit onderzoek van de gemeente Amsterdam (2004) naar schoolkeuzemotieven, blijkt dat bijna de helft van de ondervraagde ouders van mening is dat een hoog percentage allochtonen een grote invloed heeft op de leerkundige aspecten. Zij zijn vooral bang dat dit leidt tot taalachterstand en minder aandacht voor hun kind.

Kortom: Persoonlijke aandacht is voor ouders een erg belangrijk aspect voor de keuze van de school voor het kind. Ouders denken dat wanneer er relatief veel allochtonen op een school zitten deze individuele aandacht naar hen gaat en niet naar de autochtone kinderen. Kunstrijk is een zwarte school en ouders die nog voor de keuze staan denken dus dat de aandacht vooral uitgaat naar deze allochtone kinderen. Kunstrijk heeft de beschikking over klassenassistenten, zij geven deze extra aandacht aan de kinderen. Nieuwe ouders zijn hiervan niet op de hoogte en overwegen daarom een andere school met meer diversiteit zodat er meer aandacht overblijft voor ook andere kinderen.

- Conclusie 3: Afstand

Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat een deel van de allochtone ouders die wij hebben gesproken, kiest voor een school in de buurt. Hoog opgeleide ouders van allochtone en autochtone afkomst die wij hebben gesproken overwegen hun keuze meer.

Volgens van Rijnen (2007) is bereikbaarheid de eerste factor die een rol speelt bij de schoolkeuze. Ouders brengen het kind voornamelijk naar de dichtstbijzijnde school, een kleine groep ouders vormt hier echter een uitzondering op. Ook het onderzoek uit Amsterdam geeft aan dat vooral allochtone ouders en laagopgeleide ouders voornamelijk naar de afstand kijken bij het kiezen van een basisschool (Gemeente Amsterdam, 2004).

Kortom: Het overgrote deel van de kinderen van Kunstrijk heeft een allochtone achtergrond en het overgrote deel van de ouders van kinderen op Kunstrijk geeft aan dat zij hebben gekozen voor een school omdat het dichtbij is. Uit de theorie komt naar voren dat allochtone ouders voornamelijk kiezen voor een school dichtbij. Dit alles kan verklaren waarom Kunstrijk een school is met als overgrote meerderheid kinderen van allochtone afkomst. Er wonen veel allochtone mensen in Klarendal die kiezen voor een school vlakbij.

Uit ons onderzoek komt naar voren dat hoger opgeleide ouders veel meer bezig zijn met overwegingen voor een geschikte basisschool. Uit de literatuuranalyse blijkt dat de ouders een verschillend oriëntatieproces doorlopen. Dit oriëntatieproces start bij hoger opgeleide ouders eerder dan bij lager opgeleide en ouders van allochtone afkomst. Het gaat hierbij om

een verschil van enkele maanden, waarbij de hoger opgeleide ouders zich vaker voor de derde verjaardag beginnen te oriënteren. De hoger opgeleide ouders beginnen zich vaak ruim te oriënteren, voor de derde verjaardag van het kind (Gemeente Amsterdam, 2004). Uit dit onderzoek blijkt ook, dat hoe hoger de opleiding van de geïnterviewde, des te vaker zij zelf op zoek gaan naar informatie. Tevens blijkt dat de geïnterviewde laagopgeleide ouders en ouders van allochtone afkomst passiever zijn in dit oriëntatieproces. Zij waren minder goed op de hoogte van de mogelijkheden om aan informatie te komen, en oriënteerden zich grotendeels op basis van de adviezen van hun familieleden en mensen in hun nabije omgeving (Gemeente Amsterdam, 2004).

Kortom: Zowel uit het praktijkonderzoek als de literatuuranalyse komt naar voren dat hoger opgeleide ouders eerder en meer bezig zijn met het proces voor de schoolkeuze. Deze ouders zijn vaak al ver voor de derde verjaardag van het kind aan het oriënteren. Allochtone ouders weten minder goed hoe zij zelf op zoek moeten gaan naar informatie en zijn hierdoor passiever. Het is goed om dit voor de aanbevelingen in het achterhoofd te houden. Het is belangrijk onderscheid te maken tussen deze twee doelgroepen van ouders en hier rekening mee te houden als je deze ouders wilt bereiken.

- Conclusie 4: Kwaliteit

Ouders die wij benaderd hebben voor ons onderzoek vinden verschillende kwaliteiten van een school belangrijk. De kwaliteiten die het meeste genoemd worden hebben met de kwaliteit van de docenten te maken. Een docent moet bereikbaar zijn voor het kind en een vertrouwd gevoel afgeven. Uit de literatuuranalyse komt naar voren dat de leerkrachten op de basisschool een grote invloed hebben op het dagelijks welzijn van het kind. Anders dan op de middelbare school hebben de kinderen het gehele jaar door één leerkracht. Over het algemeen maakt het de ouders niet zoveel uit welke leeftijd, geslacht en etnische achtergrond de leraar heeft, zolang deze maar goed Nederlands spreekt. Het belangrijkste is dat de leraar kundig, aardig, geduldig en eerlijk is en genoeg aandacht heeft voor elk kind. Een allochtone ouder geeft aan dat de leraar ook een opvoedkundige taak heeft. Zij vindt het daarom belangrijk dat een leraar een zekere mate van respect afdwingt.

Ouders die wij benaderd hebben geven aan dat zij het belangrijk vinden dat het kind op zijn of haar niveau benaderd wordt en dat er alles uitgehaald wordt wat erin zit. Uit de literatuur komt naar voren dat kwaliteit een ondergeschikte rol speelt in de keuze voor een school in het primair onderwijs. Natuurlijk vinden alle ouders het belangrijk dat de school kwalitatief goed is, maar men geeft aan dat men 'kwaliteit' pas kan beoordelen als het kind al op school zit. Ouders die al een kind op de basisschool hebben, omschrijven kwaliteit vaak als 'dat uit elk kind wordt gehaald wat erin zit'.

Kortom: Veel van de door ons ondervraagde ouders vinden de kwaliteit van een docent belangrijk voor het kind en dit blijkt ook uit de literatuur. Ouders vinden de kwaliteit van de docent belangrijk, omdat deze persoon vaak het hele jaar door de persoon is waarvan het kind moet leren. Ouders vinden de kwaliteit van het onderwijs ook belangrijk maar vinden vooral dat kinderen op niveau worden benaderd, vaak kunnen zij al wat van deze situatie zeggen wanneer zij een ander kind ook al op deze school hebben.

Onderzoeksvraag 2: Hoe komt het dat ouders voor Kunstrijk dan wel voor een andere basisschool kiezen en welke factoren spelen daarbij een rol?

- Conclusie 1: Diversiteit

Zowel de ondervraagde ouders die de keuze nog moeten maken voor hun kind als de ondervraagde ouders die de keuze al hebben gemaakt vinden het erg belangrijk dat er een diversiteit is aan culturen op de basisschool van hun kinderen. Ouders willen een afspiegeling van de maatschappij in de klassen. Veel ondervraagde ouders uit het onderzoek van de gemeente Amsterdam (2004) zijn van mening dat een volledig “witte” school ook niet ideaal is. Kinderen leven per slot van rekening in een multiculturele samenleving.

Kortom: De ondervraagde ouders die nog voor een keuze staan geven aan dat ze niet snel voor een zwarte school kiezen. De ouders die de keuze al hebben gemaakt geven aan dat zij diversiteit ook belangrijk vinden maar hebben toch gekozen voor Kunstrijk, een overwegend zwarte school. Voor hen waren er dus andere belangen die zwaarder wogen in het keuzeproces zoals dichtbij of andere kwaliteiten van Kunstrijk.

- Conclusie 2: Basisschoolkeuze

De ondervraagde ouders van jonge kinderen die wij benaderd hebben voor ons onderzoek, kiezen voor de peuterspeelzalen en de SKAR binnen het MFC maar kiezen daarna niet voor Kunstrijk. De meeste van deze ouders kiezen voor de Jan Ligthart basisschool.

Onder de interviews van ondervraagde ouders met een kind die nog voor de keuze staan, geeft een ouder een duidelijke mening over waarom hij niet voor Kunstrijk kiest maar voor het Jan Ligthart:

‘Nee, ik zou niet voor Kunstrijk kiezen. Ik ken veel leraren in Arnhem en heb vele verschillende “negatieve dingen” gehoord over Kunstrijk. De school is nog ontzettend in opbouw en er is nog veel niet compleet. Ik kies dan liever voor een school waarbij de oudercommissie etc. al functioneert’. Jan Ligthartschool is, zoals wij gehoord hebben, een goed functionerende school met goede resultaten’

Een andere ouder zegt het volgende over dit onderwerp:

‘Wij hebben voor ons oudste kind de Jan Ligthart school in Arnhem gekozen. Wij hebben o.a. hiervoor gekozen omdat de BSO binnen deze school gevestigd is. Wij hebben hele goede verhalen gehoord van andere ouders bij de SKAR, bij vrienden en bij kennissen.’

- Conclusie 3: Sfeer

De keuze van een basisschool is heel persoonlijk en divers. De keuze kan al gebaseerd worden op een goede sfeer. De ondervraagde ouders die nog voor de keuze staan vinden een persoonlijk gevoel bij de school een belangrijk aspect. Zij vinden een eerste indruk belangrijk en het gevoel op de school, in de omgeving van de school en de betrokken personen bij het kind.

Uit het onderzoek van de gemeente Amsterdam (2004) blijkt dat de benaderde ouders de sfeer op een school erg belangrijk vinden. De sfeer is dan ook een belangrijk motief, bij de keuze voor een basisschool. De aspecten van sfeer waren hierbij, een goede omgangsvorm tussen leerlingen en leraren onderling, een goede omgang tussen de leerkracht en de leerling, het schoolgebouw is verzorgd en de veiligheid in en rond de school.

Kortom: Sfeer is voor de ondervraagde ouders en uit de literatuur een belangrijk aspect voor de keuze van een basisschool. Dit gevoel is erg persoonlijk en per persoon verschillend. Veel ouders vinden een eerste indruk belangrijk van het gebouw, personen in het gebouw of de docent van het kind.

7. Discussie

In het vorige hoofdstuk zijn de conclusies van dit onderzoek besproken. In de discussie worden verklaringen gegeven voor het wel of niet uitkomen van de verwachtingen die wij aan het begin van het onderzoek hadden. Ook komt aan bod wat de beperkingen van het onderzoek waren en wat er verbeterd kan worden bij toekomstig onderzoek.

Wij hebben twee groepen ouders benaderd middels enquêtes en interviews. Het betrof hier ouders met kinderen op wijksschool Kunstrijk en ouders met kinderen jonge kinderen die de keuze voor een basisschool nog moeten maken. Achteraf zijn wij tevreden wat betreft de keuze voor deze twee groepen ouders, omdat we hierdoor duidelijk hebben gekregen dat veel mensen die regelmatig in het MFC komen (vanwege het wegbrengen en ophalen van hun kinderen op de peuterspeelzaal/SKAR), niet of nauwelijks op de hoogte zijn van wijksschool Kunstrijk.

Wat betreft de enquêtes en interviewvragen hadden wellicht beter ook vragen kunnen stellen over de etniciteit en het opleidingsniveau van de ouders. Dit aangezien wij de uitkomsten van ons onderzoek dan beter konden vergelijken, met de uitkomsten van het onderzoek uitgevoerd door de dienst maatschappelijke ontwikkeling van de gemeente Amsterdam. In dit onderzoek wordt er ook verschil gemaakt tussen etniciteit en opleidingsniveau. Wij konden achteraf nog wel gedeeltelijk traceren wat het opleidingsniveau en de etniciteit was van de ouders die wij geïnterviewd hadden. Dit traceren nam meer tijd in beslag. Uit onze literatuurstudie bleek namelijk dat zowel de herkomst als het opleidingsniveau van invloed kan zijn op het oriëntatieproces bij de schoolkeuze door ouders. Indien wij wel deze vragen hadden gesteld aan de ondervraagden, dan waren wij beter en makkelijker in staat geweest om een verbinding te leggen met ons praktijkonderzoek. Bovenstaande zouden wij bij een nieuw onderzoek, dus anders aanpakken.

Desondanks kunnen wij een betrouwbaar kwalitatief onderzoek aanleveren, waarbij verschillende doelgroepen aan het woord zijn gekomen. Zo hebben wij interviews afgelegd met hoger opgeleiden, lager opgeleiden, allochtonen, autochtonen en ouders van verschillende leeftijden. De diversiteit is dus groot onder de ondervraagden. Dit vergroot de betrouwbaarheid van ons onderzoek.

In eerste instantie hadden wij het idee om mensen thuis te gaan interviewen. De eigen woning is voor veel mensen een plek waar zij zich veilig en vertrouwd voelen. Dit zou naar ons idee dan ook een geschikte plek zijn voor de interviews. Indien wij de ouders binnen de school zouden interviewen zouden hun antwoorden eventueel beïnvloed kunnen worden. Wij hebben toch besloten om mensen niet thuis te interviewen, omdat een aantal informanten aangaven dat het lastig is om het vertrouwen te winnen van deze ouders. Daarnaast leidt dit gebrek aan vertrouwen ertoe dat wij bij deze ouders niet zo snel in hun huis zouden worden binnengelaten. Wij hebben uiteindelijk gekozen om ouders te interviewen in het MFC gebouw, maar niet op de locatie Kunstrijk zelf zodat ouders de kans kregen om zich veilig te voelen en zich daardoor vrij voelden om naar alle eerlijkheid onze vragen te beantwoorden.

Indien wij voor dit onderzoek meer tijd hadden gehad dan hadden wij graag de ouders thuis benaderd. Ook omdat wij als opdracht hadden meegekregen om participierend onderzoek te

doen. Desondanks hebben wij gezien de korte tijd, toch nog participerend onderzoek kunnen doen. Weliswaar niet door mensen in hun thuissituatie te benaderen voor het interview, maar wel door veel aanwezig te zijn op het MFC te Klarendal. Daarnaast hebben wij veel informanten gesproken, die werkzaam zijn binnen het MFC te Klarendal. Daarbij hebben wij als afstudeergroep ook een dag meegelopen en meegekeken bij Kinderwerk. Zo hebben wij kunnen zien wat voor enkele activiteiten zij ondernamen met de kinderen. Wij hebben tevens de school en het MFC kunnen observeren doordat wij hier vaak aanwezig waren. Wij hoopten door dit laatste ook een bekend gezicht te worden voor de mensen die het MFC te Klarendal vaak bezochten.

Door dit participerend onderzoek hebben wij zicht gekregen op de toekomstige mogelijkheden wat betreft onderzoek en eventuele stages voor nieuwe studenten. Dit onderzoek geeft niet meteen een totaalbeeld van de werkelijkheid vanwege het (geringe) aantal respondenten. Desondanks hebben wij voldoende bruikbare aanwijzingen verkregen uit het onderzoek. Door dit alles zijn wij dan ook in staat geweest om gerichte aanbevelingen te doen.

De gedragscode voor praktijkgericht onderzoek voor het HBO heeft vijf speerpunten. Deze zijn: 1. Onderzoekers dienen het professionele en maatschappelijke belang, zijn respectvol, zorgvuldig, integer, verantwoorden hun keuzes en gedrag (Andriessen, 2010, p. 5).

In ons onderzoek is sterk naar voren gekomen dat wij zorgvuldig te werk zijn gegaan. Wij hebben tijdens het proces iedere keer geprobeerd zorgvuldige keuzes te maken over bijvoorbeeld bronnen die gebruikt hebben. Tevens zijn wij respectvol te werk gegaan. Wij hebben de feedback van opdrachtgever en projectbegeleider van HAN iedere keer met respect behandeld. Hiermee bedoelen wij dat wij de feedback hebben verwerkt in ons verslag en dus op een serieuze manier hiermee om zijn gegaan. Achteraf gezien hadden wij meer aandacht kunnen besteden aan het eerste punt: 'onderzoekers aan het HBO dienen het professionele en maatschappelijke belang.' Wij hebben in ons onderzoek wel aandacht besteed aan de koppeling van ons onderzoek met het maatschappelijk werk. Er is ons aan het begin gevraagd om participerend onderzoek te doen in de wijk Klarendal. Vanwege het gebrek aan tijd hebben wij participerend onderzoek gedaan binnen het MFC Klarendal. Wanneer wij meer tijd hadden gehad, dan hadden wij participerend onderzoek in de wijk kunnen doen en meer problemen signaleren op het gebied van maatschappelijk werk die spelen in de wijk.

Ons onderzoek is innovatief doordat het van de maatschappelijk werker in opleiding vraagt om een brede blik te hebben op de kern van ons onderzoek. De maatschappelijk werker in opleiding kijkt via verschillende standpunten naar het probleem. Een voorbeeld hiervan is dat het niet alleen belangrijk is dat wijksschool Kunstrijk meer kinderen aantrekt in de toekomst, maar dat ook de communicatie tussen de bewoners van de wijk verbeterd. De professional richt zich in ons onderzoek niet op een punt, maar meerdere. Wij zijn dan ook n.a.v. het onderzoek onder ouders gekomen tot innovatieve aanbevelingen voor Kunstrijk en voor het MFC. Wij richten ons in de aanbevelingen dus niet op een punt maar op meerdere verbeterpunten.

Tot slot hebben wij voor een groot deel aan de kwaliteitseisen die in het startdocument opgesteld zijn, voldaan. Wij hebben binnen onze groep regelmatig feedbackmomenten gehad om tussentijds te overleggen maar ook feedbackmomenten met de opdrachtgever en

projectbegeleider vanuit de HAN. Tevens hebbe wij door middel van de planning een goede taakverdeling gemaakt. Zo hebben wij bijvoorbeeld tijdens het proces een iemand aangesteld om het e-mail contact met de opdrachtgever en met de projectbegeleider te onderhouden en een iemand die alle gemaakte stukken heeft verzameld en achter elkaar in het onderzoeksverslag heeft gezet.

8. Aanbevelingen

Vanuit de onderzoeksresultaten hebben wij een aantal aanbevelingen voor Kunstrijk die in dit hoofdstuk beschreven worden. Hier wordt beschreven wat er tot nu toe nog niet of te weinig gebeurt. Deze aanbevelingen geven aanleiding tot verbetering of vernieuwing. In het volgende hoofdstuk is te vinden hoe deze aanbevelingen geïmplementeerd kunnen worden.

8.1 Reclame

In het rapport Klarendal 2022 vinden wij de visie op wijkschool Kunstrijk en hoe dit alles er in 2022 uit moet komen zien. In het rapport staat dat de wijkschool dan uitstekend functioneert, en dat er aantrekkelijk en goed onderwijs wordt gegeven. De ouders maken reclame voor de school. Door deze reclame bezoekt meer dan 75% van de Klarendalse kinderen wijkschool Kunstrijk. Onze aanbeveling om meer reclame te maken, draagt dan ook bij aan de wijkvisie die door het houden van rondetafelgesprekken, een workshop, diverse publicaties in de wijkkrant, een ideeënpeiling en een kaartenactie tot stand is gekomen (Gemeente Arnhem, 2012).

Kunstrijk zou meer aan reclame moeten gaan doen, dat houdt in dat zij een actief PR beleid moeten voeren. Wij zijn tot deze aanbeveling gekomen, omdat uit het onderzoek blijkt dat veel ouders niet op de hoogte zijn van de basisschool Kunstrijk en waar zij voor staan.

Een belangrijk punt is dat wijkschool Kunstrijk zich duidelijk moet gaan profileren. Met profileren bedoelen wij ten eerste het kunstprofiel wat de school wil uitdragen duidelijk naar voren laten komen. Dit kan door bijvoorbeeld een stuk te schrijven over het kunstprofiel op de school en dit op een duidelijke plek op de website te plaatsen. Er kan duidelijkheid geschept worden door op de website informatie te geven over wat er op de school met kunst gedaan wordt, waarom het op deze manier gedaan wordt en wat de voordelen zijn, volgens de school, van kunst integreren in het lesprogramma.

Het multifunctioneel centrum waar de wijkschool in gevestigd is, heeft veel voordelen. Zo is het voor ouders gemakkelijk dat zowel het consultatiebureau, peuterspeelzalen, de SKAR en de school in één gebouw zitten. Wanneer de wijkschool hier meer aandacht aan gaat besteden, door bijvoorbeeld rondleidingen te geven aan ouders van met kinderen vóór de basisschoolleertijd, kan het ervoor zorgen dat meerdere ouders kiezen voor Kunstrijk. Ook een bord bij de hoofdingang zal nodig zijn om duidelijk te maken dat de school in het MFC zit. Uit het onderzoek blijkt namelijk dat niet alle ouders weten dat er een school op deze locatie zit. Zelfs niet iedere ouder van kinderen die naar de peuterspeelzaal of de kinderopvang gaan, weet dit. Een wegwijzer plaatsen bij binnenkomst zou hier ook al mee helpen.

Kunstrijk heeft nog geen duidelijke missie en visie. Wanneer deze missie en visie ontwikkeld worden, biedt deze duidelijkheid voor ouders. Op deze manier weten ouders wat ze kunnen verwachten van de school en het onderwijs en wat geboden wordt. Het is nu nog te onduidelijk waar Kunstrijk voor staat. Het moet voor ouders duidelijk zijn wat de school belangrijk vindt. Op de website staat nu bij het kopje identiteit alleen iets over de 'open

katholieke identiteit'. Informatie over het kunstprofiel en dat de basisschool een wijkschool wil zijn ontbreekt nog.

Om de wijkschool Kunstrijk bekender te maken onder de ouders van jonge kinderen is het een mogelijkheid om één keer per jaar een algemene ouderavond te organiseren voor ouders die nog moeten kiezen voor een basisschool. Tijdens deze algemene ouderavond laat Kunstrijk zich zien als school en wordt duidelijk waar de school voor staat, het kunstprofiel komt hier weer in terug. De wijkschool kan mogelijk vaker voorlichtingen geven aan ouders die de keuze voor een basisschool nog moeten maken. Hier heeft de school een mogelijkheid om vooroordelen over de school op te helderen. Bijvoorbeeld dat een "zwarte school" als kunstrijk automatisch veel leerlingen heeft met een taalachterstand. Het personeel van kunstrijk kan bijvoorbeeld tijdens deze voorlichting vertellen over het VVE programma zodat een beeld geschetst wordt hoe de school omgaat met eventuele taalachterstanden.

Tevens kan de wijkschool reclame maken voor de school door folders en uitnodigingen voor de informatieavonden te verspreiden bij de peuterspeelzalen en de SKAR in het multifunctioneel centrum Klarendal. Deze folders en uitnodigingen zorgen ervoor dat de wijkschool onder de aandacht gebracht wordt bij de ouders die nog moeten kiezen voor een basisschool voor hun kind.

Ook raden wij aan dat de school een professional inhuurt voor het zo optimaal mogelijk maken van de website en de folder. Uit het onderzoek blijkt namelijk dat de ondervraagde ouders de website van Kunstrijk onoverzichtelijk, onduidelijk en niet up to date vinden. Een goede folder en website zijn anno 2014 een noodzakelijkheid. Iemand inhuren die deze twee visitekaartjes aantrekkelijker kan maken zal zeker een goede investering zijn. Eventuele mogelijkheid is overleg met de wijkregisseur over financiële mogelijkheden.

Tot slot is het goed als de koffieochtenden binnen het MFC bekender worden. Dit omdat ouders die nu nog kinderen op de peuterspeelzaal of de SKAR hebben, in de toekomst moeten gaan kiezen. Door ook leerkrachten van Kunstrijk aanwezig te laten zijn, komen deze ouders al in contact met de leerkrachten van Kunstrijk. De ouders die nog moeten kiezen voor een basisschool kunnen dan eventuele vragen stellen en zij kunnen informatie inwinnen over Kunstrijk. Dit kan de keuze voor ouders uiteindelijk gemakkelijker maken. Aangezien Kunstrijk meer autochtone ouders en hoogopgeleide ouders aan wil trekken, is het goed om te overwegen om ook in de avond een inloophmoment te organiseren. Dit voor de ouders die een baan hebben en daarom niet naar de koffieochtenden kunnen komen. Dit kan bijvoorbeeld eens in de twee maanden, naast de koffieochtenden. Docenten zouden af kunnen wisselen.

8.2 Imago

Uit de literatuurstudie blijkt dat het imago wordt gezien als de projectie van de identiteit van een organisatie. Een goed en gedegen imago moet men opbouwen. Hier gaat een flinke tijd overheen. Een positief beeld bij de belangengroep, begint al bij een duidelijke beschrijving van de organisatiemissie en de -visie in het schoolwerkplan. De visie geeft de identiteit of een deel van de organisatie weer. Een krachtige 'corporate identity' zorgt ervoor dat de doelgroepen een duidelijk beeld hebben van de organisatie. De organisatie moet voorkomen dat er tegenstrijdige boodschappen worden uitgezonden. Zo komt de organisatie geloofwaardig en sterk over. Er moet kritisch gekeken worden naar de interne communicatie binnen een school.

Daarbij moet er ook rekening worden gehouden met de identiteit en cultuur van een basisschool. Het expliciet maken van de ware identiteit van de school. Het is van belang dat de werknemers weten wat de gewenste identiteit is van de organisatie. Daarbij is het dan ook van belang dat werknemers zich hier naar gedragen. Wanneer de school waarde hecht aan de beleving van zijn medewerkers en een goede interne onderlinge communicatie heeft, kan dit voor een succesvollere realisatie van het gewenste imago zorgen. Dit alles staat in verband met de definities die men hanteert van, 'corporate identity' en 'corporate image' (Rijnen, 2007).

Via diverse communicatielijnen, zowel verbale of visuele boodschappen, bereikt de organisatie de belangengroepen. Tenslotte kan de organisatie door middel van bijvoorbeeld symboliek zorgen voor extra herkenning bij de verschillende belangengroepen. Door dit laatste verstevigd de organisatie het beeld, dat de verschillende belangengroepen bij de organisatie hebben. Daarnaast moet een organisatie ook aandacht besteden aan de onbeheersbare factoren en niet alleen aan de beheersbare factoren (gedrag, communicatie en symboliek). Organisaties moeten dus ook rekening houden met karakteristieken, gedrag van de concurrenten en sectie demografische trends binnen de doelgroepen die het imago kunnen beïnvloeden (Rijnen, 2007).

Een marktgerichte oriëntatie is een gepaste en belangrijke strategie. De school moet goed weten wat verschillende groepen belangrijk vinden aan onderwijs, en hoe zij over de school denken. Vervolgens kan de school daarop inspelen door accenten te leggen in het onderwijsaanbod en de manier waarop men dat presenteert (Rijnen, 2007).

Uit het literatuuronderzoek blijkt ook dat het beïnvloeden van je imago van binnenuit moet beginnen. Hierin zijn de belangrijkste beïnvloedende factoren de eerste contactpersonen. Voor wijksschool Kunstrijk zijn de eerste contactpersonen de twee directieleden. Voor wijksschool Kunstrijk geldt dat zij het imago kunnen beïnvloeden door de school van binnenuit te veranderen.

Het is dus van groot belang dat wijksschool Kunstrijk, een duidelijke missie en visie heeft. Deze moeten ze ook op een juiste manier naar buiten brengen door bijvoorbeeld reclame om de identiteit bij de doelgroepen goed duidelijk te maken. Daarnaast moet het onderwijzende en overige personeel worden ingelicht over de missie en visie. Zij kunnen zich dan hiernaar gedragen. Bovendien moet Kunstrijk meer zichtbaar worden in de wijk. Dit kan ook d.m.v. symboliek. Dit laatste zorgt voor extra herkenning bij de doelgroep.

8.3 Ouders betrekken

Een derde aanbeveling is dat Kunstrijk meer ouders gaat betrekken bij activiteiten die met school te maken hebben. Uit het onderzoek is duidelijk naar voren gekomen dat het merendeel van de ouders meer betrokken wil worden bij de school van hun kinderen. Het is daarbij voor een eerste stap belangrijk dat de school in beeld krijgt wie dit zou willen. Het is van belang dat Kunstrijk laagdrempelig begint, denk daarbij aan kleine taken zoals meefietsen met een activiteit, voorlezen in een groep of meehelpen met knutselen in de klas. Het kan laagdrempelig gemaakt worden door ouders te laten intekenen voor dit soort activiteiten. Zo kan men af en toe helpen zonder ergens aan vast te zitten. De begeleiding kan geboden worden door een leerkracht of een andere ouder van school die al langer taken verricht voor school. Ook is uit het onderzoek gekomen dat ouders meer voelen voor een volgende rol dan een leidende rol bij ouderparticipatie. Mochten ouders er behoefte aan hebben, dan kan Kunstrijk ook meeloopdagen organiseren voor ouders zodat zij een kijkje kunnen nemen in de school.

8.4 Samenwerking binnen het MFC Klarendal

Kunstrijk kan dus d.m.v. een betere samenwerking zich meer zichtbaar maken bij ouders die nog een schoolkeuze moeten maken.

Tijdens ons onderzoek hebben wij met diverse informanten gesproken, een van deze informanten was J. Verhoef (Kinderwerker vanuit Rijnstad). J. Verhoef geeft aan dat wijkschool Kunstrijk op dit moment nog niet voldoende de samenwerking zoekt, met andere organisaties die gevestigd zijn binnen het MFC te Klarendal. Zij geeft tevens aan dat wijkschool Kunstrijk erg zou kunnen profiteren een goede samenwerking met het kinderwerk op het MFC te Klarendal. Daarbij geeft zij aan dat indien wijkschool Kunstrijk meer de samenwerking zou opzoeken met bijvoorbeeld de peuterspeelzaal en het consultatiebureau, zij meer bekendheid zouden kunnen verwerven en meer ouders zouden kunnen aanspreken (J. Verhoef, zie bijlage 12).

Met de decentralisatie die vanaf januari 2015 zal worden doorgevoerd, komt de regie over het sociale domein grotendeels bij de gemeenten te liggen. Veel gemeenten willen de eerste lijn versterken, d.m.v. sociale wijkteams. Dit laatste is ook het geval in de wijk Klarendal. Binnen deze teams zitten verschillende professionals die betrokken zijn bij de hulpverlening aan jeugd in o.a. Klarendal (Movisie, z.d.). Het is dus van cruciaal belang om momenteel meer de samenwerking te gaan zoeken, met oog op de toekomstige veranderingen.

De ouders die wij benaderd hebben voor ons onderzoek hebben veelal een algemeen, soms onbekende kennis over wijkschool Kunstrijk. Sommige ondervraagde ouders waren niet op de hoogte van het bestaan van wijkschool Kunstrijk. Sommige ondervraagden wisten niet dat wijkschool Kunstrijk zich boven in het pand van het MFC bevond. Indien wijkschool Kunstrijk zich meer bekend zou maken bij bovengenoemde ouders, dan zijn zij tijdens het keuzeproces voor een basisschool eerder op de hoogte van wijkschool kunstrijk.

8.5 Stage mogelijkheden

Tot slot geven wij het advies om vanuit het MFC Klarendal overleg te gaan plegen met de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. Dit overleg is voor de stage mogelijkheden die het MFC kan bieden voor studenten van verschillende opleidingen. Dit is gunstig voor Kunstrijk, omdat er zo extra hulp is en meer aandacht voor de kinderen. Ook wordt de school bekender, omdat de stagiaires toekomstig sociaal werkers worden. Wij raden de opleiding CMV en SPH aan voor een 3^e jaar stage bij het Kinderwerk van Klarendal. Studenten van pedagogiek kunnen hun 1^e of 2^e jaar stage doen in het MFC. Zij kunnen rouleren tussen het consultatiebureau, de peuterspeelzaal, SKAR en de basisschool. Doordat deze studenten rouleren, zal er ook contact en overleg tussen deze verschillende instellingen nodig zijn. Dit kan er weer voor zorgen dat de instellingen niet op hun eigen eilandje blijven zitten, maar het beste halen uit de samenwerking. Studenten van de opleiding MWD kunnen stage lopen bij het schoolmaatschappelijk werk die samenwerkt met de wijkschool Kunstrijk.

De hogeschool van Arnhem en Nijmegen heeft aangeboden om hun kennis en kunde te investeren in de prachtwijken van Arnhem. Dit wordt verder concreet uitgewerkt in de naderende wijkactieplannen (Gemeente Arnhem , 2012).

9. Mogelijkheden om aanbevelingen uit te voeren

In het vorige hoofdstuk zijn een aantal aanbevelingen besproken die voortkwamen uit het onderzoek. Hieronder wordt de mogelijkheid geschetst om de adviezen ook daadwerkelijk uit te voeren. Per aanbeveling wordt er in korte stappen beschreven hoe het bereikt kan worden. De resultaten van het onderzoek, de conclusies en de aanbevelingen gaan gepresenteerd worden aan de opdrachtgever en andere belanghebbenden.

9.1 Reclame

- Wijksschool Kunstrijk moet een PR plan opstellen, met hierin een duidelijke doelstelling. De doelstelling zal betrekking moeten hebben op het vergroten van naamsbekendheid en het verbeteren van hun imago (zie onderdeel 9.2 imago).
- De website van de wijksschool Kunstrijk aanpassen. Duidelijk 'het profiel' wat de school wil zijn benoemen op de website. Hierbij kan gedacht worden aan wat de school verstaat onder het kunstprofiel, de wijksschool en welke religie de school wil uitstralen naar de ouders en leerlingen toe.
- Door middel van de doelen die eventueel aangepast gaan worden (zie kopje 'imago') een duidelijke profilering ontwikkelen. Wat wil de school uitstralen naar de ouders van de (toekomstige) leerlingen?
- Een duidelijke en helder geformuleerde missie en visie ontwikkelen. Wat wil de school zijn en wat wil de school bieden aan (toekomstige) leerlingen? Hierin komt het kunstprofiel, de wijksschool en de religie van de school terug.
- Een reclamebord in de tuin plaatsen en een wegwijzer binnen bij de ingang met informatie over welke instellingen er zijn in het MFC en waar men ze kan vinden.
- De wijksschool kan zichzelf bekender maken door algemene ouderavonden te organiseren voor ouders die de keuze voor een basisschool nog moeten maken. In deze voorlichting komen de doelen die Kunstrijk nastreeft aan bod en de missie en visie worden toegelicht.
- Folders en reclamemateriaal verspreiden bij de ouders van de kinderen die op de peuterspeelzaal en op de SKAR (kinderopvang) zitten. Zo worden de voordelen van een multifunctioneel centrum duidelijk. Door deze folders en ander reclamemateriaal bereikt de school de ouders van kinderen die nog niet in de basisschoolleeftijd zitten. Deze ouders moeten de keuze voor een basisschool nog maken. Doordat ouders weten dat er zich een basisschool in het multifunctioneel centrum bevindt, maken zij eerder de keuze voor wijksschool Kunstrijk. De ouders kennen de weg naar het MFC en de kinderen kennen het gebouw en hoeven dus niet eerst te wennen aan iets nieuws.
- Professioneel inhuren voor de verbetering en verduidelijking van de website en folder van Kunstrijk.
- De koffieochtenden die georganiseerd worden in het MFC moeten bekender worden onder de ouders van jonge kinderen die de basisschoolkeuze nog moeten maken en onder ouders van leerlingen die op Kunstrijk zitten. Deze reclame kan gemaakt worden door er iets over in de folder te zetten of door mond-op-mond reclame. Met mond-op-mond reclame wordt bedoeld dat de leerkrachten er iets over zeggen tegen ouders van Kunstrijk, en de medewerkers van de peuterspeelzaal en de medewerkers van SKAR tegen de ouders van jonge kinderen. Deze koffieochtenden

in het MFC bieden een goede gelegenheid voor ouders om in contact te komen met de directie en de leerkrachten van Kunstrijk om informatie in te winnen over de school of met vragen en/of opmerkingen te komen.

9.2 Imago

- Duidelijke missie en visie formuleren
- Missie en visie beschrijven en duidelijk maken op de website van wijkschool Kunstrijk.
- Missie en visie tevens beschrijven en duidelijk maken via andere reclamedoeleinden, hierbij valt te denken aan de folder over wijkschool Kunstrijk.
- De missie en visie duidelijk maken bij het onderwijzende en overige personeel, dit d.m.v. een bijeenkomst.
- De missie en visie duidelijk maken bij de ouders van leerlingen d.m.v. een nieuwsbrief en eventueel een mondelinge toelichting (in de vorm van een bijeenkomst).
- Kunstrijk moet een bord voor de school plaatsen waarop duidelijk hun naam en motto herkenbaar is.
- Kunstrijk moet een symbool gaan gebruiken, dat kenmerkend is voor hun school. Dit symbool moet ook aansluiten bij de missie en visie van de school.
- Inzicht krijgen in hoe doelgroepen momenteel over wijkschool Kunstrijk denken en wat zij belangrijk vinden in het onderwijs. Men kan dit inzicht verwerven d.m.v. ons onderzoek.
- Wanneer wijkschool Kunstrijk op de hoogte is van wat de doelgroepen belangrijk vinden in het onderwijs en hoe zij momenteel denken over wijkschool Kunstrijk, kunnen zij hierop inspelen door accenten te leggen in het onderwijsaanbod. Vervolgens moet dit ook gepresenteerd worden.
- Dit presenteren kan d.m.v. een bijeenkomst voor de ouders van wijkschool Kunstrijk, zodat zij op de hoogte worden gebracht van het onderwijsaanbod. Dit laatste is belangrijk, omdat wij tijdens dit onderzoek hebben gezien dat mond- op mond reclame een belangrijke factor is, bij het verwerven van nieuwe leerlingen voor een basisschool. Vervolgens moet dit onderwijsaanbod verwoord worden in de folder van wijkschool Kunstrijk en op de website.

9.3 Ouders betrekken

- Inventariseren welke ouders behoefte hebben aan het helpen met activiteiten die vanuit school georganiseerd worden.
- Laagdrempelig beginnen met kleine activiteiten zoals een keer meefietsen met een activiteit, meehelpen met knutselen in de klas of als voorleesouder in een groep een verhaal voorlezen. Hiervoor kan een intekenlijst gebruikt worden.
- Ouders die al langer taken voor de school op zich nemen inzetten om de 'nieuwe' ouders te begeleiden en samen met die ouders taken op zich nemen.
- Ouders die behoefte hebben aan een keer meekijken of een korte rondleiding door de school kunnen dit melden bij de leerkrachten. Een leerkracht/directeur neemt deze rondleiding of het meekijken op zich.
- voor HAN studenten, dan komt er t.z.t. overleg tussen de praktijkbegeleiders van de HAN en de praktijkbegeleiders vanuit het MFC.

9.4 Samenwerking binnen MFC Klarendal

- Van iedere instelling komt er één vast contactpersoon die benaderbaar is voor de andere instellingen.
- 1 keer per jaar een teamdag voor alle medewerkers van het MFC, dit ter bevordering van de teamcohesie onder alle medewerkers van MFC Klarendal. Hier zullen medewerkers ook ervaringen kunnen uitwisselen. Door deze teamdag blijven alle medewerkers van elkaars organisatie op de hoogte, en waar zij voor staan/en wat zij doen. Deze teamdag moet ook als doel hebben, dat medewerkers van andere organisaties elkaar sneller weten te vinden.
- 1 keer per halfjaar zal er een overleg plaatsvinden tussen wijkschool Kunstrijk en kinderwerk Rijnstad. Hierin wordt besproken hoe zij meer of eventueel anders kunnen samenwerken, bijvoorbeeld m.b.t. de activiteiten. Indien er behoefte is aan meer samenwerking vanuit beide kanten kan dit georganiseerd worden.

9.5 Stage mogelijkheden

Overleg met praktijkbureaus van de opleidingen CMV, SPH, Pedagogiek en MWD voor stage mogelijkheden voor studenten van die opleidingen. Deze stages worden in het MFC gedaan bij het consultatiebureau, de peuterspeelzaal, de SKAR (kinderopvang) en wijkschool Kunstrijk. Mochten er mogelijkheden zijn voor stages.

10. Verantwoording

Tot nu toe is het volledige onderzoek beschreven. In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan de verantwoording van onze keuzes tijdens het onderzoek. Dit alles wordt met relevante theorie onderbouwd. We geven aan op welke manier wij aan participerend onderzoek hebben gedaan en hoe wij projectmatig te werk zijn gegaan. Wij verantwoorden onze keuzes voor de onderzoeksbenadering en de onderzoeksinstrumenten en benoemen hoe wij triangulatie hebben toegepast bij dit onderzoek. Verder geven wij inzicht in wat voor steekproeven wij genomen hebben, hoe wij de onderzoeksvragen hebben geoperationaliseerd en hoe wij de onderzoeksresultaten hebben gecodeerd. Ook beschrijven we hoe we zijn omgegaan met ethische situaties tijdens dit onderzoek. Tot slot is te lezen hoe het onderzoeksrapport wordt overgedragen aan de opdrachtgever en hoe wij de kwaliteitseisen hebben afgestemd met de opdrachtgever.

10.1 Participerend onderzoek

Door de opdrachtgevers is ons gevraagd participerend onderzoek te doen. Het is een manier voor het beschrijven, interpreteren en verklaren van gedragingen, opvattingen en 'producten' van de betrokkenen, door directe gegevensverzameling van onderzoekers die daar lijfelijk aanwezig zijn en dat veld zo min mogelijk verstoren (Boeije & Hart, 1996). Wij hebben participerend onderzoek uitgevoerd voor zover dat voor ons als groep haalbaar was binnen de context van de opdracht en de beschikbare tijd. Wij zijn participerend te werk gegaan door contact te zoeken met belangrijke professionals binnen de wijk. Daarmee hebben wij gesproken en deze informatie meegenomen in ons onderzoek. Ook hebben wij deelgenomen aan activiteiten binnen de wijk, het kinderwerk van Rijnstad. Dit is een belangrijke schakel binnen de wijk tussen scholen, kinderen, Rijnstad en inwoners van de wijk. Wij hebben, door bovenstaande te doen, participerend onderzoek uitgevoerd op een manier die haalbaar was binnen de tijd die voor de opdracht stond (4 maanden).

10.2 Onderzoeksbenadering

De enquêtes die uitgedeeld zijn hebben kwalitatieve informatie opgeleverd, omdat er veel open vragen gesteld zijn. Ook is er enige kwantitatieve informatie naar voren gekomen. Ook hebben we kwantitatief materiaal verzameld door literatuuronderzoek. Wij vonden het van toegevoegde waarde om enkele kwantitatieve informatie te verzamelen doordat hiermee gegevens kunnen worden uitgedrukt in cijfers.

Tevens hebben we in ons onderzoek gebruik gemaakt van kwalitatief onderzoek aangezien we ook interviews hebben gehouden onder ouders van jonge kinderen en ouders met kinderen op Kunstrijk. Hierdoor hebben we dieperliggende informatie verzameld. Denk hierbij aan persoonlijke opvattingen van ouders, enzovoort. Voor de gegevensverzameling hebben we gebruik gemaakt van open technieken als informele gesprekken en diepte-interviews met ouders en informanten. We hebben hiervoor gekozen omdat deze benadering zorgt voor onderzoeksresultaten met diepgang bijvoorbeeld doordat er door de interviewers doorgevraagd kan worden.

10.3 Afstemming kwaliteitseisen van de opdrachtgever

Tijdens het onderzoek hebben wij als onderzoeksgroep verschillende gesprekken gehad met de opdrachtgever en de begeleider vanuit de HAN. We hebben tijdens deze gesprekken verschillende punten besproken rondom het onderzoek en hebben naar aanleiding daarvan aanpassingen gedaan aan het onderzoeksrapport. Tijdens de gesprekken met de opdrachtgever, Charly Tomassen, hebben we telkens afgestemd of wij aan de kwaliteitseisen voldeden. Deze kwaliteitseisen hebben wij voorafgaand aan het onderzoek gezamenlijk opgesteld. Aan de hand van de kwaliteitseisen uit het startdocument (bijlage 10) en deze gesprekken hebben wij het onderzoek uitgevoerd en waar nodig aangepast en verbeterd.

Vooraf hebben wij als groep verschillende taken verdeeld. Een van deze taken was dat er binnen de groep een groepslid werd aangesteld om het mailcontact met de opdrachtgever en de projectbegeleider vanuit de HAN te onderhouden. Dit heeft een goed resultaat gehad. Op deze manier is het voor ieder groepslid duidelijk geweest bij wie zij moesten zijn voor de geplande afspraken. Ook had een iemand de taak om telkens stukken tekst in het onderzoek te plaatsen en hierover het overzicht te houden. Hierdoor was er altijd een duidelijk overzicht van wat er al was en wat nog moest gebeuren. Tevens hebben wij aan de kwaliteit gedacht door regelmatig verschillende feedbackmomenten in te plannen. Deze feedbackmomenten vonden plaats in de groep zelf, met de groep en de opdrachtgever en tussen de groep en de projectbegeleider. Tevens hebben wij aan het begin van het onderzoek een planning gemaakt. Deze planning diende als richtlijn om ook aan de kwaliteit van ons onderzoek te werken. Op deze manier heeft de opdrachtgever kunnen zien welke feedbackmomenten wij in welke weken hadden gepland. Dit zorgde voor overzicht bij de opdrachtgever en voorkwam onverwachte situaties.

10.4 Overdracht onderzoeksrapport aan de opdrachtgever

De conceptversie van ons onderzoek is besproken met de opdrachtgever Charly Tomassen en de direct betrokkenen, Rob Klingen en Paulien Toonen. Er waren een aantal feedbackpunten voor de probleemanalyse, welke wij hebben aangepast. In dit gesprek is gebleken dat de opdrachtgever tevreden was met de aanbevelingen. Eén puntje wat onduidelijk was, is aangepast. Met de laatste feedback is er een eindversie geschreven. Deze versie wordt op 1 juni 2014 per mail verstuurd, en zal later persoonlijk overhandigd worden. Op dezelfde datum zal de digitale versie ook verstuurd worden naar Johan Kooij, interim directeur van basisschool Kunstrijk. Hij is de persoon die de aanbevelingen kan gaan gebruiken voor basisschool Kunstrijk.

Het eindproduct wordt tevens gepresenteerd, op 19 juni 2014, aan alle direct betrokken van ons onderzoek. Deze presentatie zal door de hele onderzoeksgroep uitgevoerd worden. Wij vinden het daarom van belang dat iedereen vooraf in de gelegenheid is geweest om ons onderzoek te lezen. Wij zullen tijdens deze presentatie vooral aandacht geven aan ons onderzoek, aan onze conclusies en onze aanbevelingen. Wij zullen verder zaken mondeling kunnen toelichten aan de aanwezigen. Op deze dag zullen wij ook het onderzoek persoonlijk overhandigen aan Charly Tomassen. Het doel van deze presentatie is het duidelijk en overzichtelijk overbrengen van de informatie uit het onderzoek en de aanbevelingen die daaruit voortgekomen zijn.

De mensen die voor deze presentatie zijn uitgenodigd:

- Opdrachtgever, wijkregisseur Klarendal - gemeente Arnhem:	Charly Tomassen
- Opbouwwerker Rijnstad en direct betrokkene:	Rob Klingen
- Toekomstig vervanger van Charlie Tomassen en bij het onderzoek betrokkene:	Paulien Toonen
- Begeleider vanuit de Hogeschool Arnhem/Nijmegen:	Paul Hofman
- Interim directeur Kunstrijk:	Johan Kooij

Daarnaast wordt er door ons nog een kleine presentatie verzorgt voor o.a. bewoners van de wijk, betrokkenen in de wijk en professionals in de wijk. Deze presentatie zal uitgevoerd worden in het bewonersoverleg Klarendal. Het doel van deze presentatie is te vertellen wat onze bevindingen en aanbevelingen zijn richting Kunstrijk. In het begin van ons onderzoek hebben wij ons in het bewonersoverleg voorgesteld en ons doel van het onderzoek voorgelegd. Op deze manier wordt het ook weer afgesloten.

Verder verantwoording en theorie staan in bijlage bij verantwoording. Hierin worden onderzoeksinstrumenten, operationaliseren, steekproeven, en triangulatie.

11. Literatuurlijst

- Andriessen, D., Onstenk, J., Delnooz, P., Smeijsters H., & Peij, S. (2010). *Gedragcode praktijkgericht onderzoek voor het HBO*. Gedownload op 19 mei 2014, van <https://online.han.nl/sites/8-ISS-MWD-ALG/n3algemeen/2013-2014/ONI-N3-2013-2014/Documenten%2020092010/Gedragcode%20praktijkgericht%20onderzoek%20voor%20het%20HBO%20definitief.pdf>
- Basisschool Ibn-i Sina. (z.d.). *Visie, Missie en Identiteit*. Geraadpleegd op 21 maart 2014, van <http://www.ibnisina.nl>
- Basisschool Kunstrijk. (2014). *Algemene informatie over basisschool Kunstrijk*. Geraadpleegd op 14 maart 2014, van http://www.basisschool-kunstrijk.nl/Delta_C02/default.asp?comid=32&modid=381&itemid=0&time=-1
- Basisschool Kunstrijk. (2009a). *Ontwikkel jou talent!*. Geraadpleegd op 18 maart 2014, van http://www.basisschool-kunstrijk.nl/Delta_C02/default.asp?comid=32&modid=381&itemid=0&time=-1
- Basisschool Kunstrijk. (2009b). *Jaarkalender 2013-2014*. Gedownload op 18 maart 2014, van http://www.basisschool-kunstrijk.nl/Delta_C02/ShowDocument.asp?CustID=357&ComID=32&DocID=148&Ext=.pdf
- Basisschool Kunstrijk. (2009c). *School*. Geraadpleegd op 21 maart 2014, van <http://www.basisschool-kunstrijk.nl>
- Basisschool Kunstrijk. (2009d). *Identiteit*. Geraadpleegd op 14 april 2014, van <http://www.basisschool-kunstrijk.nl>
- Basisschool de Wijzer. (2013). *Schoolgids*. Geraadpleegd op 24 maart 2014, van <http://www.basisschool-dewijzer.nl>
- Boeije, H., Hart, H. 't. (2009). *Onderzoeksmethoden*. Den Haag: Boom Onderwijs.
- Christelijk Pedagogisch Studiecentrum. (2008). *Een onderzoek naar de rol van ouders in het primair onderwijs*. Gedownload op 20 maart 2014, van <http://www.leraar24.nl/leraar24-portslets/servlet/document?id=534fa8df-6db5-401d-a96f-6ac4b0af8b37>
- Deltascholen. (2009). *Algemene informatie over Deltascholen*. Geraadpleegd op 14 maart 2014, van <http://www.deltascholen.org>
- De Onderwijsraad. (2010). *Ouders als partners*. Geraadpleegd op 21 maart 2014, van <http://www.onderwijsraad.nl/publicaties/2010/ouders-als-partners/volledig/item347>
- Driessen (2014). *Een goed imago bouw je binnenstebuiten*. Gedownload op 18 maart 2014, van <http://www.driessen.nl/goedbekend/wp-content/uploads/2012/12/Artikel-Imago-F.-van-Raaij.pdf>

Encyclo MMXII (2014). *Imago*. Geraadpleegd op 18 maart 2014, van <http://www.encyclo.nl/begrip/imago>

Gemeente Amsterdam. (2004). *Schoolkeuzemotieven onderzoek naar het schoolkeuzeproces van Amsterdamse ouders*. Gedownload op 14 maart 2014, van http://www.os.amsterdam.nl/pdf/2004_schoolkeuzemotieven.pdf

Gemeente Arnhem. (2014a). *Arnhem in cijfers*. Geraadpleegd op 23 februari 2014, van <http://arnhem.incijfers.nl>

Gemeente Arnhem. (2014b). *Herkomst leerlingen basisonderwijs 2013*. Geraadpleegd op 28 maart 2014, van <http://arnhem.incijfers.nl>

Gemeente Arnhem. (2013a). *Kerncijfers van uw wijk*. Geraadpleegd op 23 februari 2014, van http://www.arnhem.nl/Wonen_en_leven/Wijken/Klarendal

Gemeente Arnhem. (2013b). *Wijkactieplan Klarendal 2013-2015*. Gedownload op 21 maart 2014, van http://www.klarendal.nl/wp-content/uploads/2013/11/WAP-Klarendal_2013_2015.pdf

Gemeente Arnhem. (2013c). *Wijkkrant Klarendal nr. 7 2013*. Gedownload op 21 maart 2014, van http://www.klarendal.nl/wp-content/uploads/2013/12/WijkkrantKlarendal_7_2013.pdf

Gemeente Arnhem. (2012). *Contactpersonen in de wijk*. Geraadpleegd op 19 maart 2014, van http://www.arnhem.nl/Wonen_en_leven/Wijken/Contactpersonen_in_de_wijk

Gemeente Arnhem. (2011). *Rapport "de nieuwe kracht van Klarendal"*. Geraadpleegd op 23 februari 2014, van http://www.arnhem.nl/Wonen_en_leven/Wijken/Klarendal

Gemeente Tubbergen. (2014). *Schoolkeuze*. Geraadpleegd op 27 mei 2014, van <http://www.tubbergen.nl/wonen-en-leven/onderwijs-en-ontwikkeling/schoolkeuze>

Hooge, E., Menheere A. (2010). *Ouderbetrokkenheid in het onderwijs*. Gedownload op 21 maart 2014 van http://www.lob4mbo.nl/files/Ouderbetrokkenheid_in_het_onderwijs.pdf

Inspectie van het Onderwijs. (2012). *RAPPORT: Onderzoek in het kader van het Onderwijsverslag 2011-2012 bij Basisschool Kunstrijk*. Gedownload op 10 mei 2014, van <http://tkrtp.owinsp.nl/brincode/pdf?id=R9003261732>

Jan Ligthart. (2013). *Schoolgids Jan Ligthart*. Gedownload op 21 maart 2014, van <http://www.jan-ligthartschool.nl/media/69441/schoolgids%20jls%202013-2014.pdf>

Jan Ligthart. (z.d.). *De school*. Geraadpleegd op 21 maart 2014, van <http://www.jan-ligthartschool.nl>

Klarendal. (2013a). *Brede School Klarendal en Sint Marten*. Geraadpleegd op 18 maart 2014, van <http://www.klarendal.nl/brede-school>

Klarendal. (2013b). *Multifunctioneel Centrum*. Geraadpleegd op 14 maart 2014, van <http://www.klarendal.nl/mfc>

Klarendal. (2013c). *Vreedzame school*. Geraadpleegd op 18 maart 2014, van <http://www.klarendal.nl/wijkschool/vreedzame-school>

- Klarendal. (2011). *Nieuwe naam*. Geraadpleegd op 18 maart 2014, van <http://www.klarendal.nl/wijkschool/eerder>
- Klarendal. (2010). *Einde Sint Jansschool*. Geraadpleegd op 18 maart 2014, van <http://www.klarendal.nl/wijkschool/eerder>
- Lindhout, S. (2013). 'Alles beter sinds we Vogelaarwijk zijn'. Geraadpleegd op 14 maart 2014, van <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2844/Archief/archief/article/detail/3486266/2013/08/03/Alles-beter-sinds-we-Vogelaarswijk-zijn.dhtml>
- Lopik, (z.d.). Inburgeringsplichtige. Geraadpleegd op 30 mei 2014, van http://www.lopij.nl/index.php?simaction=content&mediumid=1&pagid=1211&stukid=5161&tio_id=85
- Migchelbrink, F. (2009). *Praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn* (14^e druk). Amsterdam: SWP.
- MOAweb. (2014). *Veldonderzoek*. Geraadpleegd op 21 maart 2014, van <http://www.moaweb.nl/kenniscentrum/digitaal-woordenboek/v/veldonderzoek>
- Movisie. (2013a). *Naar een succesvol sociaal wijkteam: de blauwdruk bestaat niet*. Geraadpleegd op 26 mei 2014, van <http://www.movisie.nl/artikel/naar-succesvol-sociaal-wijkteam-dé-blauwdruk-bestaat-niet>
- Movisie. (2013b). *De internationale wereld van social work*. Geraadpleegd op 26 mei 2014, van <http://www.movisie.nl/artikel/internationale-wereld-social-work>
- Movisie. (z.d.). *Sociale wijkteams inzetten... maar hoe?* Geraadpleegd op 26 mei 2014, van <http://www.movisie.nl/advies/wijkteams>
- Nederlands Jeugd Instituut (z.d.a). *Algemeen en schoolmaatschappelijk werk*. Geraadpleegd op 12 mei 2014, van <http://www.zat.nl/eCache/DEF/1/15/046.html>
- Nederlands Jeugd Instituut. (z.d.b). *Generalistisch werken*. Geraadpleegd op 26 mei 2014, van <http://www.nji.nl/nl/Transitie-jeugdzorg-Praktijk/Transitie-jeugdzorg-Praktijk-Generalistisch-werken>
- NVMW. (2010). *Beroepscode van het Maatschappelijk Werk*. Utrecht: NVMW.
- Obs de Boomhut. (z.d.). *Obs de Boomhut*. Geraadpleegd op 24 maart 2014, van <http://www.obsdeboomhut.nl>
- OPR (2014). *Imago*. Geraadpleegd op 18 maart 2014 van <http://opr.vvkso-ict.com/index.htm>
- Rijnen, P. (2007). *Vele wegen leiden naar school. Een onderzoek naar de rol van het imago van een basisschool bij het keuzeproces van ouders van potentiële leerlingen*. Gedownload op 21 maart 2014, van [ONDERZOEK conceptversie 2 - nagekeken Layla en mama.docx](http://www.uu.nl/SiteCollectionDocuments/OBSVoordorp_totaal_nw.pdf)
http://www.uu.nl/SiteCollectionDocuments/OBSVoordorp_totaal_nw.pdf

Rijnstad. (2014a). *Opbouwwerk*. Geraadpleegd op 19 maart 2014, van <http://rijnstad.nl/opbouwwerk.html>

Rijnstad. (2014b). *Kinderen*. Geraadpleegd op 21 maart 2014, van <http://rijnstad.nl/kinderen.html>

RTL Nieuws. (2013). *Publicatie Cito-scores 2013: kijk hoe jouw school scoort*. Geraadpleegd op 19 mei 2014, van <http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/binnenland/publicatie-cito-scores-2013-kijk-hoe-jouw-school-scoort>

Scholen met succes. (z.d.). *Ouderbetrokkenheid in het basisonderwijs*. Gedownload op 14 maart 2014, van http://www.scholenmitsucces.nl/bijlagen/inspiratiemail/archief/Ouderbetrokkenheid_resultaten.pdf

Simons, J. (2011). *Zwarte scholen en de vrijheid van onderwijs*. Gedownload op 27 mei 2014, http://www.vosabb.nl/wp-content/uploads/2012/09/Essay_Jo_Simons.pdf

Spanjer, M. (2004). *De eenvoud van projectmatig werken*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Stichting Actief Ouderschap. (2010). *Visie en missie*. Geraadpleegd op 21 maart 2014, van <http://www.actiefouderschap.nl/organisatie/visie-missie.html>

Verhoeven, N. (2011). *Wat is onderzoek? Praktijkboek methoden en technieken voor het hoger onderwijs*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers.

VOS/ABB. (2011). *Zwarte scholen en de vrijheid van onderwijs*. Gedownload op 21 maart 2014 van http://www.vosabb.nl/uploads/media/Essay_Jo_Simons.pdf

Westrhenen, K. (2013). *De Arnhemse Monitor 2011-2013 – Primaire Onderwijs*. Gedownload op 30 mei 2014, van http://www.stichtingpas.nl/component/option,com_docman/Itemid,102/task,doc_download/gid,237/.

12. Bijlagen

Bijlage 1: Probleemanalyse

De hoofdvraag die beantwoord wordt in deze analyse is: *Welke kennis hebben we nodig over de wijk, de school, de ouders en wijkbewoners van Klarendal om tot een goede analyse van de problematiek te komen?*

Waar richt het onderzoek zich op?

Het onderzoek richt zich op het feit dat er momenteel maar 20% van de kinderen uit Klarendal in de wijk Klarendal naar wijksschool Kunstrijk gaan. De overige kinderen (80%) gaan naar basisscholen buiten de wijk. In de afgelopen 10 jaar heeft de wijk een positieve transformatie doorgemaakt, aldus de opbouwwerker van de gemeente Arnhem Rob Klingen (R. Klingen, persoonlijke mededeling, februari 2014). 51% van de bewoners uit Klarendal ziet een vooruitgang van de wijk (Gemeente Arnhem, 2013a). In het verleden is er nooit eerder onderzoek gedaan onder ouders van Kunstrijk. Interim directeur Johan Kooij was in de veronderstelling dat ouders daar niet voor open zouden staan (J. Kooij, persoonlijke mededeling, 14 mei 2014).

In 1989 stond de wijk Klarendal negatief in het nieuws. Dit vanwege het toenemende aantal drugspanden. De lokale bevolking kwam in opstand tegen de toename van deze drugspanden. Sinds die tijd zijn de woningcorporatie Volkshuisvesting en de gemeente Arnhem begonnen met het doorvoeren van een structurele vernieuwing in de wijk Klarendal. Deze structurele vernieuwing was een succes, de wijk ontwikkelde een positiever imago en de waardering van de bewoners ging omhoog. De vernieuwing betekende de ontwikkeling van het modekwartier, dat zich vestigde in de wijk (Gemeente Arnhem, 2011).

Conclusie onderzoek

De opdracht is vanuit de gemeente Arnhem, wijkregisseur Charly Tomassen gegeven. Het onderzoek is uitgevoerd vanuit het Multifunctioneel Centrum (MFC) Klarendal. De wijksschool Kunstrijk, vanuit waar de opdracht uitgevoerd wordt, is ook gevestigd in het MFC. De directe aanleiding voor dit onderzoek is de opvallende discrepantie tussen de positieve ontwikkeling die de wijk als geheel door heeft gemaakt en het achterblijven en zelfs verslechteren van de situatie voor de wijksschool Kunstrijk. Dit was tot voor kort de constatering. Momenteel wordt er een lichte stijging van het aantal kinderen waargenomen. De gemeente Arnhem en de school zelf ziet het aantal kinderen graag nog verder stijgen. Het doel van de opdracht is dus dat wij op zoek gaan naar motieven van ouders bij het kiezen van een basisschool voor hun kind en wat dit betekent voor Kunstrijk.

Wat is de reden voor dit onderzoek?

In het voorjaar van 2007 is Klarendal aangewezen als Vogelaarwijk door minister Vogelaar van wonen, werken en integratie (WWI). De doelstelling van dit alles, was om van aandachtswijk uit te groeien naar een prachtwijk (Gemeente Arnhem, 2013). Sinds 2013 is Klarendal officieel geen vogelaarwijk meer, aldus Rob Klingen (persoonlijke mededeling, februari 2014). Volgens wijkregisseur Charly Tomassen en opbouwwerker Rob Klingen heeft er een positieve imagoverandering plaatsgevonden binnen de wijk Klarendal. Wijksschool

Kunstrijk te Klarendal profiteert op dit moment nog niet voldoende van deze positieve imago-verandering.

Participerend onderzoek

Door de opdrachtgevers is ons gevraagd participierend onderzoek te doen. Participierend onderzoek wordt ook wel veldonderzoek genoemd. Participierend onderzoek is een overdoestrategie voor het: beschrijven, interpreteren en verklaren van gedragingen, opvattingen en 'producten' van de betrokkenen, door directe gegevensverzameling van onderzoekers die daar lijfelijk aanwezig zijn en dat veld zo min mogelijk verstoren (Boeije & Hart, 1996). Veldonderzoek wordt vaak als de tegenpool van bureauonderzoek opgevat. Deze tegenstelling is nogal overtrokken omdat ook veldonderzoek grotendeels achter het bureau plaatsvindt. Het grote verschil is echter dat de gegevens buiten de muren van het onderzoeksinstituut worden verzameld. Bij veldonderzoek is de meting vaak minder zuiver dan in de andere vormen. Dit komt omdat de onderzoeker minder goed in staat is de storende variabelen in toom te houden (Moaweb, 2014).

5x W+H

WIE HEEFT HET PROBLEEM?

De wijk school Kunstrijk wil graag meer kinderen verwelkomen op haar school vanwege het feit, dat het huidige aantal te weinig is voor in de toekomst. Kinderen kunnen zo ook meer van elkaar leren. Dit creëer je vooral wanneer er een goede verhouding is tussen allochtone en autochtone kinderen. (J. Kooij, persoonlijke mededeling, 2014)

WANNEER IS HET EEN PROBLEEM?

Het is een probleem wanneer de school in de Arnhemse wijk Klarendal verdwijnt. Dit komt doordat er simpelweg niet voldoende kinderen op de school in de wijk zitten. Er gaat nu 20% van de kinderen uit de wijk Klarendal naar de basisschool in de wijk. Dit betekent dus dat 80% van de kinderen naar basisscholen buiten de wijk gaat. Wanneer deze 20% ook nog zou dalen, wordt het een probleem voor de basisschool in de wijk om te kunnen blijven bestaan. (Gemeente Arnhem, 2014)

WAAROM IS HET EEN PROBLEEM?

De directe aanleiding voor een onderzoek is de opvallende discrepantie tussen de positieve ontwikkeling die de wijk als geheel doormaakt, en het achterblijven en zelfs verslechteren van de situatie voor de wijk school. Dit was tot voor kort de constatering. Er wordt nu een lichte stijging van het aantal kinderen waargenomen. De gemeente en de school zelf ziet het aantal kinderen graag nog verder stijgen. De wijk school heeft op dit moment maar 79 leerlingen. De gemeente ziet de school graag opbloeien, net als de rest van de wijk.

WAAR DOET HET PROBLEEM ZICH VOOR?

Het probleem doet zich voor in de Arnhemse wijk Klarendal. De wijk school heet Kunstrijk en staat in deze wijk.

HOE IS HET PROBLEEM ONTSTAAN?

In eerste instantie was Klarendal een wijk die veelal negatief in het nieuws kwam, dit zowel op nationaal als internationaal niveau. De wijk Klarendal stond vooral bekend door drugsoverlast (Gemeente Arnhem, 2013). Klarendal was één van de 40 probleemwijken in Nederland. Klarendal kreeg door dit laatste ook extra subsidie van de overheid/gemeente Arnhem (Lindehout, 2013). De afgelopen jaren heeft de wijk een aantal positieve veranderingen doorgebracht. Zo is er bijvoorbeeld een MFC (multifunctioneel centrum) in

oktober 2013 geopend. Het multifunctioneel centrum moet het hart van de wijk worden. Daarnaast zijn er diverse projecten opgestart door bewoners, vrijwilligers, welzijnswerkers en opbouwwerkers (Klarendal, 2013b).

In de wijk Klarendal gaat nog géén twintig procent van de kinderen naar de school in de wijk. Men dacht dat dit zou veranderen door het realiseren van het MFC. In het MFC werd namelijk ook de wijksschool Kunstrijk ondergebracht. Dit laatste had alleen niet het beoogde resultaat. Toch is de wens van gemeente Arnhem, opbouwwerkers en de directeur van wijksschool Kunstrijk dat er nog meer kinderen uit de wijk hier naar school zullen gaan. Het is de bedoeling dat er oplossingen worden bedacht voor het versterken van wijksschool Kunstrijk.

Het vermoeden bestaat dat de basisschool minder kinderen trekt vanwege het slechte imago van de wijk. Dit slechte imago is hardnekkig en wordt waarschijnlijk via mond op mond reclame verspreid. Dit zou een motief kunnen zijn van ouders in Klarendal om hun kinderen naar een basisschool buiten de wijk te laten gaan.

Het feit dat Klarendal een Vogelaarwijk was (sinds 1 januari 2013 is Klarendal officieel geen Vogelaarwijk meer) met een negatief imago, kan ervoor zorgen dat ouders hun kinderen elders naar school doen. (Gemeente Arnhem, 2013c). Daarbij kan ook meespelen dat basisschool Kunstrijk een overwegend zwarte school is. Wat door veel ouders als negatief wordt ervaren. In de buurt van Kunstrijk, staat de Jan Ligthartschool. Deze school laat goede resultaten zien.

Wijkanalyse Klarendal

Wat voor wijk is Klarendal?

De afgelopen jaren hebben er positieve veranderingen plaatsgevonden in de wijk Klarendal. Zo is er sinds enkele jaren een modekwartier. In de jaren voor 2013 was Klarendal een zogeheten vogelaarwijk. Een vogelaarwijk is een achterstandswijk ook wel "krachtwijk" genoemd die extra subsidie krijgen van de overheid, om de wijk te veranderen in "een echte prachtwijk" aldus Charly Tomassen en Rob Klingen (persoonlijke mededeling, februari 2014).

Wat is de oppervlakte van de wijk?

Klarendal heeft een oppervlakte van 69 HA, dit in vergelijking met heel Arnhem wat 10.154 HA telt. (Gemeente Arnhem, 2013a)

Wat is het aantal mensen in de wijk?

Klarendal telt in totaal 7.345 mensen. (Gemeente Arnhem, 2013a). Klarendal telt meer vrouwen dan mannen, zo zien wij aan de feitelijke gegevens dat er 3656 mannen in Klarendal wonen en 3689 vrouwen. Klarendal telt in totaal 7.345 mensen. (Gemeente Arnhem, 2013a). In Klarendal wonen 162 kinderen in de leeftijd van 0 t/m 1 jaar en 131 kinderen in de leeftijd van 2 t/m 3 jaar. Klarendal telt 519 kinderen in de leeftijdscategorie van 4 t/m 11 jaar, en er zijn 338 kinderen in de leeftijd van 12 t/m 17 jaar. (Gemeente Arnhem, 2013a)

Wat zijn de basisscholen in de wijk?

Klarendal kent twee basisscholen, namelijk de islamitische basisschool IBN-I-Sina en wijksschool Kunstrijk.

Hoe ziet de bevolkingsgroep eruit?

39 % van de inwoners uit Klarendal behoort tot een etnische minderheid. Uit de cijfers over de wijk Klarendal blijkt dat een groot deel van de wijkbewoners van Turkse afkomst is (Gemeente Arnhem, 2013b). Ook blijkt dit uit de cijfers met ouderinformatie die wij overhandigd hebben gekregen van Johan Kooij (Interim directeur wijksschool Kunstrijk). De overige ouders hebben veelal de Nederlandse nationaliteit. Bij deze laatste groep gaat het meestal wel om mensen, die hun roots in een ander land hebben liggen. Dus de wijksschool is in die zin een goede afspiegeling van de wijk (J. Kooij, persoonlijke mededeling, 2014). Uit diezelfde cijfers blijkt dat veel ouders laagopgeleid en werkeloos zijn (J. Kooij, persoonlijke mededeling, 2014). In Klarendal wonen 263 potentieel inburgeringsplichtingen (4 % van de bevolking). Het feitelijk aantal inburgeringsbehoefte wordt op 20 % van de bevolking geschat. Er zijn daardoor achterstanden die betrekking hebben op taal en kennis van de samenleving, hierdoor zijn mensen onvoldoende in staat om zelfstandig te functioneren op het gebied van werk, in de wijk en op school. Uit het wijkactieplan Klarendal blijkt dat groepen van verschillende etniciteit, waaronder Nederlanders en Turken, erg langs elkaar heen leven en zich terugtrekken in hun eigen groep. (Gemeente Arnhem, 2013b). De sociale cohesie is dus tussen de onderlinge bevolkingsgroepen niet erg hoog. Als het tot ontmoetingen komt tussen de verschillende bevolkingsgroepen, kan de spanning hoog oplopen (Gemeente Arnhem, 2013b). Klarendal telt 4.787 mensen van Nederlandse afkomst (Gemeente Arnhem, 2013a). Johan Kooij verklaart eveneens dat er een grote groep Turkse mensen woonachtig is in de wijk. Basisschool Kunstrijk gebruikt voor een goede communicatie met deze groep Turkse mensen een vaste Turkse tolk (J. Kooij, persoonlijke mededeling, 2014).

Hoe ziet het gemiddeld huishouden eruit?

Er leven 575 (13%) paren met kinderen en er zijn 398 (9,0%) eenoudergezinnen. Daarnaast telt Klarendal 842 (19%) mensen die geen kinderen hebben en 2.607 (5,9%) alleenstaanden. De gemiddelde huishoudgrootte in Klarendal is 1,66 (Gemeente Arnhem, 2013a).

Wat is het gemiddeld besteedbaar inkomen?

Het gemiddeld besteedbare inkomen in Klarendal lag in 2002 op € 21.100, tegenover € 26.600 stedelijk (Gemeente Arnhem, 2013b).

Is er werkloosheid in de wijk?

6,2 % van de bevolking heeft geen werk en is werkzoekend. In juli 2007 zijn 646 mensen in Klarendal geregistreerd als WWB-bijstandsgerechtigden. De jeugdwerkloosheid (15-24 jaar) bedraagt officieel 6,1 %. De geregistreerde werkloosheid is daarmee ongeveer de helft hoger dan het Arnhemse gemiddelde. Waarschijnlijk is de werkelijke werkloosheid onder jongeren nog hoger omdat een deel van de werklozen zich niet bij het CWI registreert. (Gemeente Arnhem, 2013a)

Hoe ziet het gemiddelde voorzieningenniveau eruit?

Klarendal heeft samen in combinatie met de aangrenzende wijk Sint Marten, een bovengemiddeld voorzieningenniveau. Dit past in het stedelijke beeld dat oudere wijken beschikken over een meer gespreid en gevarieerd voorzieningenpakket. Het draagvlak van bepaalde maatschappelijke voorzieningen, waaronder de scholen, kalft af door de gewijzigde bevolkingssamenstelling- en opbouw. In Klarendal zijn op dit moment twee basisscholen en één school voor voortgezet onderwijs (Gemeente Arnhem, 2013b). Wijksschool Kunstrijk zit sinds november 2013 in MFC (Multifunctioneel centrum) Klarendal (R. Klinge, persoonlijke

mededeling, 2014). Verouderde voorzieningen en te weinig samenwerking hebben ervoor gezorgd dat het MFC is gerealiseerd, dit moet het hart van de wijk worden. Hier vestigen zich o.a. de basisschool, het wijkcentrum, mediatrefpunt, peuterspeelzaal, tussentijdse en naschoolse opvang en het jongerencentrum (Gemeente Arnhem, 2013b).

Wat voor voorzieningen zijn er voor kinderen met taalachterstand?

Een groot deel van de leerlingen in de wijk Klarendal heeft moeite met leren en taal, de gemeente Arnhem wil de ontwikkelingskansen van deze kinderen vergroten. Op dit moment wordt op de peuterspeelzalen en in de onderbouw gewerkt aan taalstimulering (Gemeente Arnhem, 2013b)

Wat is de afkomst van kinderen van wijkschool Kunstrijk?

Wijkschool Kunstrijk heeft 56 kinderen die afkomstig zijn uit de wijk Klarendal en heeft 10 leerlingen die afkomstig zijn uit de wijk St.Marten/Sonsbeek zuid. Daarnaast heeft Kunstrijk nog een aantal kinderen die afkomstig zijn uit omliggende wijken als Presikhaaf, Spijkerkwartier en Arnhemse broek etc.

Wat is de afkomst van kinderen van basisschool Jan Ligthartschool?

Basisschool Jan Ligthart is volgens verschillende professionals waar wij mee gesproken hebben, een grote concurrent van basisschool Kunstrijk (R. Klinge, & T. Bergervoet, persoonlijke mededeling, 2014). Uit de cijfers kan je afleiden dat er op de Jan Ligthart 137 kinderen zitten die afkomstig zijn uit de wijk Klarendal. Daarnaast is er te zien dat een groot aantal kinderen afkomstig is (140) uit de wijk St.Marten/Sonsbeek Zuid. Een conclusie uit deze cijfers is dat een groot aantal kinderen uit de wijk Klarendal naar de Jan Ligthartschool gaat (Gemeente Arnhem, 2013b).

Kunstrijk, een afspiegeling van de wijk?

Momenteel zitten er veel allochtone kinderen op wijkschool Kunstrijk (al dan niet 1^e, 2^e, 3^e generatie). Wijkschool Kunstrijk is dan ook officieel een 'zwarte school'. Een school is 'zwart' indien meer dan 50% van de leerlingen van allochtone afkomst is.

De nieuwe groep ouders die in Klarendal zijn komen wonen, bestaat voornamelijk uit hoger opgeleide ouders die veelal woonachtig zijn in koopwoningen. Deze groep is hier tegelijkertijd komen wonen met de komst van het modekwartier in Klarendal. Op dit moment zijn er al meer aanmeldingen gekomen van bovengenoemde hoger opgeleide ouders. Dit laatste zal gaan zorgen voor een betere afspiegeling van de wijk Klarendal (J. Kooij, persoonlijke mededeling, 2014).

Wat is vanuit Kunstrijk de verbinding met de wijk?

Kunstrijk onderhoudt contact met de ouders van kinderen die op hun school zitten. Wat betreft het werven van nieuwe ouders en het contact leggen, is wijkschool Kunstrijk wat afwachtend. Dat afwachtende uit zich vooral op het gebied van bekendheid creëren van de school (J. Kooij, persoonlijke mededeling, 2014). Nu wijkschool Kunstrijk is verhuisd naar het multifunctionele centrum, moet dit binnen de wijk voor meer naamsbekendheid zorgen. Daarbij wil deze locatie met laagdrempeligheid ervoor zorgen dat er een goede verbinding is met de wijk. Kunstrijk beschikt over een MR (medezeggenschapsraad), iets wat Johan Kooij (interim directeur Kunstrijk) graag wilde realiseren. De directie wilt graag dat de agenda en het voorzitten van bijvoorbeeld vergaderingen, ook door de ouders zelf gedaan gaat worden (J. Kooij, persoonlijke mededeling, 2014). Door de ouderbetrokkenheid en de

ouderparticipatie te vergroten, leg je ook een verbinding tussen de wijksschool Kunstrijk en de wijk Klarendal (J. Kooij, persoonlijke mededeling, 2014).

Onderwijs

Hebben ouders een vrijheidskeuze binnen het onderwijs?

In Nederland is de vrijheid van onderwijs vastgelegd in de grondwet. Dat wil zeggen dat ouders zelf mogen bepalen naar welke school hun kind gaat (Gemeente Tubbergen, 2014) Het borgen van de keuzevrijheid als het gaat om de schoolkeuze, is primair de verantwoordelijkheid van de overheid. Keuzevrijheid maakt het dus voor ouders mogelijk om de beste school voor hun kind te kiezen (CPB, 2009).

Wat is belangrijk in het onderwijs?

Scholen zijn door de toegenomen marktwerking in het onderwijs, aandacht voor kwaliteitszorg, publieke verantwoording en vrees voor imagooverlies genoodzaakt een goede band met hun klanten (ouders) te creëren. Wederzijdse betrokkenheid en aanzetten tot dialoog is belangrijk, omdat ouders en scholen elkaar nodig hebben bij zowel de opvoeding als bij het onderwijs. Ze moeten samen zorgen, voor optimale omstandigheden voor de ontwikkeling van het kind. Hoge ouderbetrokkenheid levert de school uiteindelijk veel voordelen op. Allereerst worden de onderwijskansen van het kind er aanzienlijk door verbeterd. Ouders die de schoolsituatie kennen, die op de hoogte blijven van de voortgang van het kind, kunnen beter meedenken en meepraten over actuele schoolzaken. Door te investeren in goede communicatie- en informatiestromen en in een persoonlijke benadering, voelen ouders zich eerder verbonden met de school en de leerkrachten. Ook samenwerking bij onderwijsondersteuning door ouders thuis (bijvoorbeeld bij huiswerk maken) is dan beter te regisseren. Tot slot is de actieve participatie van ouders bij uitvoering van schoolbeleid, via medezeggenschapsraad of oudercommissie, sneller en soepeler te organiseren. (Scholen met succes, z.d.)

Conclusie belangrijk in het onderwijs

Scholen zijn door de toegenomen marktwerking in het onderwijs, aandacht voor kwaliteitszorg, publieke verantwoording en vrees voor imagooverlies genoodzaakt een goede band met hun klanten (ouders) te creëren. Wederzijdse betrokkenheid en aanzetten tot dialoog is belangrijk, omdat ouders en scholen elkaar nodig hebben bij zowel de opvoeding als bij het onderwijs. (Scholen met succes, z.d.)

Schoolanalyse

Om een beeld te krijgen van basisschool Kunstrijk wordt hier de nodige informatie over de school gegeven. Allereerst zal de missie, de locatie, de samenstelling van het team, het aantal- en het soort leerlingen worden besproken.

Wat is wijksschool Kunstrijk?

Kunstrijk is een moderne wijkbasisschool voor kinderen van 4 - 12 jaar gelegen in de wijk Klarendal. Wijksschool Kunstrijk is vanaf december 2013 gevestigd in het Multifunctioneel Centrum (MFC) in de Arnhemse wijk Klarendal. Binnen dit nieuwe gebouw vestigde een nieuwe grote wijksschool. Deze wijksschool werd een samenwerkingsverband van de twee basisscholen in Klarendal– de Sint Jansschool en de Atlas – en is doorgestart onder de naam Kunstrijk. (Klarendal, 2010)

Onder welke stichting hangt Kunstrijk?

Delta: wijkschool Kunstrijk valt onder Stichting voor Katholiek en Protestants-Christelijk Primair Onderwijs (SKPCPO) (Klarendal, 2010).

Hoe ziet de geschiedenis van Kunstrijk eruit?

In februari 2010 dreigde de locatie Sint-Jansschool dicht te gaan vanwege een dalend aantal leerlingen. De ouders wilden deze school graag behouden en het bestuur van de school heeft hiernaar geluisterd. De school gaat mee gaan naar het nieuwe MFC. Het streven is naar een sterke wijkschool (Klarendal, 2010). In juni 2010 was de kogel door de kerk en was het officieel: er komt een nieuwe school binnen het MFC. De Atlas gaat naar het nieuwe MFC en de wens is dat zoveel mogelijk leerlingen en leraren van de Sint Jansschool hierin meegaan. Er is een commissie gevormd, bestaande uit een lid van ieder bestuur en directeurs van beide scholen. In mei 2011 is het moment waarop besloten wordt wat de nieuwe naam van de wijkschool wordt. De nieuwe naam voor de nieuwe wijkschool wordt: "Kunstrijk" (Klarendal, 2011).

Wat is de missie van Kunstrijk?

Johan Kooij, interim directeur van wijkschool Kunstrijk, geeft aan dat het motto van Kunstrijk is: "Leren van Kunst en de kust van leren" (persoonlijke mededeling, 24 maart 2014)

Wat betekent de open Katholieke identiteit voor Kunstrijk?

Basisschool Kunstrijk werkt vanuit een open katholieke identiteit:

- Iedere leerling, waarvan de ouders de uitgangspunten van de school kunnen onderschrijven, is in onze school welkom.
- Respect voor iedere overtuiging staat voorop. Kunstrijk werkt, middels projecten, aan waarden en normen, sociaal gedrag, levensbeschouwelijke aspecten en identiteit.
- Methodisch wordt de aandacht voor de identiteit ondersteund door: Hellig Hart en Robin Doet.

Gekoppeld aan religieuze feestdagen geeft Kunstrijk aandacht aan de diepere en feestelijke dimensie in het leven. (Basisschool Kunstrijk, 2009c).

Conclusie wijkschool Kunstrijk

Kunstrijk is een moderne wijkbasisschool voor kinderen van 4 - 12 jaar gelegen in de wijk St.Marten/Klarendal. Wijkbasisschool Kunstrijk is vanaf december 2013 gevestigd in het Multifunctioneel Centrum (MFC). In februari 2010 dreigde de locatie Sint-Jansschool dicht te gaan vanwege een dalend aantal leerlingen. De ouders wilden deze school graag behouden en het bestuur van de school heeft hiernaar geluisterd. In juni 2010 was de kogel door de kerk en was het officieel: er komt een nieuwe school binnen het MFC. Johan Kooij, interim directeur van wijkschool Kunstrijk, (Persoonlijke mededeling, 24 maart 2014) geeft aan dat het motto van Kunstrijk: "Leren van Kunst en de kust van leren" is. Basisschool Kunstrijk werkt vanuit een open katholieke identiteit. Gekoppeld aan religieuze feestdagen geeft Kunstrijk aandacht aan de diepere en feestelijke dimensie in het leven. (Basisschool Kunstrijk, 2009c).

Wat vindt Kunstrijk belangrijk m.b.t. het onderwijs?

Binnen het onderwijs op wijkschool Kunstrijk is er bijzondere aandacht voor het eigen niveau van het kind. Kinderen krijgen uitleg en begeleiding, zowel in groepen als individueel op

eigen niveau. Kinderen worden op Kunstrijk ingedeeld naar onderwijsbehoeften. Zo wordt er bijvoorbeeld op het gebied van het leren van taal, vanaf de peuterleeftijd een bewezen effectieve methodiek toegepast (Kaleidoskoop). Dit is een programma dat de kinderen ruimte biedt om zelfstandig te spelen, te werken en te leren. Kinderen doen kennis op a.d.h.v. thema's. Wat Kunstrijk belangrijk vindt is dat kinderen soms moeten en soms mogen. Zij bieden een gestructureerd programma met enige vrijheid daarbinnen. Daarin wordt uitgegaan van de eigen verantwoordelijkheid van het kind, op het eigen ontwikkelingsniveau. Kunstrijk wil een veilige en fijne omgeving creëren waarin de talenten van ieder kind maximaal tot ontwikkeling kunnen komen (Basisschool Kunstrijk, 2009a).

Conclusie onderwijs Kunstrijk

Binnen het onderwijs op Kunstrijk is er bijzondere aandacht voor het eigen niveau van het kind. Kinderen krijgen uitleg en begeleiding zowel in groepen als individueel op eigen niveau. Kinderen worden op Kunstrijk ingedeeld op onderwijsbehoeften (Basisschool Kunstrijk, 2009a).

Wat zijn de uitgangspunten van Kunstrijk?

Kunstrijk heeft drie belangrijke uitgangspunten. Zo is de kracht van Kunstrijk dat kinderen verschillend leren. Kunstrijk erkent en stimuleert dit door kinderen te motiveren zich te ontwikkelen. Goede betrokkenheid bij de wijk, vinden zij als tweede uitgangspunt erg belangrijk. Zij staan midden in de wijk. Het ontwikkelen van kinderen en het vervolgens verbinden met hun omgeving, vindt Kunstrijk zeer belangrijk. De diversiteit en uitdaging binnen kunst & cultuur, is voor wijksschool Kunstrijk het derde belangrijke punt. Zij willen kinderen nieuwsgierig maken, en hopen zo dat deze kinderen zich als een volledig mens gaan ontwikkelen binnen de huidige en toekomstige maatschappij. (Basisschool Kunstrijk, 2009b).

Conclusie uitgangspunten Kunstrijk

Kunstrijk heeft drie belangrijke uitgangspunten: Kinderen leren verschillend. Kunstrijk erkent en stimuleert dit door kinderen te motiveren zich te ontwikkelen. Goede betrokkenheid bij de wijk. De diversiteit en de uitdaging binnen kunst en cultuur is voor Kunstrijk het derde belangrijke punt binnen hun doelen. (Basisschool Kunstrijk, 2009b).

Wat is de pedagogische visie van Kunstrijk?

Zoals al eerder vermeld staat bij Kunstrijk het kind centraal. De pedagogische visie vanuit de school is dat er met ouders wordt samengewerkt aan de scholing. De ontwikkeling van het kind staat centraal. Belangrijke elementen hierin zijn het zelfstandig worden, plezier hebben in leren, goede leerresultaten en aandacht voor normen en waarden. Wijksschool Kunstrijk wordt bezocht door kinderen met verschillende culturele achtergronden, dat maakt het tot een kleurrijke school. Juist deze culturele diversiteit leidt tot winst, creativiteit en een beduidend betere sfeer. Dit laatste is de visie vanuit wijksschool Kunstrijk (Basisschool Kunstrijk, 2009b).

Conclusie pedagogische visie

Bij wijksschool Kunstrijk staat de ontwikkeling van het kind centraal. De pedagogische visie vanuit school is dat zij samen werken met ouders aan de scholing. (Basisschool Kunstrijk, 2009b).

Uit hoeveel klassen bestaat Kunstrijk?

Kunstrijk heeft door het weinige aantal leerlingen, verschillende groepen samengevoegd. De acht groepen zijn over vijf klassen verdeeld. Groep 1-2, 3, 4, 5-6 en 7-8. (Basisschool Kunstrijk, 2009c).

Uit welk personeel bestaat het team van Kunstrijk?

Binnen Kunstrijk onderscheiden zich verschillende functies, zoals niet-onderwijzend personeel, leerkrachten en directie. Het niet-onderwijzend personeel bestaat uit een conciërge, klassenassistentes, vrijwilligers en een administratief medewerker. Het grootste deel van het personeel van Kunstrijk wordt gevormd door zeven groepsleerkrachten en onderwijsassistentes. Kunstrijk heeft een tweehoofdige directie. Zij zijn beiden ook nog directeur van een andere basisschool en zetten zich een dag in de week in voor Kunstrijk. Kunstrijk kent ook een medezeggenschapsraad (MR). Hierin zitten drie leerkrachten van de school en drie enthousiaste ouders. Er is ook een ouderraad bestaande uit vijf ouders. (Basisschool Kunstrijk, 2009b)

Conclusie personeel wijksschool Kunstrijk

Het overgrootste deel bestaat uit zeven groepsleerkrachten en onderwijsassistentes. Kunstrijk heeft een tweehoofdige directie. Kunstrijk kent ook een medezeggenschapsraad (MR). Hierin zitten drie leerkrachten van de school en drie enthousiaste ouders. Er is ook een ouderraad bestaande uit vijf ouders. (Basisschool Kunstrijk, 2009b).

Wat zegt de Inspectie van het Onderwijs over Kunstrijk?

In februari 2012 heeft de inspectie basisschool Kunstrijk bezocht, in het kader van een landelijk onderzoek naar de staat van het primair onderwijs in Nederland. Het doel van dit onderzoek was het verzamelen van informatie over een aantal indicatoren. Deze indicatoren hadden betrekking op de opbrengsten, het onderwijsleerproces, de zorg en begeleiding en de kwaliteitszorg. Tijdens het periodiek kwaliteitsonderzoek dat is uitgevoerd in oktober 2006 beoordeelde de inspectie de kwaliteit van het onderwijs op de toenmalige St. Annaschool als voldoende. Het didactisch en pedagogisch handelen van de leerkrachten voldeed, en de resultaten van de leerlingen waren bevredigend. Bij de eindtoets behaalde de school enkele malen resultaten, die boven het te verwachten niveau lagen. Belangrijkste knelpunt binnen de school vormde de zorg en begeleiding. Weliswaar was daarvoor een helder en adequaat systeem ontwikkeld, maar de uitvoering had niet altijd gefunctioneerd zoals dit zou moeten. (Inspectie van het Onderwijs, 2012).

Verder was de inspectie van oordeel dat er nog winst geboekt kon worden in de aansluiting van het onderwijs bij de individuele behoeften van kinderen. Het evalueren van het onderwijsleerproces en het planmatig werken aan verbeteractiviteiten, vertoonden tekortkomingen. In 2010 en 2011 zijn de eindopbrengsten voldoende. De tussenopbrengsten lagen op het niveau dat mag worden verwacht, zij het niet over de hele linie'. In 2009 was dat echter niet zo. In 2009 was de kwaliteit van het onderwijs, opeens, een stuk lager. Leerlingen scoren verschillend in leerjaren en scoren voldoende en onvoldoende op vakken als bijvoorbeeld rekenen en taal. Het aanbod voor taal en rekenen voldoet aan de kerndoelen. Leraren voeren het programma veelal uit zoals gepland en ze gebruiken de methoden zoals bedoeld. In alle leerjaren (ook in de kleutergroepen) is er een beredeneerd en vastgelegd aanbod voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde'. Basisschool Kunstrijk wordt bezocht door een substantieel aantal leerlingen met een taalachterstand. Dit vraagt om een inrichting van de leerinhouden voor Nederlandse taal, die past bij hun onderwijsbehoeften. De school weet dit in voldoende mate te realiseren. Uit maatregelen die zij heeft genomen, blijkt dat het taal(lees)onderwijs een van haar speerpunten is. De school heeft voldoende inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en beschikt over een veiligheidsbeleid. (Inspectie van het Onderwijs, 2012).

De leraren geven duidelijk uitleg van de leerstof. De leerlingen krijgen over het algemeen de gelegenheid vragen te stellen en de leraren betrekken hen voldoende bij de les. De aangeboden leerinhouden worden voldoende afgestemd op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen. De school gebruikt een samenhangend systeem van instrumenten en procedures voor het volgen van de leerlingen. De school gebruikt de toetsen van het

leerlingvolgsysteem en het kleuter observatiesysteem om potentiële zorgleerlingen en eventueel meer begaafde leerlingen in een zo vroeg mogelijk stadium te detecteren. Daarnaast stelt school bij binnenkomst snel vast of leerlingen extra zorg nodig hebben vanwege een achterblijvende ontwikkeling op cognitief of sociaal-emotioneel gebied. De school heeft zicht op de kenmerken van haar leerlingenpopulatie en trekt hieruit conclusies, die bepalend zijn voor de verdere inrichting van het onderwijsleerproces. (Inspectie van het Onderwijs, 2012).

De school is als een van de eerste scholen in Arnhem gaan werken volgens het principe van de 1-zorgroute. De inspectie heeft waardering voor de vooruitstrevende houding van de school. Lezen is een speerpunt binnen de school. Omdat veel leerlingen een taalachterstand hebben, heeft de school het aantal lesuren in de onderbouw uitgebreid en een schakelklas opgericht. Basisschool Kunstrijk meet met landelijk genormeerde toetsen de eind- en de tussentijdse resultaten en vergelijkt deze met die van scholen met een gelijksoortige leerlingenpopulatie. Kunstrijk informeert de verschillende belanghebbenden in voldoende mate over de kwaliteit van het onderwijs. (Inspectie van het Onderwijs, 2012).

Een punt dat aandacht verdient, is de evaluatie van de vorderingen van de leerlingen in relatie tot de doelen die de school in dit verband heeft geformuleerd. Het bepalen van de aard van de zorg, het planmatig uitvoeren van de zorg en het nagaan van de effecten daarvan vertonen tekortkomingen. De kwaliteit en de diepgang van de analyse van de verzamelde gegevens voor het bepalen van de specifieke aard van de zorg voor de zorgleerlingen schieten tekort. (Inspectie van het Onderwijs, 2012).

Conclusie van de Inspectie van het Onderwijs

De inspectie concludeert dat de kwaliteit van het onderwijs grotendeels op orde is. Uit het onderzoek is gebleken dat de school op die gebieden slechts een beperkt aantal tekortkomingen kent. Er zijn tekortkomingen geconstateerd in de naleving van wettelijke voorschriften. Deze tekortkomingen hebben op de eerste plaats betrekking op een onvolledigheid in de inhoud van de schoolgids. Bovengenoemde tekortkomingen hebben op de tweede plaats betrekking op de klachtenregeling. Ten aanzien van de klachtenregeling is geconstateerd dat informatie ontbreekt over de wijze waarop ouders klachten kunnen indienen'. (Inspectie van het Onderwijs, 2012).

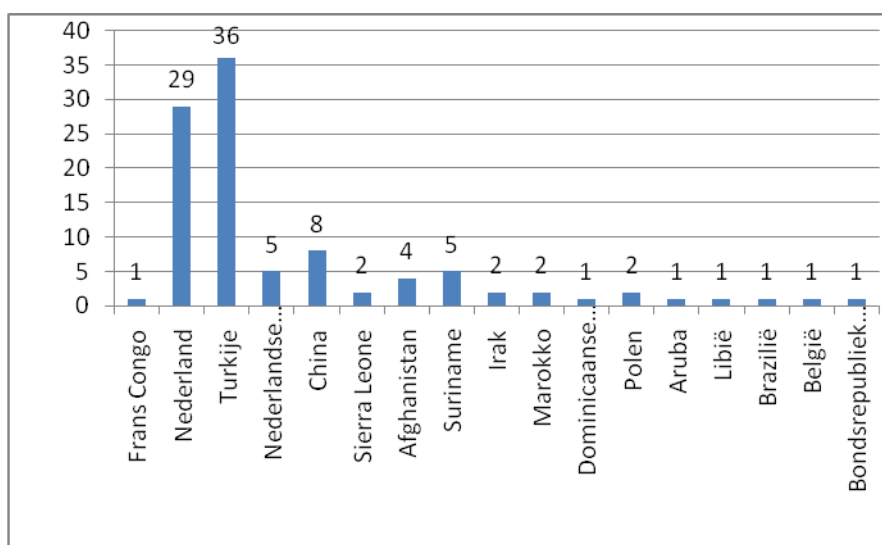
De school is als een van de eerste scholen in Arnhem gaan werken volgens het principe 1-zorgroute. De inspectie geeft blijk van waardering voor deze vooruitstrevende houding van de school, die betreft de 1-zorgroute (Inspectie van het Onderwijs, 2012).

Verder was de inspectie van oordeel dat nog winst geboekt kon worden, in de aansluiting van het onderwijs bij de individuele behoeften van kinderen. Het evalueren van het onderwijsleerproces en het planmatig werken aan verbeteractiviteiten, vertoonden tekortkomingen (Inspectie van het Onderwijs, 2012).

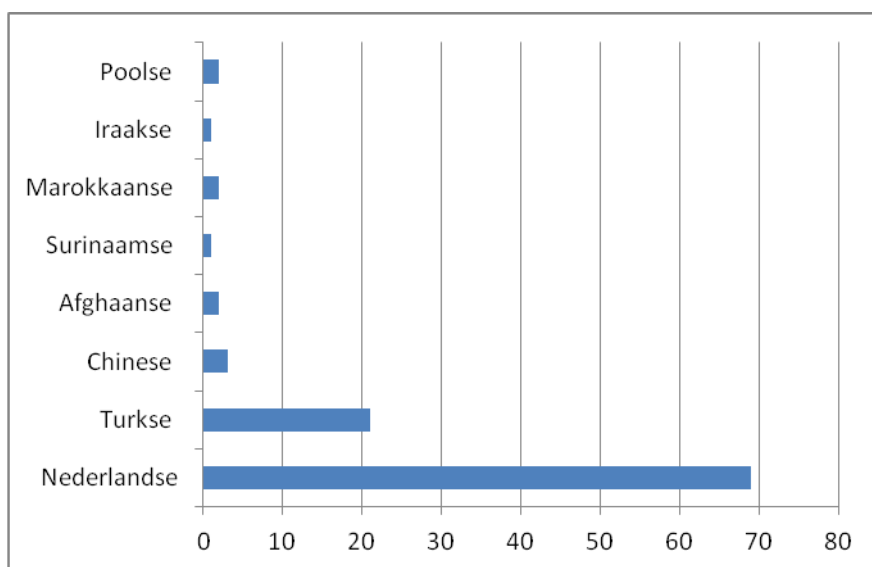
Basisschool Kunstrijk wordt bezocht door een substantieel aantal leerlingen met een taalachterstand. Dit vraagt om een inrichting van de leerinhouden voor Nederlandse taal, die past bij hun onderwijsbehoeften. De school weet dit in voldoende mate te realiseren. Uit maatregelen die zij heeft genomen, blijkt dat het taal(lees)onderwijs een van haar speerpunten is (Inspectie van het Onderwijs, 2012).

Daarnaast stelt school bij binnenkomst snel vast of leerlingen extra zorg nodig hebben vanwege een achterblijvende ontwikkeling op cognitief of sociaal-emotioneel gebied. De school heeft zicht op de kenmerken van haar leerlingenpopulatie en trekt hieruit conclusies, die bepalend zijn voor de verdere inrichting van het onderwijsleerproces. (Inspectie van het Onderwijs, 2012).

Wat is de herkomst en afkomst van de leerlingen van Kunstrijk?

Figuur 2: Afkomst leerlingen Kunstrijk - (J. Kooij, persoonlijke mededeling, 2014)

Figuur 2: Herkomst leerlingen Kunstrijk - (J. Kooij, persoonlijke mededeling, 2014)

Conclusie herkomst en afkomst Kunstrijk

Uit de leerling-administratie van basisschool Kunstrijk blijkt dat de meeste ouders in de wijk Klarendal getrouwd zijn, dit zijn 59 ouders. Echter zijn 25 ouders uit de wijk Klarendal van kinderen van Kunstrijk ongehuwd. 13 ouders wonen samen en vijf ouders zijn gescheiden. De meeste ouders van de kinderen van Kunstrijk hebben een MBO opleiding gevolgd, dit zijn er 26. Het grootste aantal ouders van kinderen van Kunstrijk in Klarendal heeft de Nederlandse nationaliteit. Dit zijn er 69. Gevolgd door de Turkse nationaliteit, dit zijn er 21. De meeste ouders van kinderen van Kunstrijk zijn geboren in Turkije, dit zijn er 36. Gevolgd door Nederland, dit zijn er 29.

Wat is de locatie van Kunstrijk?

Wijkschool Kunstrijk heeft een nieuwe locatie sinds december 2013. De school bevindt zich in het nieuwe multifunctioneel centrum in Klarendal. Deze school bevindt zich op Klarendalseweg 193. De school staat midden in de wijk en is overwegend veilig te bereiken.

Wat wil Kunstrijk uitstralen?

Johan Kooij, interim directeur van Kunstrijk, heeft het volgende beeld wat Kunstrijk als uitstraling wil laten zien. "Als uitstraling willen wij een actieve school laten zien, waar kinderen niet alleen leren maar ook met kunst/creativiteit/met elkaar bezig zijn. Je kunt beter leren door bv een rap of liedje over een tafel, dan alleen maar in trainen en hardop oefenen. Het gaat m.n. om de gezamenlijke beleving. Kunstrijk als een school waar je graag naar binnen gaat en het gevoel krijgt dat er genoeg te doen is. Wij doen mee aan een kunstproject CMK (cultuur met kwaliteit) met andere scholen. Daarbij gaat het om training en scholing van het team om samen met bv zang- dansdocent van Kunstbedrijf te leren hoe je kinderen door dans en muziek veel kan leren". (persoonlijke mededeling, 24 maart 2014)

Hoe is de communicatie tussen ouders en docenten/directie Kunstrijk?

Volgens Johan Kooij, interim directeur van basisschool Kunstrijk, worden ouders geïnformeerd via de website en een tweewekelijks ouder informatieblad. Verder heeft Kunstrijk een informatiefolder en een schoolgids en een jaarkalender. Op de site kunnen ouders de plannen lezen in het schoolplan. Twee keer per jaar zijn er contactavonden, thema avonden vanuit de brede school, maar ook vanuit Kunstrijk, koffieochtenden voor ouders, presentaties van kinderen, taalcursussen, ouderparticipatie bij bv uitstapjes en ouderbezoek in bepaalde gevallen (persoonlijke mededeling, 24 maart 2014).

Wat zijn samenwerkingspartners van Kunstrijk?

Wijkschool Kunstrijk is onderdeel en samenwerkingspartner van de Vreedzame School en Vreedzame Wijk. Deze methode wordt toegepast op meerdere scholen in de wijken Klarendal en Sint Marten en wordt uitgevoerd samen met de Brede School. Een 'vreedzame school' zijn betekent dat de school een gemeenschap wordt waarin leerlingen, personeel, ouders en ondersteunend personeel op een positieve manier met elkaar omgaan en problemen op een goede manier oplossen. Maar ook een school waar leerlingen mogen meepraten en waar ze zich verantwoordelijk voelen voor de klas en de school. (Gemeente Arnhem, 2013c)

Brede school Klarendal

Wat is de samenstelling van de brede school in Klarendal?

Kunstrijk is een onderdeel van de Brede School. De Brede School is een netwerk van samenhangende voorzieningen voor kinderen, ouders en buurt. In september 2008 is de Brede School in Klarendal/St. Marten gestart. Het doel van de Brede School is samenwerken en de ontwikkelingskansen van kinderen (0-14 jaar) en hun ouders verbeteren. De Brede School is ook het verbeteren van de sociale samenhang in de wijk. Het samenwerkingsverband van de Brede School bestaat uit de volgende organisaties: basisonderwijs Jan Ligthartschool, basisschool Ibn-i Sina en basisschool Kunstrijk (voormalige basisschool De Atlas en de St. Jansschool). Naast basisscholen kinderopvang SKAR (kinderdagopvang en buitenschoolse opvang), Stichting Peuterspeelzalen Arnhem (SPA), Rijnstad, Sportbedrijf Arnhem, Sportpunt Klarendal, Rijnstad (kinderwerk, tienerwerk, participatiewerk). Andere instellingen die verbonden zijn met de brede school zijn o.a. het Consultatiebureau (STMG) en Bouwspeelplaats De Leuke Linde. Samen zijn zij de Brede

School, een samenwerkingsverband met activiteiten op verschillende locaties. (Klarendal, 2013a).

Conclusie samenstelling brede school Klarendal

Het samenwerkingsverband van de Brede School bestaat uit de verschillende organisaties. Samen zijn zij de Brede School, een samenwerkingsverband met activiteiten op verschillende locaties. (Klarendal, 2013a).

Multifunctioneel Centrum Klarendal

Welke organisaties zijn er zo al te vinden binnen het MFC?

In het MFC te Klarendal is er een consultatiebureau, kinderdagverblijf, peuterspeelzaal, kinderwerk en de kickboxschool gevestigd. Het overgrote deel van de kinderen op Kunstrijk komen uit de wijk. Kunstrijk is dan ook als een wijksschool te benoemen. (Basisschool Kunstrijk, 2014c).

Conclusie organisaties

Er zijn verschillende organisaties binnen het MFC te vinden. Deze organisaties kennen enige samenwerking met elkaar. Een goede samenwerking is van belang voor een succesvol multifunctioneel centrum.

Wat houdt het kinderwerk vanuit Rijnstad Arnhem precies in?

Binnen het MFC en buiten de tijden van het basisonderwijs is er voor de kinderen in de wijk het Kinderwerk van Rijnstad. Het Kinderwerk van Rijnstad richt zich op de ondersteuning van alle kinderen in de basisschoolleeftijd (4-12 jaar) in de Arnhemse aandachtswijken met extra aandacht voor kwetsbare kinderen. De activiteiten van het Kinderwerk van Rijnstad zijn geen doel op zich, maar een middel om de vaardigheden van kinderen te vergroten. Kinderwerk besteedt binnen de activiteiten aandacht aan het ontwikkelen van verschillende vaardigheden die bijdragen aan het vergroten van sociale, emotionele en motorische vaardigheden. Ook is er aandacht voor thema's die voor kinderen van belang zijn. Hierdoor krijgen kinderen betere startkansen in de samenleving. Het Kinderwerk organiseert diverse naschoolse activiteiten. Er zijn reguliere activiteiten, die in de schoolweken plaatsvinden, maar er zijn ook activiteiten in vakanties en op feestdagen waaraan de kinderen kunnen deelnemen. Het kinderwerk Klarendal bevindt zich binnen het MFC. Vanuit daar organiseren zij activiteiten voor kinderen uit de wijk. (Rijnstad, 2014). De kinderwerker vanuit de wijk Klarendal is Joyce Verhoef, zij stuurt het kinderwerk aan en begeleid vrijwilligers en stagiaires. Volgens Joyce is er nog weinig samenwerking tussen Kunstrijk en het Kinderwerk. Dit vindt Joyce erg jammer omdat het Kinderwerk goede toevoeging kan zijn voor leerlingen van Kunstrijk. Er zijn wel kinderen vanuit Kunstrijk die deelnemen aan de activiteiten maar er is hierin geen terugkoppeling naar school. In de toekomst hoopt kinderwerkster Joyce dat er een betere samenwerking is binnen het MFC en met Kunstrijk.

Conclusie kinderwerk

Het Kinderwerk van Rijnstad richt zich op de ondersteuning van alle kinderen in de basisschoolleeftijd (4-12 jaar) in de Arnhemse aandachtswijken met extra aandacht voor kwetsbare kinderen. De activiteiten van het Kinderwerk van Rijnstad zijn geen doel op zich, maar een middel om de vaardigheden van kinderen te vergroten. (Rijnstad, 2014).

Wat zijn basisscholen in de directe omgeving?

- Basisschool Jan Ligthartschool

De Jan Ligthartschool is een openbare school en ligt iets buiten Klarendal. Deze school is voor iedereen, mits zij het kind passend onderwijs kunnen bieden. Op deze school wordt géén onderscheid gemaakt naar levensovertuiging, godsdienst of afkomst. De Jan Ligthartschool heeft als uitgangspunt gelijkwaardigheid en verdraagzaamheid en dat alles met respect voor elkaars culturele achtergrond, identiteit en authenticiteit. De Jan Ligthartschool is een school die bezocht wordt door kinderen met verschillende (culturele) achtergronden vooral uit de wijken rondom de school (St. Marten, Klarendal en Sonsbeekkwartier). JLS participeert in de Brede School. De school kent twee locaties: van Slochterenhorststraat en een dependance aan de Hommelseweg (Jan Ligthart, z.d.).

- Basisschool IBN-i Sina

Ibn-i Sina is een Nederlandse basisschool op islamitische grondslag, die zich richt op integratie, mét het behoud van de eigen islamitische normen, waarden en cultuur. Deze school staat in de wijk Klarendal. Hier worden de kinderen opgeleid om met succes vervolgonderwijs te kunnen volgen en goed te functioneren binnen de Nederlandse maatschappij. In het onderwijs gaan zij ervan uit dat Allah hen heeft geschapen om Hem te dienen en om goede mensen te zijn. Ouders vertrouwen hun kinderen aan zorg toe in de hoop en verwachting dat het onderwijs zoveel mogelijk zal aansluiten bij de algemeen islamitische opvoeding zoals deze vanuit de islamitische bronnen wordt voorgestaan. (Basisschool Ibn-i Sina, z.d.)

- Basisschool de Wijzer

Christelijke basisschool de Wijzer is net als Kunstrijk onderdeel van de Deltascholen. Zij zijn een echte wijksschool en staan open voor ieders geloofs- of levensovertuiging, waarbij respect voor elkaar voorop staat. De Wijzer biedt kinderen een veilige leeromgeving waarin iedereen respectvol met de ander om gaat. De wijzer maakt gebruik van de leerstijlen, talenten, kwaliteiten en uitdagingen van de kinderen. Kenmerken van de school: 1. Plezier, 2. Zelfstandigheid, 3. Samenwerken, 4. Uitdagende leeromgeving, 5. Gedeelde verantwoordelijkheid, 6. Thema leerhoeken, 7. Creativiteit en 8. Techniek. (Basisschool de Wijzer, 2013)

- Basisschool de Boomhut

De Boomhut is een openbare basisschool. Zij staan open en zijn toegankelijk voor ieder kind, zonder onderscheid van levensbeschouwelijke en/of maatschappelijke opvattingen, mits zij het passend onderwijs kunnen bieden. De Boomhut heeft twee locaties die beide zijn gelegen in het stadspark Angerenstein in Arnhem-Noord. Als vreedzame school besteden zij veel aandacht aan het welbevinden van de kinderen. Zij zorgen er vervolgens voor dat de lat hoog wordt neergelegd. Zij zijn gericht op een zo hoog mogelijke kwaliteit van onderwijs met als doel kinderen te laten excelleren. Op De Boomhut hebben ze hoge verwachtingen van kinderen en van leerkrachten. Zij beschouwen het als hun opdracht om kinderen uit te nodigen, uit te dagen, te onderwijzen en te ondersteunen om steeds een volgende stap in hun ontwikkeling te zetten. (OBS de Boomhut, z.d.)

Conclusie basisschool Jan Ligthartschool

De Jan Ligthartschool is een openbare school. Deze school is voor iedereen, mits zij het kind

passend onderwijs kunnen bieden. Op deze school wordt géén onderscheid gemaakt naar levensovertuiging, godsdienst of afkomst. De Jan Ligthartschool heeft als uitgangspunt gelijkwaardigheid en verdraagzaamheid en dat alles met respect voor elkaars culturele achtergrond, identiteit en authenticiteit (Jan Ligthart, z.d.).

Conclusie basisschool IBN-i-Sina

Ibn-i Sina is een Nederlandse basisschool op islamitische grondslag, die zich richt op integratie, mét het behoud van de eigen islamitische normen, waarden en cultuur. (Basisschool IBN-I-Sina, z.d.)

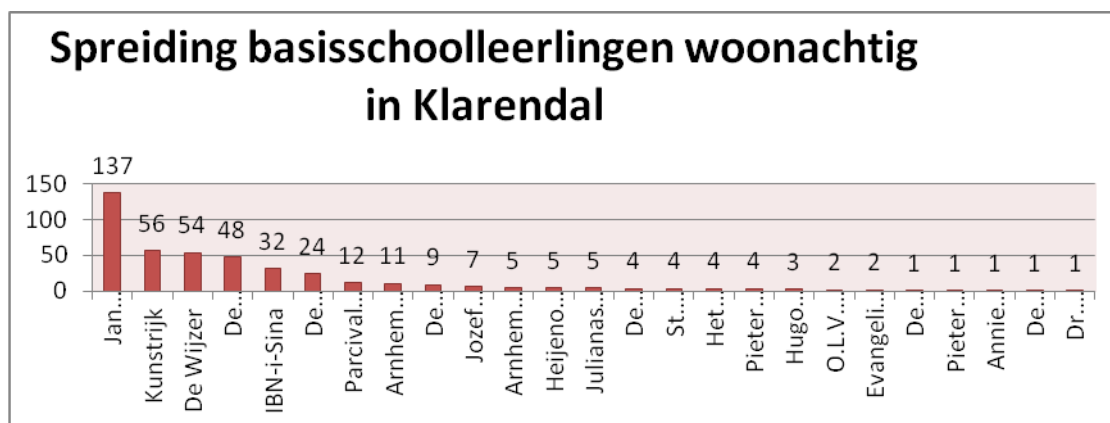
Conclusie basisschool de Wijzer

Christelijke basisschool de Wijzer is net als Kunstrijk onderdeel van de Deltascholen. Zij zijn een echte wijksschool en staan open voor ieders geloofs- of levensovertuiging, waarbij respect voor elkaar voorop staat. (Basisschool de Wijzer, 2013)

Conclusie basisschool de Boomhut

De Boomhut is een openbare basisschool. De Boomhut heeft twee locaties die beide zijn gelegen in het stadspark Angerenstein in Arnhem-Noord. Als vreedzame school besteden zij veel aandacht aan het welbevinden van de kinderen. Zij zorgen er vervolgens voor dat de lat hoog wordt neergelegd. Zij zijn gericht op een zo hoog mogelijke kwaliteit van onderwijs met als doel kinderen te laten excelleren. (OBS, z.d.)

Hoe ziet de spreiding van basisschoolleerlingen in Klarendal eruit?

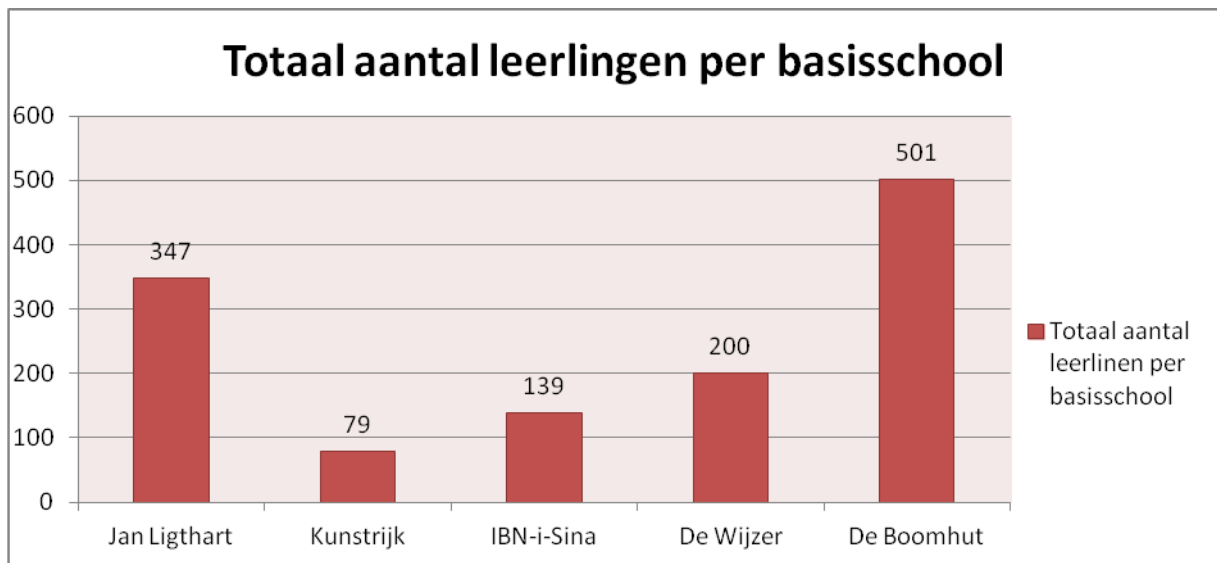

Figuur 3: Spreiding Basisschoolleerlingen (Gemeente Arnhem, 2014b)

Conclusie spreiding basisschoolleerlingen Klarendal

In bovenstaande tabel is duidelijk te zien dat de Jan Ligthartschool de meeste leerlingen uit Klarendal kent. Dit is 31,6% van het totaal aantal basisschoolleerlingen uit Klarendal. De twee basisscholen die gevestigd zijn in Klarendal, te weten Kunstrijk (56) en IBN-i-Sina (32), nemen gezamenlijk 20,3% van het totaal voor hun rekening. Opvallend is ook dat De Wijzer (uit de wijk Sint Marten) en De Boomhut (uit Paasberg) bijna net zoveel leerlingen uit Klarendal hebben als Kunstrijk.

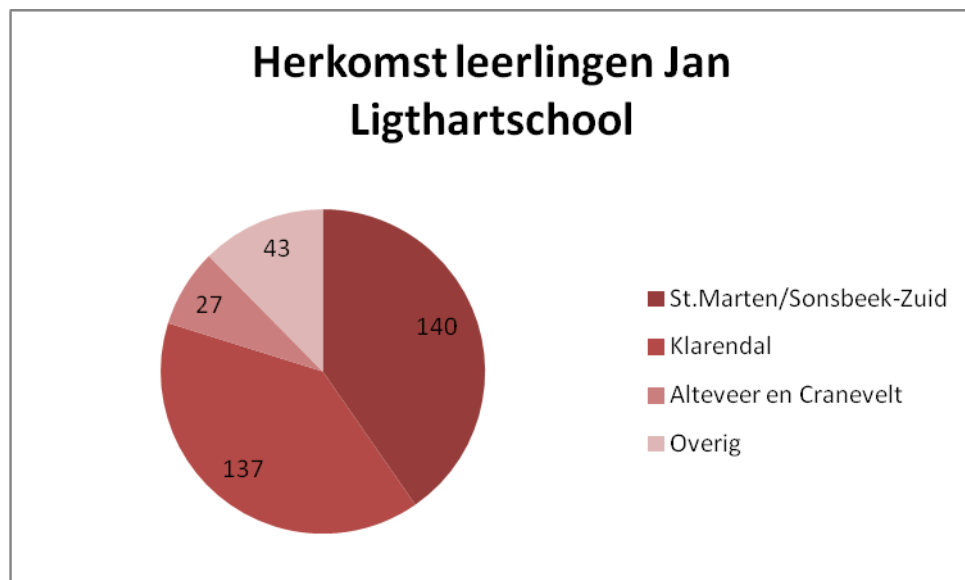
Wat is de grootste afnemer van leerlingen uit Klarendal?

Figuur 4: Totaal aantal leerlingen per school (Gemeente Arnhem, 2014b)

Conclusie grootste afnemers van leerlingen uit de wijk Klarendal

Wat opvalt, is dat De Boomhut met 501 leerlingen de grootste school is in de nabij gelegen wijken. Echter ligt deze basisschool wel het verst weg van de wijk Klarendal. Toch gaan daar bijna net zoveel leerlingen uit Klarendal naartoe als naar Kunstrijk. Bovendien is het ook opvallend dat Jan Ligthart bijna net zoveel leerlingen kent uit Klarendal (137) als uit de wijk Sint Marten (140) waarin deze school gevestigd is. Dit is weergegeven in figuur 5.

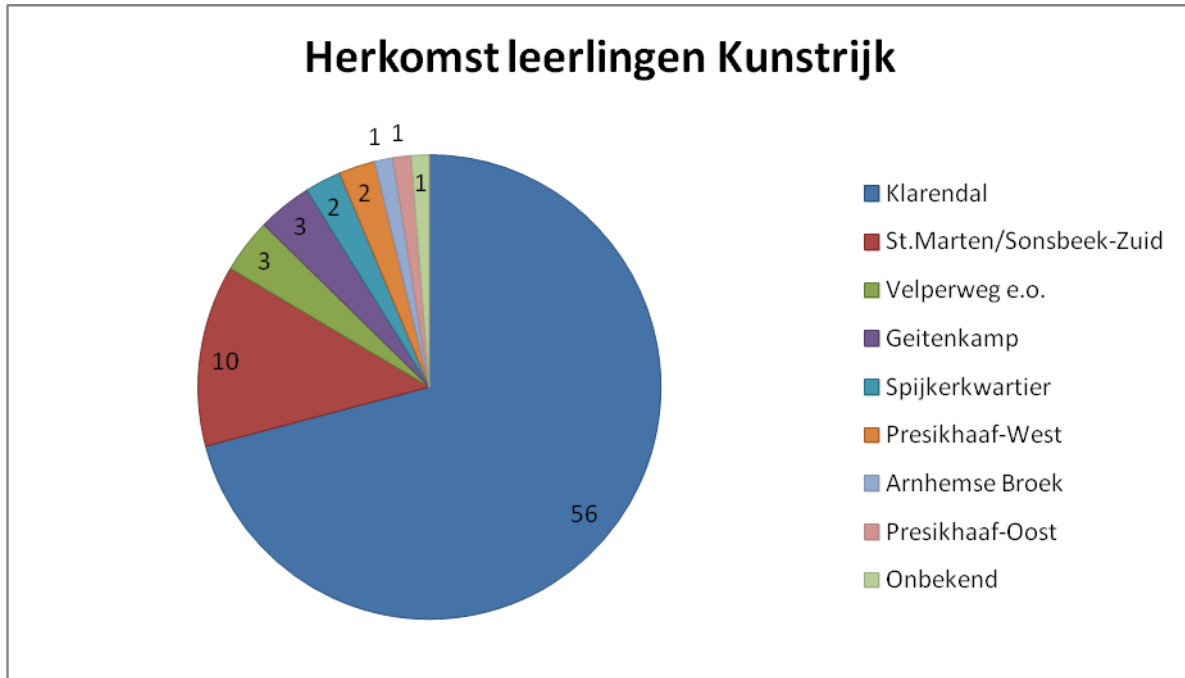
Figuur 5: Herkomst leerlingen Jan Ligthartschool (Gemeente Arnhem, 2014b)

Conclusie herkomst leerlingen Jan Ligthartschool

137 leerlingen die naar de Jan Ligthartschool gaan, komen uit de wijk Klarendal.

Hoe ziet de herkomst van leerlingen van Kunstrijk eruit?

De 79 leerlingen van basisschool Kunstrijk komen voornamelijk uit Klarendal. Onderstaande Figuur 6 geeft de herkomst van de leerlingen weer van Kunstrijk.

Figuur 6: Herkomst leerlingen Kunstrijk (Gemeente Arnhem, 2014b)

Conclusie herkomst leerlingen Kunstrijk

De 79 leerlingen van basisschool Kunstrijk komen voornamelijk uit Klarendal. (J. Kooij, persoonlijke mededeling, 2014)

Conclusie herkomst leerlingen Kunstrijk en Jan Ligthartschool

De afstand kan een bepalende factor zijn voor het kiezen van een basisschool. Dit blijkt ook uit onderzoek van de gemeente Amsterdam (Gemeente Amsterdam, 2004). Daarnaast zien we dat een groot aantal leerlingen uit de wijk Klarendal de Jan Ligthartschool bezoekt.

Schoolmotieven en het oriëntatieproces

Motieven voor ouders bij een schoolkeuze

Er zijn vier motieven die duidelijk het meest naar voren komen in de motieven van ouders voor de schoolkeuze van hun kind namelijk, bereikbaarheid, kwaliteit, de richting en de etnische samenstelling. Bereikbaarheid is de eerste factor die een rol speelt bij de schoolkeuze. Ouders brengen het kind voornamelijk naar de dichtstbijzijnde school, een kleine groep ouders vormt hier echter een uitzondering op. Volgens Versloot (in Rijnen, 2007) hangt de feitelijke bereikbaarheid van scholen af van de combinatie: afstand, vervoermiddel, reistijd en veiligheid. Kwaliteit, de tweede factor die een rol speelt bij het keuzeproces, is een moeilijk te definiëren begrip. De invulling ervan hangt samen met

belangen en opvattingen van personen en groeperingen. Volgens de Onderwijsraad (in Rijnen, 2007) weet een kwalitatief goede school veel leerlingen tot minstens het prestatieniveau te brengen dat op grond van hun beginniveau mag worden verwacht, zonder dat daarbij veel leerlingen doubleren of (tussentijds) uitvallen. Uit onderzoek blijkt dat ouders de kwaliteit van het onderwijs vooral afmeten aan de ervaringen en belevingen van de eigen kinderen op school en het beeld dat zij van de leraar hebben. Ook worden concrete aspecten genoemd zoals de staat van de gebouwen, sfeer, personeel, leermiddelen, didactische aanpak en een goede communicatie. Als derde factor speelt de pedagogische richtlijn van een school een rol. Als vierde factor speelt de etnische samenstelling van de school een belangrijke rol bij de schoolkeuze van ouders. Glazerman (in Rijnen, 2007) toont aan dat groepen ouders met verschillende culturen zich bewust en onbewust van elkaar afschermen. Ouders blijken een voorkeur te hebben om hun kind naar een school te sturen waarop kinderen zitten die soortgelijke sociale en culturele kenmerken vertonen. Ouders verbinden de kwaliteit van de school ook aan de hoeveelheid allochtonen op de school. Autochtonen ouders veronderstellen dat wanneer er veel allochtonen op de school zitten, de kwaliteit van het onderwijs hier onder te leiden heeft (Rijnen, 2007).

Conclusie motieven schoolkeuze

Er zijn vier motieven die duidelijk het meest naar voren komen in de motieven van ouders voor de schoolkeuze van hun kind namelijk, bereikbaarheid, kwaliteit, de richting en de etnische samenstelling. Bereikbaarheid is de eerste factor die een rol speelt bij de schoolkeuze. Ouders brengen het kind voornamelijk naar de dichtstbijzijnde school, een kleine groep ouders vormt hier echter een uitzondering op.

Nabijheid van school

Motivatie - school dichtbij

Uit onderzoek van de Dienst Maatschappelijk Ontwikkeling van de gemeente Amsterdam over de motieven van schoolkeuzen is gebleken dat vrijwel alle ouders (autochtoon/allochtoon) de nabijheid van de school het belangrijkste motief vinden. Indien de dichtstbijzijnde school niet voldoet, gaan zij verder kijken naar een school die dan het dichtste bij ligt. Vaak weet deze doelgroep ook helemaal niet, hoe ze aan informatie komen over diverse basisscholen. Daarnaast spreken niet alle allochtone ouders (voldoende) Nederlands.

Conclusie motivatie - school dichtbij

Uit onderzoek is gebleken dat vrijwel alle ouders (autochtoon/allochtoon) de nabijheid van de school het belangrijkste motief vinden. Indien de dichtstbijzijnde school niet voldoet, gaan zij verder kijken naar een school die dan het dichtstbij ligt.

Verhouding allochtonen/autochtonen

Verhouding allochtoon/autochtoon

De getalsmatige verhouding tussen allochtone en autochtone leerlingen op een school wordt als een belangrijk motief genoemd om al dan niet voor een school te kiezen. De verhouding tussen allochtone en autochtone leerlingen op een school houdt autochtone ouders meer bezig dan allochtone ouders. Het blijkt dat hogeropgeleide ouders hogere eisen stellen aan

een basisschool. Zij nemen ook meer initiatief om informatie te verkrijgen van meerdere basisscholen in de buurt. Hoogopgeleide ouders kijken ook meer naar de verhouding zwarte en witte kinderen. Indien het aantal allochtone kinderen hoger is dan het aantal autochtone kinderen, kiezen zij sneller voor een andere school. Op wijksschool Kunstrijk is het overgrote deel van de kinderen van allochtone afkomst (J.Kooij, persoonlijke mededeling, 2014). De nieuwe bewoners, vaak bestaande uit hogeropgeleiden (Gemeente Amsterdam, 2004), zullen dus naar alle waarschijnlijkheid sneller kiezen voor een school waarbij het aantal allochtonen niet groter is dan het aantal autochtonen. Volgens bijna de helft van de ondervraagde ouders heeft een hoog percentage allochtonen een grote invloed op leerkundige aspecten. Ze zijn bang dat dit leidt tot taalachterstand en minder aandacht voor hun kind. Daarnaast blijkt dat men zich niet bewust is van de aanwezigheid van veel verschillende etnische groepen, maar dat allochtone leerlingen als een homogene groep worden beschouwd. Deze (gepercipieerde) homogenisering leidt er toe dat ouders denken dat hun kind zich minder prettig en veilig zal voelen. Tegelijkertijd zijn veel ouders van mening dat een volledig 'witte' school ook niet ideaal is. Het kind leeft per slot van rekening in een multiculturele samenleving en zal dus al vroeg moeten leren omgaan met kinderen van verschillende achtergronden. Het blijkt dat een school als een 'zwarte' school wordt beoordeeld indien er sprake is van meer dan 50% allochtonen.

Conclusie verhouding allochtoon/autochtoon

De getalsmatige verhouding tussen allochtone en autochtone leerlingen op een school wordt als een belangrijk motief genoemd om al dan niet voor een school te kiezen. De verhouding tussen allochtone en autochtone leerlingen op een school houdt autochtone ouders meer bezig dan allochtone ouders. Hoogopgeleide ouders kijken ook meer naar de verhouding zwarte en witte kinderen. Indien het aantal allochtone kinderen hoger is dan het aantal autochtone kinderen, kiezen zij sneller voor een andere school. (Gemeente Amsterdam, 2004). Op wijksschool Kunstrijk is 90% van de kinderen van allochtone afkomst (J.Kooij, persoonlijke mededeling, 2014). Volgens bijna de helft van de ondervraagde ouders heeft een hoog percentage allochtonen een grote invloed op leerkundige aspecten, ze zijn bang dat dit leidt tot taalachterstand en minder aandacht voor hun kind. Tegelijkertijd zijn veel ouders van mening dat een volledig 'witte' school ook niet ideaal is. Het kind leeft per slot van rekening in een multiculturele samenleving en zal dus al vroeg moeten leren omgaan met kinderen van verschillende achtergronden.

Sfeer

Hoe belangrijk vinden ouders sfeer op een basisschool?

Voor ouders is de sfeer op een school een belangrijk motief om een school te kiezen. De aspecten van sfeer zijn een goede omgangsvorm tussen leerlingen en leraren onderling, een goede omgang tussen de leerkracht en leerling, het schoolgebouw is verzorgd en de veiligheid in en rond de school is eveneens een vaak genoemd motief. Wanneer de school aangeeft een wachtlijst te hebben, leidt dit bij verschillende groepen tot verschillend gedrag. Autochtone ouders laten hun kind op de wachtlijst zetten en zoeken tegelijkertijd een reserveschool, terwijl allochtone ouders vaker dan autochtone ouders direct van aanmelding bij een school afzien en hun kind elders aanmelden. Het bestaan van verschillende pedagogische richtingen is vrijwel alleen bij hoger opgeleide autochtone ouders bekend. Ook voor andere motieven zijn er verschillen tussen autochtone en allochtone respondenten:

zaken als aandacht voor creatieve vakken en het aantal leerlingen op school worden door autochtonen beduidend vaker genoemd dan door allochtonen. Orde en discipline echter wordt door allochtone respondenten vaker genoemd. Zij vinden het belangrijk dat de normen en waarden op school aansluiten, bij de normen en waarden die deze kinderen van thuis uit mee krijgen. Discipline moet niet worden verward met “streng”, aangezien kinderen wel plezier moeten kunnen maken. Daarnaast vinden zij het erg belangrijk dat er duidelijke regels zijn, en dat er orde in de klas is en dat er respect is voor de docenten. De religieuze uitgangspunten die een school hanteert, speelt een iets minder belangrijke rol in de belangrijkste motieven van ouders (Gemeente Amsterdam, 2004)

De meeste ouders vinden het moeilijk om vooraf aan te geven waaraan een basisschool moet voldoen. Indien ouders ervaring hebben met een basisschool, dan is het pas duidelijk wat belangrijk is en waar zij op moeten letten. De uiteindelijke keuze voor een basisschool wordt vaak toegeschreven aan “sfeer”. Wat bepalend is voor deze zogenaamde sfeer, vindt men vaak moeilijk te definiëren. Het wordt dan ook omschreven als een gevoel dat men krijgt bij het naar binnengaan van een school. Vaak weet men dan of het kind zich prettig zal voelen op een school. Het zijn diverse motieven bij elkaar die ervoor zorgen dat men het idee heeft dat het kind, zich prettig zal gaan voelen op een school (Gemeente Amsterdam, 2004).

Het blijkt dat zowel voor hoger als lager opgeleiden (en vooral allochtone ouders), het de gebouwaspecten zijn die indruk maken. Het gebouw dient schoon en verzorgd te zijn, en moet voorzien zijn van veel licht, ruime lokalen en veel tekeningen. Daarnaast vinden ouders veel kleur, en het meubilair ook belangrijk. Ouders vinden het belangrijk dat hun kind zich niet kan bezeeren. Het is hierbij niet zozeer van belang of spullen nieuw zijn, zolang de spullen maar in een goede staat verkeren. Dat wil dus zeggen geen splinterend hout, en dat het schoon is. Tot slot zijn de voorzieningen rondom een school belangrijk. Het gaat hier dan voornamelijk om het schoolplein. Het schoolplein moet een uitstraling hebben, dat de kinderen veilig zijn en tegelijkertijd leuk kunnen spelen (Gemeente Amsterdam, 2004).

Daarnaast beoordelen voornamelijk hoger opgeleide ouders een school, ook op zijn intermenselijke aspecten. Een optimale sfeer wordt omschreven, als vrolijk en speels. Veel ouders willen dat een basisschool, niet te “schools” is. Kinderen zijn nog jong en hebben de ruimte nodig, om te kunnen spelen. Tegelijkertijd worden orde en rust ook belangrijk gevonden. De kinderen moeten het dus gezellig hebben met de leraren, maar er moet tegelijkertijd ook structuur zijn. Met dit laatste wordt dus bedoeld dat er geen chaos moet heersen.

Conclusie belang van sfeer

De meeste ouders vinden het moeilijk om vooraf aan te geven waaraan een basisschool moet voldoen. De uiteindelijke keuze voor een basisschool wordt vaak toegeschreven aan “sfeer”. Wat bepalend is voor deze zogenaamde sfeer, vindt men vaak moeilijk te definiëren. Het wordt dan ook omschreven als een gevoel dat men krijgt bij het naar binnengaan van een school. Vaak weet men dan of het kind zich prettig zal voelen op een school. Het zijn diverse motieven bij elkaar die ervoor zorgen dat men het idee heeft dat het kind, zich prettig zal gaan voelen op een school.

Speelt een wachtlijst een rol bij het keuzeproces van ouders?

Wanneer de school aangeeft een wachtlijst te hebben, leidt dit bij verschillende groepen tot

verschillend gedrag. Autochtone ouders laten hun kind op de wachtlijst zetten en zoeken tegelijkertijd een reserveschool, terwijl allochtone ouders vaker dan autochtone ouders direct van aanmelding bij een school afzien en hun kind elders aanmelden. (Gemeente Amsterdam, 2004)

Conclusie rol van een wachtlijst

Autochtone ouders laten hun kind op de wachtlijst zetten en zoeken tegelijkertijd een reserveschool, terwijl allochtone ouders vaker dan autochtone ouders direct van aanmelding bij een school afzien en hun kind elders aanmelden. (Gemeente Amsterdam, 2004)

Spelen pedagogische richtlijnen een rol bij de keuze voor een basisschool?

Het bestaan van verschillende pedagogische richtingen is vrijwel alleen bij hoger opgeleide autochtone ouders bekend. Ook voor andere motieven zijn er verschillen tussen autochtone en allochtone respondenten: zaken als aandacht voor creatieve vakken en het aantal leerlingen op school worden door autochtonen beduidend vaker genoemd dan door allochtonen.

Orde en discipline echter wordt door allochtone respondenten vaker genoemd. De religieuze uitgangspunten die een school hanteert, speelt een iets minder belangrijke rol in de belangrijkste motieven van ouders. (Gemeente Amsterdam, 2004). Het is uit onderzoek gebleken dat mensen die hoger opgeleid zijn ook vroeger beginnen met het zoeken naar een geschikte basisschool voor hun kinderen (Gemeente Amsterdam, 2004). Dit gaat om een verschil van enkele maanden. Uit het onderzoek blijkt dat hoogopgeleide ouders vaker zelf actief op zoek gaan naar informatie over de verschillende basisscholen. Laagopgeleide ouders en mensen van allochtone afkomst baseren zich bij de keuze voor een basisschool vaker op de adviezen van mensen uit hun omgeving. Wanneer de school dan te leiden heeft onder een slecht imago, kan dit een rol spelen in de keuze van ouders. Dit laatste kan ook het geval in Klarendal zijn, aangezien een groot gedeelte van de bevolking hier laagopgeleid is en van allochtone afkomst is (J. Verhoef, persoonlijke mededeling, 2014). Uit onderzoek blijkt dat het tweede kind vrijwel altijd standaard naar dezelfde school gaat, als het eerste kind (Gemeente Amsterdam, 2004). Volgens Joyce Verhoef is dit in Klarendal ook, zij berust deze gegevens op mensen uit Klarendal die zij kent waarbij dit het geval is (J. Verhoef, persoonlijke mededeling, 2014).

Conclusie belang van pedagogische richtlijnen

Het bestaan van verschillende pedagogische richtingen is vrijwel alleen bij hoger opgeleide autochtone ouders bekend. De religieuze uitgangspunten die een school hanteert, speelt een iets minder belangrijke rol in de belangrijkste motieven van ouders. (Gemeente Amsterdam, 2004). Uit het onderzoek blijkt dat hoogopgeleide ouders vaker zelf actief op zoek gaan naar informatie over de verschillende basisscholen. Laagopgeleide ouders en mensen van allochtone afkomst baseren zich bij de keuze voor een basisschool vaker op de adviezen van mensen uit hun omgeving. Uit onderzoek blijkt dat het tweede kind vrijwel altijd standaard naar dezelfde school gaat, als het eerste kind (Gemeente Amsterdam, 2004).

Wanneer beginnen ouders zich te oriënteren op een basisschool voor hun kind?

Gemiddeld beginnen ouders vaak rond de derde verjaardag van hun kind op een basisschool te oriënteren. Door dit gemiddelde, weet men beter wanneer ouders ongeveer beginnen naar het zoeken van een geschikte basisschool voor hun kind. Met deze kennis, kan men dus beter inspelen op het benaderen van ouders en het bijvoorbeeld promoten van

de basisschool. Deze kennis kan dus ook zeer nuttig zijn voor wijkschool Kunstrijk. Dit alles kan ons ook verder helpen bij de ontwerpen van de onderzoeksvraag. Het kan namelijk een mogelijkheid zijn om meer ouders te bewegen om voor de wijkschool Kunstrijk te kiezen.

Conclusie start oriëntatie door ouders

Gemiddeld beginnen ouders vaak rond de derde verjaardag van hun kind op een basisschool te oriënteren. (Gemeente Amsterdam, 2004)

Is er een verschil in het oriëntatieproces tussen lager en hogeropgeleide ouders?

Hoger opgeleide ouders starten het oriëntatieproces eerder dan lager opgeleide en allochtone ouders. Het gaat om een verschil van enkele maanden, waarbij hoger opgeleiden zich vaker ruim voor de derde verjaardag beginnen te oriënteren. De manier van waarop ouders zich oriënteren loopt uiteen: hoe hoger de opleiding, hoe vaker men zelf actief naar informatie op zoek gaat. Hoger opgeleide ouders oriënteren zich door veel feitelijke informatie te verzamelen. Uit het telefoonboek haalt men nogal eens een overzicht van scholen en vervolgens wordt via internet, en bijvoorbeeld uit gesprekken met andere ouders, vrienden en leerkrachten verdiepende informatie gehaald. Laag opgeleide en allochtone ouders zijn passiever in het oriëntatieproces. Mensen zijn minder goed op de hoogte van de mogelijkheden om aan informatie te komen en oriënteerden zich grotendeels door middel van de adviezen van familie en mensen in de nabije omgeving. In het beslissingsproces gaan hoger opgeleide ouders meer dan lager opgeleide vooral op hun eigen mening en die van hun partner af. Wanneer ouders actiever zijn geweest in het zoekproces, zijn ze later meer tevreden over de uiteindelijke keuze. (Gemeente Amsterdam, 2004).

Conclusie verschillen in oriëntatieproces

Hoger opgeleide ouders starten het oriëntatieproces eerder dan lager opgeleide en allochtone ouders. Het gaat om een verschil van enkele maanden, waarbij hoger opgeleiden zich vaker ruim voor de derde verjaardag beginnen te oriënteren. De manier van waarop ouders zich oriënteren loopt uiteen: hoe hoger de opleiding, hoe vaker men zelf actief naar informatie op zoek gaat. Hoger opgeleide ouders oriënteren zich door veel feitelijke informatie te verzamelen. Laag opgeleide en allochtone ouders zijn passiever in het oriëntatieproces. Mensen zijn minder goed op de hoogte van de mogelijkheden om aan informatie te komen en oriënteerden zich grotendeels door middel van de adviezen van familie en mensen in de nabije omgeving. In het beslissingsproces gaan hoger opgeleide ouders meer dan lager opgeleide vooral op hun eigen mening en die van hun partner af. Wanneer ouders actiever zijn geweest in het zoekproces, zijn ze later meer tevreden over de uiteindelijke keuze. (Gemeente Amsterdam, 2004).

Kiest een ouder automatisch voor dezelfde school als het eerste kind?

Voor de basisschool doorlopen ouders het oriëntatieproces in principe eenmalig. Wanneer men voor een eerste kind een keuze heeft gemaakt voor een basisschool, dan gaat het tweede kind vrijwel altijd standaard naar dezelfde school. De reden hiervoor is dat ouders al ervaring hebben met de school en daardoor weten zij wat zij kunnen verwachten bij het tweede kind. Daarnaast is het praktisch in verband met halen en brengen of kunnen de kinderen samen naar school lopen. Wanneer ouders echter een negatieve ervaring hebben met de basisschool waar het oudste kind op zit of wanneer de school is veranderd, gaan zij wederom actief op zoek naar een andere school voor het tweede kind. Het valt hierbij op dat het oudste kind in dat geval meestal niet wordt overgeplaatst, maar de huidige basisschool

afmaakt. Het feit dat dit kind aan de school gewend is en daar vriendjes heeft gemaakt is hierin veelal doorslaggevend. (Gemeente Amsterdam, 2004)

Conclusie keuze bij meerdere kinderen

Voor de basisschool doorlopen ouders het oriëntatieproces in principe eenmalig. Wanneer men voor een eerste kind een keuze heeft gemaakt voor een basisschool, dan gaat het tweede kind vrijwel altijd standaard naar dezelfde school. Wanneer ouders echter een negatieve ervaring hebben met de basisschool waar het oudste kind op zit of wanneer de school is veranderd, gaat zij wederom actief op zoek naar een andere school voor het tweede kind. Het valt hierbij op dat het oudste kind in dat geval meestal niet wordt overgeplaatst maar de huidige basisschool afmaakt. (Gemeente Amsterdam, 2004)

Ondersteunt schriftelijke informatie ouders bij het maken van een schoolkeuze?

In verschillende stadsdelen in Amsterdam stuurt de overheid ouders schriftelijke informatie over het aanbod van basisscholen. Deze informatie kan de ouders helpen een keuze voor een basisschool te maken. Over het algemeen vangt het oriëntatieproces voor een school echter al aan voordat deze informatie ontvangen is. Ouders horen via een informeel circuit van andere ouders en via de peuterspeelzaal dat het noodzaak is bijtijds een school te vinden, waardoor het oriëntatieproces over het algemeen al rond het 3e levensjaar start. In enkele gevallen (voornamelijk hoger opgeleide autochtone ouders) is het kind zelfs al ingeschreven op een basisschool tegen de tijd dat ouders de brochures ontvangen. (Gemeente Amsterdam, 2004)

Conclusie schriftelijke informatie en de uiteindelijke schoolkeuze

In verschillende stadsdelen in Amsterdam stuurt de overheid ouders schriftelijke informatie over het aanbod van basisscholen. Deze informatie kan de ouders helpen een keuze voor een basisschool te maken. Over het algemeen vangt het oriëntatieproces voor een school echter al aan voordat deze informatie ontvangen is (Gemeente Amsterdam, 2004).

Hoe oriënteren lager opgeleide ouders zich op een basisschool voor hun kind?

Het proactief zoeken naar een basisschool verschilt bij ouders. Lager opgeleide ouders stellen zich hierin passiever op dan hoger opgeleide ouders. Over het algemeen oriënteren lager opgeleide ouders zich uitsluitend op scholen die zich fysiek in de buurt liggen. Ouders lopen naar binnen bij de school die het dichtst bij huis gelegen is en vraagt of het kind daar op school ingeschreven kan worden. Als deze school voldoet aan de voornaamste eisen dan is de keuze snel bepaald. Als de school niet voldoet, dan wordt de school die daarna het dichtst in de buurt is bezocht. Lager opgeleide allochtonen zijn in het oriëntatieproces het minst actief. Dit heeft twee redenen. De eerste reden is dat ouders vaak simpelweg niet weten informatie te vinden is over scholen. Vooral de allochtone ouders die niet of nauwelijks Nederlands spreken geven aan dat ze 'echt geen idee hebben' hoe ze aan informatie over scholen kunnen komen. Er is voor deze ouders bovendien een drempel om zelf een school in de buurt binnen te gaan doordat zij niet of moeilijk kunnen communiceren met de leerkrachten. Ten tweede stellen lager opgeleide allochtone ouders veelal geen hoge eisen aan een basisschool. Het belangrijkste criterium voor deze ouders is dat een kind de (Nederlandse) taal en rekenen leert. Men gaat er vanuit dat dit op vrijwel elke basisschool hetzelfde is. De school die dichtbij huis gelegen is, is dan de meest praktische optie (Gemeente Amsterdam, 2004).

Voor lager opgeleide ouders is de mening van anderen tijdens het schoolkeuzeproces zeer belangrijk. Deze mensen behouden gedurende de gehele schoolkeuze een adviserende functie. Bij de lager opgeleide gezinnen heeft de omgeving een belangrijke rol bij de beslissing voor de basisschool. De keuze voor een basisschool wordt over het algemeen niet gezien als een zeer ingrijpende beslissing (Gemeente Amsterdam, 2004).

Conclusie lager opgeleide en schoolkeuze

Lager opgeleide ouders stellen zich passiever op dan hoger opgeleide ouders. Over het algemeen oriënteren lager opgeleide ouders zich uitsluitend op scholen die zich fysiek in de buurt liggen. Lager opgeleide allochtonen zijn in het oriëntatieproces het minst actief

Hoe oriënteren hoger opgeleide ouders zich op een basisschool voor hun kind?

Hoger opgeleide ouders beschouwen de basisschool over het algemeen eerder als de 'basis voor verdere educatie' en stellen er daarom hogere eisen. Zij nemen meer initiatief om informatie over scholen te verkrijgen dan lager opgeleide ouders. Hoger opgeleide ouders zoeken over het algemeen meerdere scholen in de buurt. Zij doen dat via internet, het telefoonboek, de Gouden Gids of via het stadsdeelkantoor. Regelmatig vraagt men ook aan leerkrachten op de peuterspeelzaal of crèche of zij scholen in de buurt kennen. Vervolgens worden de verschillende scholen die in aanmerking komen, gebeld voor een afspraak en bezocht. Sommige hoger opgeleide ouders hebben, voordat ze een afspraak maakten met de leerkrachten, even een kijkje genomen op het schoolplein. Hierdoor krijgt men alvast een indruk van 'wat voor soort kinderen' er op school zit. Men kijkt dan vooral naar de verhouding zwarte en witte kinderen en de sfeer onderling. Agressieve kinderen en grof taalgebruik kunnen hierbij direct een reden zijn om een school niet verder te overwegen in het oriëntatieproces. Wanneer men de indruk krijgt dat het aantal allochtone kinderen in verhouding groter is dan het aantal autochtone kinderen, is dit ook vaak een reden voor afwijzing van de school. Ook gaan sommige hoger opgeleide ouders bij een school langs als de kinderen uit school komen. De meeste kinderen worden opgehaald, zodat op deze manier aan andere ouders informatie kan worden gevraagd. Bovendien kan er dan gekeken worden wat voor types de ouders zijn. (Gemeente Amsterdam, 2004).

Voordat er een keuze wordt gemaakt voor een basisschool, wordt daar met verschillende partijen over gepraat. Ouders die een school zoeken voor hun eerste kind geven aan dat zij eigenlijk nog niet zo goed weten waar ze op moeten letten bij de keuze voor een school. De ervaringen van ouders die al een ouder kind hebben, worden dan ook als een zeer belangrijke bron van informatie ervaren. Er wordt door de meeste ouders veel gepraat met andere ouders. Dit gebeurt op de crèche, de peuterspeelzaal of op verjaardagen. Voor hoger opgeleide ouders is de mening van anderen vooral in de oriënterende fase van de schoolkeuze een aanvullende bron van informatie, naast andere bronnen zoals internet. Vaak is de moeder degene die op zoek gaat naar informatie over basisscholen en de bezoeken aflegt.

Bij de hoger opgeleide gezinnen wordt, nadat het oriëntatieproces is afgerond, de beslissing in overleg met de partner genomen. (Gemeente Amsterdam, 2004)

Conclusie hogeropgeleide en schoolkeuze

Hoger opgeleide ouders stellen hogere eisen. Zij nemen meer initiatief om informatie over scholen te verkrijgen dan lager opgeleide ouders. Hoger opgeleide ouders zoeken over het algemeen meerdere scholen in de buurt. Er wordt door de meeste ouders veel gepraat met

andere ouders. Dit gebeurt op de crèche, de peuterspeelzaal of op verjaardagen (Gemeente Amsterdam, 2004).

Hoe oriënteren allochtone ouders zich op een basisschool voor hun kind?

Lager opgeleide allochtonen praten vooral met hun burens en familie over de keuze van een basisschool, mits de familie in dezelfde buurt woont. Surinaamse ouders praten veel met hun broers en zussen die ook kinderen hebben en met hun moeder over de schoolkeuze, ongeacht of ze in de buurt wonen of niet. In allochtone gezinnen is de oriënterende partij veelal degene die de Nederlandse taal het best beheerst. (Gemeente Amsterdam, 2004)

Conclusie allochtone ouders en schoolkeuze

Lager opgeleide allochtonen praten vooral met hun burens en familie over de keuze van een basisschool, mits de familie in dezelfde buurt woont. In allochtone gezinnen is de oriënterende partij veelal degene die de Nederlandse taal het best beheerst.

Met wie bespreken Nederlandse ouders over het algemeen hun schoolkeuze?

Nederlandse ouders bespreken de schoolkeuze voornamelijk met hun partner. (Gemeente Amsterdam, 2004)

Wie beslist er over een schoolkeuze?

In de meeste gevallen nemen de ouders/ verzorgers gezamenlijk de beslissing met betrekking tot de keuze van een school. Wanneer men de school niet kiest op basis van onderling overleg dan wordt in 10,6 procent van de gevallen de keuze door de moeder gemaakt. In geen enkele gevallen neemt de vader de beslissing alleen. Dit suggereert dat de moeder meer betrokken is bij het schoolleven van het kind. (Rijnen, 2007).

Conclusie schoolkeuze en de definitieve beslissing

Nederlandse ouders bespreken de schoolkeuze voornamelijk met hun partner (Rijnen, 2007).

Conclusie schoolkeuze

Ons onderzoek richt zich op de ouders uit de wijk Klarendal. Binnen deze wijk heb je te maken met zowel laag- als hoogopgeleide ouders. Ook binnen deze wijk wonen autochtonen en allochtonen ouders met kinderen. De informatie uit voorgaande stukken is afkomstig uit een Amsterdams onderzoek en zeker bruikbaar voor dit onderzoek gezien de doelgroepen uit beide onderzoeken. (Rijnen, 2007).

Ouderbetrokkenheid/ouderparticipatie

Wat is ouderbetrokkenheid?

Betrokkenheid tussen ouders en school impliceert een relatie. Ouders kunnen op veel verschillende manieren betrokken zijn bij de school of een relatie hebben met de school: van 'meedoen', 'meehelpen' tot 'meewerken'. Ouderbetrokkenheid bestaat bijvoorbeeld uit de betrokkenheid van ouders bij de opvoeding en het onderwijs van hun eigen kind, thuis (zoals voorlezen) en op school (bijvoorbeeld rapportbesprekingen voeren met de leerkracht) (De Onderwijsraad, 2010). Ouders verschillen in gedrag, opvattingen, mentaliteit en overtuiging, en ook wat betreft achtergrond- en situationele kenmerken zoals: sekse, sociaaleconomische en etnisch-culturele achtergrond, moedertaal, inkomen, opleidingsniveau, woonsituatie,

gezinssamenstelling, religie of levensovertuiging, gezondheid, enzovoort. Bij het denken over en vormgeven aan ouderbetrokkenheid spelen deze verschillen steeds een rol. Ouderbetrokkenheid is één van de vormen waarin de relatie tussen ouders en school tot uitdrukking kan komen (Hooge&Menheere, 2010)

Hoge ouderbetrokkenheid levert de school uiteindelijk veel voordelen op. Allereerst worden de onderwijskansen van het kind er aanzienlijk door verbeterd. Ouders die de schoolsituatie kennen, die op de hoogte blijven van de voortgang van het kind, kunnen beter meedenken en meepraten over actuele schoolzaken. Door te investeren in goede communicatie- en informatiestromen en in een persoonlijke benadering, voelen ouders zich eerder verbonden met de school en de leerkrachten. Dat maakt het aanzienlijk makkelijker om eventuele problemen en vragen op te lossen. Ook samenwerking bij onderwijsondersteuning door ouders thuis (bijvoorbeeld bij huiswerk maken) is dan beter te regisseren. Tot slot is de actieve participatie van ouders bij uitvoering van het schoolbeleid (via medezeggenschapsraad of oudercommissie) sneller en soepeler te organiseren. (Scholen met succes, z.d.).

Conclusie ouderbetrokkenheid

Betrokkenheid tussen ouders en school impliceert een relatie. Ouders kunnen op veel verschillende manieren betrokken zijn bij de school of een relatie hebben met de school: van 'meedoen', 'meehelpen' tot 'meewerken'. Zo levert het de school uiteindelijk veel voordelen op. Allereerst worden de onderwijskansen van het kind er aanzienlijk door verbeterd (De Onderwijsraad, 2010). Ouderbetrokkenheid is één van de vormen waarin de relatie tussen ouders en school tot uitdrukking kan komen (Hooge&Menheere, 2010).

Hoge ouderbetrokkenheid levert de school uiteindelijk veel voordelen op. Allereerst worden de onderwijskansen van het kind er aanzienlijk door verbeterd. Ouders die de schoolsituatie kennen, die op de hoogte blijven van de voortgang van het kind, kunnen beter meedenken en meepraten over actuele schoolzaken. Door te investeren in goede communicatie- en informatiestromen en in een persoonlijke benadering, voelen ouders zich eerder verbonden met de school en de leerkrachten. Dat maakt het aanzienlijk makkelijker om eventuele problemen en vragen op te lossen. Actieve participatie van ouders bij uitvoering van het schoolbeleid (via medezeggenschapsraad of oudercommissie) is dan ook sneller en soepeler te organiseren

Hoe stelt de onderwijsraad zich op t.o.v. ouderbetrokkenheid?

De Onderwijsraad maakt onderscheid tussen drie fundamentele aspecten van ouderbetrokkenheid, namelijk: 1. Juridische positie: de vastgestelde rechten en plichten van ouders (leerrecht, recht op goede informatie, recht op ondersteuning of het indienen van een klacht). 2. Partnerschap: ouders en scholen zijn samenwerkingspartners bij de opvoeding en het leerproces van de kinderen. 3. Lid van de gemeenschap: een goede betrokkenheid van ouders bij elkaar, bij de klas en bij de school heeft invloed op de sociale cohesie van buurt, wijk, dorp en stad. (De Onderwijsraad, 2010).

Conclusie onderwijsraad t.o.v. ouderbetrokkenheid

De Onderwijsraad maakt onderscheid tussen drie fundamentele aspecten van ouderbetrokkenheid, namelijk: 1. Juridische positie: 2. Partnerschap 3. Lid van de gemeenschap. (De Onderwijsraad, 2010).

Wat is ouderparticipatie?

Ouderparticipatie is op te vatten als actieve deelname van ouders aan activiteiten op school. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen niet-geïstitutionaliseerde vormen van ouderparticipatie (zoals het leveren van hand- en spandiensten) en geïstitutionaliseerde vormen van ouderparticipatie (zitting hebben in ouderraad, medezeggenschapsraad of schoolbestuur). Andere aspecten betreffen betrokkenheid en verantwoordelijkheid bij de opvoeding, communicatie/dialog en samenwerking met de omringende gemeenschap (burgerzin). (De Onderwijsraad, 2010).

Een goede betrokkenheid van ouders bij elkaar en bij de klas, en de school kan effect hebben op de sociale cohesie in de buurt, wijk, dorp en stad. In alle onderwijssectoren kan de schoolorganisatie een bijdrage leveren aan de processen wat betreft gemeenschapsvorming tussen ouders onderling, en tussen de school en de ouders. Uit onderzoek blijkt dat ouders die elkaar kennen, elkaar ook aanspreken. Oudercontacten helpen ouders onderling, en daarbij kunnen zij ook de docenten en school ondersteunen. Het organiseren van oudernetwerken bevordert de socialiserende functie die het onderwijs heeft. Daarnaast draagt het bij aan de taak die scholen hebben, ten aanzien van burgerschapsvorming (De onderwijsraad, 2010).

Overmaat en Boogaard (2004) geven redenen waarom ouderparticipatie in Nederland belangrijk is. Er is een pragmatisch motief, dat wil zeggen taakverlichting van de school. Daarnaast is er nog een pedagogisch motief, dat heeft te maken met de afstemming van de opvoeding tussen de ouders en de school. De betrokkenheid van ouders kan het leerproces van kinderen bevorderen (onderwijspsychologisch motief) en daarnaast kan de ouderparticipatie worden beschouwd als een vorm van democratisering en tevens als een middel tot culturele integratie (maatschappelijk motief) (De onderwijsraad, 2010).

Betrokkenheid en participatie van ouders kunnen een positief effect hebben op de cognitieve prestaties en het gedrag van de leerlingen. Daarnaast kan het een positief effect hebben op het functioneren van de school, en tevens op de omgeving/wijk waarin de school zich bevindt. Beschikbaar onderzoek geeft een voorzichtige positieve relatie tussen bijvoorbeeld ouderparticipatieactiviteiten en leerprestaties en in het sociaal functioneren van leerlingen en de verhouding tussen ouders en de school. Daarnaast heeft ook de relatie met de gemeenschap hier baat bij. Een grotere betrokkenheid van ouders bij de school, heeft een positieve invloed op het klimaat van de school. Het kan ertoe leiden dat de school meer openheid toont naar zijn omgeving. Resultaten van onderzoek naar het functioneren van samenwerkingsprojecten in o.a. de Verenigde Staten, Nederland en andere Europese landen, laten ons zien dat de afstemming tussen ouders, school en gemeenschap vruchten afwerpt. De experimenten met ouderparticipatie kunnen variëren. Het kan hier gaan om het stimuleren van een open relatie tussen ouders en school, maar ook over sterke partnerschappen tussen school en de lokale gemeenschap (De onderwijsraad, 2010).

Ouders van leerlingen in een klas, groep, leerjaar of opleiding vormen samen een samenwerkingsverband, waarin de school op de voor of achtergrond het motief voor de activiteiten vormt. In deze optiek gaan ouders met elkaar een verband aan ten behoeve van elkaar, het leerjaar, de klas en de school. Een ouderverband kan ook betekenen dat zij een relatie aangaan met de buurt of de wijk en dat ze op deze manier bijdragen aan de integratie van de school in de gemeenschap. Ouderschap in relatie tot de school, is dus in feite ook een vorm van "burgerplicht". Ouders die lid zijn van de medezeggenschapsraad vinden dat

ze maar beperkt invloed hebben. Veel scholen ervaren het als moeilijk of zeer moeilijk om ouders te betrekken bij de medezeggenschapsraad. Bij primair onderwijs is dit 53% (De onderwijsraad, 2010).

Conclusie ouderparticipatie

Ouderparticipatie is op te vatten als actieve deelname van ouders aan activiteiten op school. (De Onderwijsraad, 2010). Een goede betrokkenheid van ouders bij elkaar en bij de klas, en de school kan effect hebben op de sociale cohesie in de buurt, wijk, dorp en stad. In alle onderwijssectoren kan de schoolorganisatie een bijdrage leveren aan de processen wat betreft gemeenschapsvorming tussen ouders onderling, en tussen de school en de ouders. Oudercontacten helpen ouders onderling, en daarbij kunnen zij ook de docenten en school ondersteunen. Het organiseren van oudernetwerken bevordert de socialiserende functie die het onderwijs heeft. Daarnaast draagt het bij aan de taak die scholen hebben, ten aanzien van burgerschapsvorming. Ouderparticipatie kan worden beschouwd als een vorm van democratisering en tevens als een middel tot culturele integratie (maatschappelijk motief) (De onderwijsraad, 2010). Betrokkenheid en participatie van ouders kunnen een positief effect hebben op de cognitieve prestaties en het gedrag van de leerlingen. Daarnaast kan het een positief effect hebben op het functioneren van de school, en tevens op de omgeving/wijk waarin de school zich bevindt. Ouders van leerlingen in een klas, groep, leerjaar of opleiding vormen samen een samenwerkingsverband, waarin de school op de voor of achtergrond het motief voor de activiteiten vormt. In deze optiek gaan ouders met elkaar een verband aan ten behoeve van elkaar, het leerjaar, de klas en de school. Een ouderverband kan ook betekenen dat zij een relatie aangaan met de buurt of de wijk en dat ze op deze manier bijdragen aan de integratie van de school in de gemeenschap. Ouderschap in relatie tot de school, is dus in feite ook een vorm van "burgerplicht" (De onderwijsraad, 2010). Ouders die lid zijn van de medezeggenschapsraad vinden dat ze maar beperkt invloed hebben. Veel scholen ervaren het als moeilijk of zeer moeilijk om ouders te betrekken bij de medezeggenschapsraad. Bij primair onderwijs is dit 53% (De onderwijsraad, 2010).

Wat zegt onderzoek over ouderparticipatie- en betrokkenheid?

Op basis van internationaal en nationaal onderzoek zijn twee kernpunten te formuleren met betrekking tot de rol en effecten van ouderparticipatie- en betrokkenheid: Britse en Amerikaanse reviews zijn gebaseerd op respectievelijk 14 en 51 onderzoeken naar de relatie tussen ouderbetrokkenheid en leerprestaties van kinderen. Uit de onderzoeken blijkt een significant positief effect van ouderbetrokkenheid op het functioneren van kinderen binnen school. Dit betreft zowel leerprestaties als gedrag en werkhouding. Dit verband is aanwezig bij gezinnen van alle economische achtergronden en opleidingsniveaus en alle etnische achtergronden, en bij leerlingen van alle leeftijden. Niet zozeer participatie op school, maar betrokkenheid thuis levert een grote bijdrage aan de ontwikkeling en het leersucces van kinderen. 'Good parenting at home' leidt doorgaans tot meer zelfvertrouwen, meer positieve attitudes richting de school, betere prestaties in taal en rekenen, en een verdere ontwikkeling van sociale competenties. Investeren in ouderbetrokkenheid thuis draagt dus bij aan het vergroten van de ontwikkelingsmogelijkheden van kinderen. (CPS, 2008)

Het is hierbij vooral van belang dat alle ouders met hun kinderen praten over school en hen helpen bij het leren en maken van hun huiswerk. . (CPS, 2008)

De betrokkenheid hangt daarnaast ook samen met het beeld dat ouders hebben van de rol die zij kunnen spelen en met de mate waarin zij denken dat ze in staat zijn om een bijdrage te leveren. Uit deze onderzoeken wordt ook duidelijk dat het voor goede samenwerking van belang is dat alle partijen een gelijkwaardige rol en een zekere mate van onafhankelijkheid hebben, maar dat zij daarnaast ook impliciete of formele verplichtingen aan elkaar en aan anderen hebben. Samenwerking is dus effectief als ze zich richt op het bevorderen van respectvolle relaties tussen schoolteam en ouders, en wanneer vertrouwen daarin een grote rol speelt. Effectieve activiteiten richten zich op partnerschap, waarin de verantwoordelijkheid voor de educatieve ontwikkeling van kinderen wordt gezien als een gedeelde, gezamenlijke verantwoordelijkheid van ouders, schoolteam en andere betrokkenen (CPS, 2008).

Conclusie onderzoek ouderparticipatie- en betrokkenheid

Op basis van internationaal en nationaal onderzoek zijn twee kernpunten te formuleren met betrekking tot de rol en effecten van ouderparticipatie en –betrokkenheid. Uit de onderzoeken blijkt een significant positief effect van ouderbetrokkenheid op het functioneren van kinderen binnen school. Dit betreft zowel leerprestaties als gedrag en werkhouding. Dit verband is aanwezig bij gezinnen van alle economische achtergronden en opleidingsniveaus en alle etnische achtergronden, en bij leerlingen van alle leeftijden. Niet zozeer participatie op school, maar betrokkenheid thuis levert een grote bijdrage aan de ontwikkeling en het leersucces van kinderen. (CPS, 2008). Niet zozeer participatie op school, maar betrokkenheid thuis levert een grote bijdrage aan de ontwikkeling en het leersucces van kinderen. ‘Good parenting at home’ leidt doorgaans tot meer zelfvertrouwen, meer positieve attitudes richting de school, betere prestaties in taal en rekenen, en een verdere ontwikkeling van sociale competenties. Investeren in ouderbetrokkenheid thuis draagt dus bij aan het vergroten van de ontwikkelingsmogelijkheden van kinderen. (CPS, 2008)
Het is hierbij vooral van belang dat alle ouders met hun kinderen praten over school en hen helpen bij het leren en maken van hun huiswerk. . (CPS, 2008)

De betrokkenheid hangt daarnaast ook samen met het beeld dat ouders hebben van de rol die zij kunnen spelen en met de mate waarin zij denken dat ze in staat zijn om een bijdrage te leveren. Uit deze onderzoeken wordt ook duidelijk dat het voor goede samenwerking van belang is dat alle partijen een gelijkwaardige rol en een zekere mate van onafhankelijkheid hebben, maar dat zij daarnaast ook impliciete of formele verplichtingen aan elkaar en aan anderen hebben (CPS, 2008).

Wat doet wijk school Kunstrijk aan ouderbetrokkenheid?

Voor wijk school Kunstrijk geldt dat zij aan ouderbetrokkenheid doen middels een studiemiddag via de stichting Actief Ouderschap. (J. Kooij, persoonlijke mededeling, 2014). De Stichting Actief Ouderschap (2010) is een stichting zonder winstoogmerk die als missie heeft het “schot” tussen de klas en thuis weg te halen. De Stichting Actief Ouderschap stelt zich ten doel om de kloof tussen school en thuis te dichten. Kinderen doen het beter als de ouders betrokken zijn. Ouders raken meer betrokken als scholen/professionals daar bewust werk van maken. De stichting is er om die scholen/professionals van dienst te zijn. Stichting Actief Ouderschap is een organisatie die “awareness probeert te creëren” bij onderwijs en bestuurders en daarna inspeelt op de vragen die op hen af komen. (J. Kooij, persoonlijke mededeling, 2014). Volgens J. Kooij (persoonlijke mededeling, 2014) is die middag gehouden als teamscholing om de ouderbetrokkenheid te stimuleren. Het is nodig om interactief met de ouders van Kunstrijk aan de slag te gaan. Wijk school Kunstrijk houdt koffieochtenden in een ongedwongen sfeer om ouders ruimte te geven alles te vragen wat ze willen. Daarnaast is het lastig om ouders in de school mee te laten doen. Bijvoorbeeld het vormen van een ouderraad, met eigen verantwoordelijkheden (zoals financiën) lukt op dit moment (nog) niet. De school heeft wel een medezeggenschapsraad met drie ouders, die al

een goede basis vormt. Echter kan het nog veel beter. Er bestaat ook een taalcursus voor ouders in de school, daardoor komen de ouders in contact met de school waarna support vanuit de ouders volgt. Verder heeft Kunstrijk een mooie kleurrijke Kunstrijk folder, een leuke website met veel informatie hoe er te werk wordt gegaan binnen de school. Daarnaast probeert de directie van Kunstrijk bij het binnen komen van ouders zichtbaar te zijn (J. Kooij, persoonlijke mededeling, 2014).

Conclusie wat doet wijkschool Kunstrijk aan ouderbetrokkenheid?

Voor wijkschool Kunstrijk geldt dat zij aan ouderbetrokkenheid doen middels een studiemiddag via de stichting Actief Ouderschap. De Stichting Actief Ouderschap stelt zich ten doel om de kloof tussen school en thuis te dichten. Kinderen doen het beter als de ouders betrokken zijn. Volgens J. Kooij (persoonlijke mededeling, 2014) is die middag gehouden als teamscholing om de ouderbetrokkenheid te stimuleren. Het is nodig om interactief met de ouders van Kunstrijk aan de slag te gaan. Wijkschool Kunstrijk houdt koffieochtenden in een ongedwongen sfeer om ouders ruimte te geven alles te vragen wat ze willen. De school heeft wel een medezeggenschapsraad met drie ouders, die al een goede basis vormt. Echter kan het nog veel beter. Er bestaat ook een taalcursus voor ouders in de school, daardoor komen de ouders in contact met de school waarna support vanuit de ouders volgt. Verder heeft Kunstrijk een mooie kleurrijke Kunstrijk folder, een leuke website met veel informatie hoe er te werk wordt gegaan binnen de school. Daarnaast probeert de directie van Kunstrijk bij het binnen komen van ouders zichtbaar te zijn (J. Kooij, persoonlijke mededeling, 2014).

Imago

Wat is de definitie van 'imago'?

Imago is het beeld dat mensen hebben van iets of iemand (Encyclo MMXII, 2014). In de maatschappij hebben mensen, groepen mensen een beeld, een idee, een mening over bepaalde zaken. Deze opinie ontstaat en evolueert op basis van wat openbaar wordt gemaakt. Via de massamedia (tv, radio, kranten) worden ideeën naar de opinieleiders gestuurd. Opinieleiders zijn personen die bijzonder invloedrijk zijn m.b.t. de vorming van opinies, en die meestal behoren tot dezelfde sociale groep als de ontvangers. Van de opinieleider wordt een opinie doorgestuurd naar minder actieve gedeelten van de bevolking (OPR, 2014).

Percepties over organisaties worden met diverse termen beschreven in de literatuur. De meest gebruikte term is "Imago" of zoals men in het Engels zegt "Image". Het imago wordt gezien als de totaalindruk die een individu heeft van een organisatie (Rijnen, 2007).

Steeds meer bedrijven maar ook non-profit organisaties besteden steeds meer aandacht aan het imago. Dit alles blijkt ook uit de toegenomen belangstelling voor imago-onderzoeken. Een imago-onderzoek is veelomvattend en van belang. Het imago is voor de organisatie (de zender) erg belangrijk. Een positief imago is voor een bedrijf de basisvoorwaarde om een commerciële relatie aan te gaan, met de doelgroep. Tegelijkertijd is het imago ook belangrijk voor de consument (de ontvanger). Het imago kan ook als hulpmiddel dienen voor de consument om de werkelijkheid over de bedrijf/non-profit organisatie te reduceren aan de hand van simplificaties (goed, slecht, bruikbaar, onbruikbaar).

Organisaties die een positief imago hebben, zijn beter in staat om nieuwe medewerkers te werven en ook te behouden. Daarnaast kunnen zij vaak hogere prijzen voor hun producten of diensten vragen (Rijnen, 2007).

Het imago wordt gezien als de projectie van de identiteit van een organisatie. Een goed en gedegen imago moet men opbouwen, hier gaat een flinke tijd overheen. Een positief beeld bij de belangengroep, begint al bij een duidelijke beschrijving van de organisatiemissie en de visie in het schoolwerkplan. De visie geeft de identiteit of een deel van de organisatie weer. Een krachtige 'corporate identity' zorgt ervoor dat de doelgroepen een duidelijk beeld hebben van de organisatie. De organisatie moet voorkomen dat er tegenstrijdige boodschappen worden uitgezonden, zo komt de organisatie geloofwaardig en sterk over. Er moet kritisch gekeken worden naar de interne communicatie binnen een school. Daarbij moet er ook rekening worden gehouden met de identiteit en cultuur van een basisschool. Het expliciet maken van de ware identiteit van de school. Het is van belang dat de werknemers weten wat de gewenste identiteit is van de organisatie. Daarbij is het dan ook van belang dat werknemers zich hier naar gedragen. Wanneer de school waarde hecht aan de beleving van zijn medewerkers en een goede interne onderlinge communicatie heeft, kan dit voor een succesvollere realisatie van het gewenste imago zorgen. Dit alles staat in verband met de definities die men hanteert van, 'corporate identity' en 'corporate image' (Rijnen, 2007).

Het 'corporate image' is een afspiegeling van de 'corporate identity' van de organisatie. De 'corporate identity' wordt gevormd door de 'identity mix'. De 'identity mix' bestaat uit persoonlijkheid van de organisatie, het gedrag, de symbolen en de communicatie (Rijnen, 2007).

Onder persoonlijkheid vallen onder andere de missie, de structuur en cultuur van de organisatie. Het gedrag zijn de handelingen die de organisatie verricht, die door verschillende belangengroepen worden beoordeeld (Rijnen, 2007).

Via diverse communicatielijnen, zowel verbale of visuele boodschappen bereikt de organisatie de belangengroepen. Tenslotte kan de organisatie door middel van bijvoorbeeld symboliek zorgen voor extra herkenning bij de verschillende belangengroepen. Door dit laatste verstevigd de organisatie het beeld, dat de verschillende belangengroepen bij de organisatie hebben.

Daarnaast moet een organisatie ook aandacht besteden aan de onbeheersbare factoren en niet alleen aan de beheersbare factoren (gedrag, communicatie en symboliek). Organisaties moeten dus ook rekening houden met karakteristieken, gedrag van de concurrenten en sectio demografische trends binnen de doelgroepen die het imago kunnen beïnvloeden (Rijnen, 2007).

Er wordt door diverse personen en informatiebronnen een beeld van de school geschetst en naar buiten gebracht. Belangengroepen vangen die indrukken op, en geven er vervolgens hun eigen interpretatie aan. Zij praten hier vervolgens weer over met anderen. De invloed van familie en vrienden op het schoolkeuzeprocess is groot. Vaak ontstaat het schoolimago, door een ongrijpbaar proces van informatie-uitwisseling. Voor de school is het dan van groot belang dat zij zowel de bewuste als onbewuste communicatie zo goed mogelijk proberen te beïnvloeden. Dit laatste zodat er een gunstig imago ontstaat. De interne communicatie moet op orde zijn, wil men zorgen voor een succesvolle externe communicatie. Medewerkers moeten bijvoorbeeld achter de identiteit van de organisatie staan, en deze ook op een correcte wijze naar buiten dragen. Dit laatste ten bevordering van een goed imago (Rijnen, 2007).

Basisscholen worden door buitenstaanders vrijwel als gelijk beschouwd. Bij de schoolkeuze kan het imago van de basisschool en de manier waarop zij zich profileren, een doorslaggevende factor zijn bij ouders die een schoolkeuze moeten maken. Daarnaast kan een gebrek aan informatie over belangrijke kenmerken van de school of het onderwijs, ertoe

leiden dat ouders uiteindelijk afgaan op minder belangrijke maar beter zichtbare kenmerken (Rijnen, 2007).

Imago: De afstand tot school, weg van huis naar school (deze moet veilig zijn), levensbeschouwelijk uitgangspunt (openbaar, Katholiek of Protestants- Christelijk etc.), school bereidt zich goed voor op voortgezet onderwijs, ouders worden betrokken bij het schoolproces, school biedt hulp aan kinderen die speciale aandacht verdienen, vertrouwen in leerkrachten, vriendjes en vriendinnetjes gaan ook naar deze school, school biedt kwalitatief goed onderwijs, sfeer op de school, niveau van de leerlingen, omvang van de school, wachtlijsten en pedagogische richting van de school (Montessori, Jenaplan).

Wachtlijsten houden ook verband met het imago van een school. Ouders die niet voor de dichtstbijzijnde school hebben gekozen en waarbij de wachtlijst geen rol heeft gespeeld, beoordelen allen imagokenmerken (Rijnen, 2007). Bij de schoolkeuze kan het imago van de basisschool en de wijze waarop de school zich weet te onderscheiden van andere scholen, een doorslaggevende factor zijn. Ouders kiezen niet meer vanzelfsprekend voor een school die in de buurt van hun huis staat (Rijnen, 2007).

De huidige maatschappij wordt steeds kritischer en dat geldt ook voor ouders die een schoolkeuze moeten maken. De overheid constateert dan ook een toenemende marktwerking in het onderwijs.

Steeds meer ouders gaan op zoek naar vergelijkingsmateriaal. Dit vergelijkingsmateriaal is dan gericht op de kwaliteit, sfeer en de resultaten van de scholen, zo kunnen ouders een bewustere schoolkeuze maken. Een marktgerichte oriëntatie is daarom dan ook een gepaste strategie. De school moet dus goed weten wat verschillende groepen belangrijk vinden aan onderwijs, en hoe zij over de school denken. Vervolgens kan de school daarop inspelen door accenten te leggen in het onderwijsaanbod en de manier waarop men dat presenteert (Rijnen, 2007).

Conclusie 'imago'

- Imago is het beeld dat mensen hebben van iets of iemand (Encyclo MMXII, 2014).
- Het imago wordt gezien als de totaalindruk die een individu heeft van een organisatie (Rijnen, 2007).
- Steeds meer bedrijven maar ook non-profit organisaties besteden steeds meer aandacht aan het imago. Het imago is voor de organisatie (de zender) erg belangrijk. Een positief imago is voor een bedrijf de basisvoorwaarde om een commerciële relatie aan te gaan, met de doelgroep. Tegelijkertijd is het imago ook belangrijk voor de consument (de ontvanger). Organisaties die een positief imago hebben, zijn beter in staat om nieuwe medewerkers te werven en ook te behouden. Daarnaast kunnen zij vaak hogere prijzen voor hun producten of diensten vragen (Rijnen, 2007).

Een goed en gedegen imago moet men opbouwen, hier gaat een flinke tijd overheen. Een positief beeld bij de belangengroep, begint al bij een duidelijke beschrijving van de organisatiemissie en de visie in het schoolwerkplan. De visie geeft de identiteit of een deel van de organisatie weer. Een krachtige 'corporate identity' zorgt ervoor dat de doelgroepen een duidelijk beeld hebben van de organisatie. De organisatie moet voorkomen dat er tegenstrijdige boodschappen worden uitgezonden, zo komt de organisatie geloofwaardig en sterk over (Rijnen, 2007).

Er wordt door diverse personen en informatiebronnen een beeld van de school geschetst en naar buiten gebracht. Belangengroepen vangen die indrukken op, en geven er vervolgens hun eigen interpretatie aan. Zij praten hier vervolgens weer over met anderen. De invloed

van familie en vrienden op het schoolkeuzep proces is groot. Vaak ontstaat het schoolimago, door een ongrijpbaar proces van informatie-uitwisseling (Rijnen, 2007). Basisscholen worden door buitenstaanders vrijwel als gelijk beschouwd. Bij de schoolkeuze kan het imago van de basisschool en de manier waarop zij zich profileren, een doorslaggevende factor zijn bij ouders die een schoolkeuze moeten maken. Daarnaast kan een gebrek aan informatie over belangrijke kenmerken van de school of het onderwijs, ertoe leiden dat ouders uiteindelijk afgaan op minder belangrijke maar beter zichtbare kenmerken (Rijnen, 2007).

Hoe is 'imago' te beïnvloeden?

Een imago is het beeld dat personen hebben van andere personen of een organisatie. Dat beeld wordt gevormd door wat mensen lezen, horen of ervaren. Een imago is niet de werkelijkheid per definitie de werkelijkheid over een persoon of organisatie. De werkelijkheid noemen we 'identiteit', het al dan niet gekleurde beeld is het 'imago'. Een imago is zeker te beïnvloeden. Dat kan in positieve en negatieve zin zijn. Sterker nog, een imago is veel makkelijker negatief te beïnvloeden dan positief. Dat komt vanwege het feit dat negatief nieuws gemiddeld 20 keer doorgegeven wordt aan anderen en positief nieuws slechts vijf keer. Met de komst van social media is het zeer aannemelijk dat de verspreiding van negatief nieuws nog in veel grotere mate plaatsvindt. Een goed imago komt te voet, maar vertrekt te paard. Als er sprake is van een gat tussen imago en identiteit moeten organisaties eerst naar zichzelf kijken. Daadwerkelijk beïnvloeden van je imago begint van binnenuit. De eerste contactpersonen van een organisatie zijn de belangrijkste beïnvloeders voor het imago van een organisatie.

Klantgerichtheid gecombineerd met de doelen van de organisatie moeten voor deze 'front office' medewerkers voorop staan. Als dat op orde is, volgt de 'BackOffice' oftewel de medewerkers die achter de schermen in een organisatie werken. Zij moeten ook dezelfde doelen voor ogen hebben en de front office medewerkers zo goed mogelijk ondersteunen in hun werkzaamheden. Als laatste zou men pas naar een mogelijke campagne moeten kijken om het imago te verbeteren. Een imago verandert nooit omdat je als organisatie vertelt dat je bent veranderd. Het verandert pas als men ervaart dat je bent veranderd." (Driessen, 2014)

Conclusie beïnvloeden van imago

Een imago is het beeld dat personen hebben van andere personen of een organisatie. Dat beeld wordt gevormd door wat mensen lezen, horen of ervaren. Een imago is niet noodzakelijk ook de werkelijkheid over een persoon of organisatie. De werkelijkheid noemen we 'identiteit', het al dan niet gekleurde beeld is het 'imago'. Een imago is zeker te beïnvloeden. Dat kan in positieve en negatieve zin zijn. Sterker nog, een imago is veel makkelijker negatief te beïnvloeden dan positief.

Als er sprake is van een gat tussen imago en identiteit moeten organisaties eerst naar zichzelf kijken. Daadwerkelijk beïnvloeden van je imago begint van binnenuit. De eerste contactpersonen van een organisatie zijn de belangrijkste beïnvloeders voor het imago van een organisatie. Via diverse communicatielijnen, zowel verbale of visuele boodschappen bereikt de organisatie de belangengroepen. Tenslotte kan de organisatie door middel van bijvoorbeeld symboliek zorgen voor extra herkenning bij de verschillende belangengroepen. Door dit laatste verstevigd de organisatie het beeld, dat de verschillende belangengroepen bij de organisatie hebben.

Daarnaast moet een organisatie ook aandacht besteden aan de onbeheersbare factoren en niet alleen aan de beheersbare factoren (gedrag, communicatie en symboliek). Organisaties

moeten dus ook rekening houden met karakteristieken, gedrag van de concurrenten en sectio demografische trends binnen de doelgroepen die het imago kunnen beïnvloeden (Rijnen, 2007).

Voor de school is het dan van groot belang dat zij zowel de bewuste als onbewuste communicatie zo goed mogelijk proberen te beïnvloeden. Dit laatste zodat er een gunstig imago ontstaat. De interne communicatie moet op orde zijn, wil men zorgen voor een succesvolle externe communicatie. Medewerkers moeten bijvoorbeeld achter de identiteit van de organisatie staan, en deze ook op een correcte wijze naar buiten dragen. Dit laatste ten bevordering van een goed imago (Rijnen, 2007). Basisscholen worden door buitenstaanders vrijwel als gelijk beschouwd. Bij de schoolkeuze kan het imago van de basisschool en de manier waarop zij zich profileren, een doorslaggevende factor zijn bij ouders die een schoolkeuze moeten maken. Daarnaast kan een gebrek aan informatie over belangrijke kenmerken van de school of het onderwijs, ertoe leiden dat ouders uiteindelijk afgaan op minder belangrijke maar beter zichtbare kenmerken (Rijnen, 2007). De school moet dus goed weten wat verschillende groepen belangrijk vinden aan onderwijs, en hoe zij over de school denken. Vervolgens kan de school daarop inspelen door accenten te leggen in het onderwijsaanbod en de manier waarop men dat presenteert (Rijnen, 2007).

Wat is het imago van de wijk Klarendal?

In de afgelopen 12 jaar is het imago van Klarendal opmerkelijk gekanteld: van 'onveilige drugswijk' naar aantrekkelijke stadswijk met een levendig Modekwartier. Dit wordt ook in de wijk zelf positief beleefd, veel meer bewoners zijn trots op Klarendal en het vertrouwen in de ontwikkeling van de wijk is verviervoudigd. Tegelijkertijd kent Klarendal zijn kwetsbaarheid, zowel op sociaal terrein (werkeloosheid, armoede, multi-problem gezinnen, overlast, vroegtijdig schoolverlaten) als op economisch terrein. Uit een wijkgesprek met bewoners kwamen dan ook 'borging van de positieve ontwikkeling' en 'zorg voor kwetsbare groepen' als speerpunten naar voren (Gemeente Arnhem, 2014).

Conclusie imago Klarendal

In de afgelopen 12 jaar is het imago van Klarendal opmerkelijk gekanteld: van 'onveilige drugswijk' naar aantrekkelijke stadswijk met een levendig Modekwartier. (Gemeente Arnhem, 2014).

Wat is het imago van Kunstrijk?

Bij mensen in de wijk heeft wijksschool Kunstrijk het imago van een 'zwarte school'. De term zwarte scholen wekt negatieve associaties. Als, om wat voor reden dan ook, het percentage zwarte leerlingen op een school toeneemt, gaan blanke ouders zich zorgen maken en moet de school opboksen tegen een negatief imago. Dat negatieve imago is niet altijd terecht. Er zijn in de praktijk heel goede zwarte scholen en ook heel slechte witte scholen. Toch kan een school die steeds zwarter wordt en nog steeds goede onderwijskwaliteit biedt, op den duur in de problemen komen, doordat de steeds kleiner wordende groep ouders van witte kinderen zich niet meer in de school herkent en bang is dat het vwo-advies voor hun kind in gevaar komt. Een school met meer dan 50% allochtone leerlingen wordt meestal snel zwarter door het verschijnsel van de 'witte vlucht'. Behalve onderwijskwaliteit, speelt ook het omgaan met andere culturen hierbij een belangrijke rol. Veel ouders kiezen bij voorkeur een school waar hun kinderen te maken hebben met 'ons soort mensen'. Behalve een 'witte vlucht', kennen we tegenwoordig ook het verschijnsel van de 'zwarte vlucht':

Hoogopgeleide allochtone ouders die hun kinderen naar witte scholen sturen, als ze vinden dat de onderwijskansen van hun kinderen gevaar lopen door de aanwezigheid van te veel

allochtone klasgenoten van laagopgeleide ouders. Door de combinatie van een witte en zwarte vlucht kan een school heel snel verzwarten, waardoor ten slotte ook de laatste witte ouder het voor gezien houdt (VOS/ABB, 2011).

Conclusie imago Kunstrijk

Bij mensen in de wijk heeft wijksschool Kunstrijk het imago van een 'zwarte school'. De term zwarte scholen wekt negatieve associaties.

Dat negatieve imago is niet altijd terecht. Er zijn in de praktijk heel goede zwarte scholen en ook heel slechte witte scholen. Toch kan een school die steeds zwarter wordt en nog steeds goede onderwijskwaliteit biedt, op den duur in de problemen komen, doordat de steeds kleiner wordende groep ouders van witte kinderen zich niet meer in de school herkend en bang is dat het vwo-advies voor hun kind in gevaar komt.

Een school met meer dan 50% allochtone leerlingen wordt meestal snel zwarter door het verschijnsel van de 'witte vlucht'. Door de combinatie van een witte en zwarte vlucht kan een school heel snel verzwarten, waardoor ten slotte ook de laatste witte ouder het voor gezien houdt (VOS/ABB, 2011).

Spelen negatieve verhalen van derden een rol bij de keuze van een basisschool? bijvoorbeeld bij Kunstrijk?

Bij lager opgeleiden gezinnen heeft de omgeving een belangrijke rol bij de beslissing van een basisschool voor hun kind. Indien de omgeving veel negatieve verhalen heeft, dan zullen de ouders het kind minder snel naar deze basisschool doen. Volgens Joyce Verhoef heeft wijksschool Kunstrijk verschillende fusies en naamsveranderingen doorgemaakt, dit omdat de school een erg slechte naam had. Joyce hoorde dit slechte imago ook terug van velen ouders uit Klarendal. Tijdens de laatste fusie deden veel ouders hun kinderen van wijksschool Kunstrijk af. De school kreeg een slechtere reputatie, en dit werd ook door ouders onderling besproken. Veel kinderen zijn toen naar scholen gegaan in onder andere het Spijkerkwartier, maar ook de Jan Ligthartschool in Klarendal. (J. Verhoef, persoonlijke mededeling, 2014). Bovenstaande gebeurtenis laat dus inderdaad zien, dat ouders elkaar beïnvloeden in hun keuze. Dit ging ook vooral om laagopgeleide ouders (J. Verhoef, persoonlijke mededeling, 2014). Hoogopgeleide ouders wisselen ook ervaringen uit, met andere ouders die al een ouder kind hebben. Ervan uitgaande dat deze ouders ook sneller kijken naar bovengenoemde principes, kan ervoor zorgen dat deze ouders ook niet gaan kiezen voor een wijksschool als het Kunstrijk (Gemeente Amsterdam, 2004).

Conclusie negatieve verhalen bij de keuze van een basisschool

Bij lager opgeleiden gezinnen heeft de omgeving een belangrijke rol bij de beslissing van een basisschool voor hun kind. Indien de omgeving veel negatieve verhalen heeft, dan zullen de ouders het kind minder snel naar deze basisschool doen.

Koppeling onderzoek Amsterdam en wijksschool Kunstrijk

Wat zijn overeenkomsten tussen het onderzoek van Dienst Maatschappelijk Ontwikkeling van de gemeente Amsterdam naar motieven schoolkeuze en de wijk Klarendal (Kerncijfers gemeente Arnhem)?

Een groot gedeelte van de ouders die in Klarendal wonen is van allochtone afkomst (niet Westerse afkomst) (Gemeente Arnhem, 2013a). Er zijn tevens ook erg veel eenoudergezinnen, met een laagopleidingsniveau. Door het onderzoek uit Amsterdam te

vergelijken met de kerncijfers van de gemeente Arnhem, kunnen wij concluderen dat er ook in de wijk Klarendal een groot aantal mensen werkloos is en veel mensen een niet westerse afkomst hebben. Het gemiddelde (huishoud)inkomen is ook vrij laag. (Gemeente Arnhem, 2013a)

Conclusie overeenkomsten onderzoek Dienst Maatschappelijk Ontwikkeling van de gemeente Amsterdam (motieven schoolkeuze) en de wijk Klarendal (Kerncijfers gemeente Arnhem)?

Door het onderzoek uit Amsterdam te vergelijken met de kerncijfers van de gemeente Arnhem, kunnen wij concluderen dat er ook in de wijk Klarendal een groot aantal mensen werkloos is en veel mensen een niet westerse afkomst hebben.

Er zijn tevens ook erg veel eenoudergezinnen, met een laag opleidingsniveau. Door het onderzoek uit Amsterdam te vergelijken met de kerncijfers van de gemeente Arnhem, kunnen wij concluderen dat er ook in de wijk Klarendal een groot aantal mensen werkloos is en veel mensen een niet westerse afkomst hebben. Het gemiddelde (huishoud)inkomen is ook vrij laag. (Gemeente Arnhem, 2013a)

Aandachtspunten tijdens het onderzoek

Wat zijn belangrijke aandachtspunten voor ons onderzoek?

- Gemiddeld gezien beginnen ouders rond het 3^e levensjaar van het kind zich te oriënteren op een geschikte basisschool. Hoger opgeleide ouders beginnen vaak al ruim voor deze tijd met oriënteren.
- Hoger opgeleide ouders oriënteren zich door veel feitelijke informatie te verzamelen, laag opgeleide en allochtone ouders zijn minder goed op de hoogte van de mogelijkheden om aan informatie te komen en oriënteerden zich grotendeels door middel van de adviezen van familie en mensen in de nabije omgeving.
- Voor de basisschool doorlopen ouders het oriëntatieproces in principe eenmalig, het tweede kind vrijwel altijd standaard naar dezelfde school.
- Wanneer bijv. scholen en/of organisaties schriftelijke informatie willen verspreiden over het onderwijsaanbod aan ouders is het belangrijk om hier vroeg mee te beginnen. Ouders horen vaak al vroeg dat het noodzaak is bijtijds een school te vinden en gaan hier dan al actief mee aan de slag of schrijven kinderen al in op scholen.
- Lager opgeleide ouders oriënteren zich op scholen die zich fysiek in de buurt liggen. Als deze school niet voldoet, dan wordt de school die daarna het dichtst in de buurt ligt bezocht. Lager opgeleide allochtonen ouders weten geen informatie te vinden over scholen en vooral de allochtone ouders die niet of nauwelijks Nederlands spreken geven aan dat ze 'echt geen idee hebben' hoe ze aan informatie over scholen kunnen komen. Allochtone ouders stellen veelal geen hoge eisen aan een basisschool.
- Hoger opgeleide ouders stellen hogere eisen. Zij nemen meer initiatief om informatie over scholen te verkrijgen. Hoger opgeleide ouders zoeken over het algemeen meerdere scholen in de buurt. Regelmatig vraagt men ook aan leerkrachten op de peuterspeelzaal of crèche of zij scholen in de buurt kennen. Ouders kijken naar de verhouding zwarte en witte kinderen en de sfeer onderling. Wanneer men de indruk

krijgt dat het aantal allochtone kinderen in verhouding groter is dan het aantal autochtone kinderen, is dit ook vaak een reden voor afwijzing van de school.

- De ervaringen van ouders die al een ouder kind hebben, worden als een zeer belangrijke bron van informatie ervaren. Bij de lager opgeleide gezinnen heeft de omgeving een belangrijke rol bij de beslissing voor de basisschool. Er wordt door ouders veel gepraat met andere ouders. Dit gebeurt op de crèche, de peuterspeelzaal of op verjaardagen. Nederlandse ouders bespreken de schoolkeuze voornamelijk met hun partner.

Bijlage 2: Uitwerking conclusie subvragen

Onderzoeksvraag 1: Wat zijn de overwegingen van ouders uit de wijk Klarendal in Arnhem met betrekking tot de keuze van een basisschool voor hun kinderen?

Conclusie 1: Uit de literatuuranalyse en ons onderzoek blijkt dat diversiteit erg belangrijk is. De ouders die wij hebben gesproken hebben voorkeur voor een school, waarbij de verdeling autochtone/allochtone leerlingen gelijk is. Dit laatste is een goede afspiegeling van onze maatschappij. Indien er meer dan 50% allochtone leerlingen op een school zitten, gaan veel autochtone ouders op zoek naar een andere school. Dit alles blijkt ook uit onze literatuurstudie, en de ouders die voor dit onderzoek zijn benaderd.

Conclusie 2 : Uit de literatuuranalyse en ons onderzoek blijkt dat persoonlijke aandacht voor het kind hoog in het vaandel staat bij ouders. De ouders die wij gesproken hebben voor ons onderzoek geven aan dat indien er meer allochtone kinderen op een basisschool zitten, het kind taalachterstand kan oplopen. Daarnaast zijn deze ouders bang dat hun kind minder aandacht krijgt en dat er dus ook teveel aandacht uit gaat naar de taalachterstanden. Dit laatste blijkt ook uit onze literatuurstudie, dus uit de antwoorden van ouders die voor dit onderzoek zijn benaderd.

Conclusie 3: Uit ons onderzoek blijkt dat de lager opgeleide ouders die wij gesproken hebben, voornamelijk kijken of een school dichtbij is. De hoger opgeleide ouders die wij hebben gesproken, maken meer een weloverwogen schoolkeuze voor hun kind. Uit literatuuronderzoek blijkt dat de hoger opgeleide ouders die daarvoor benaderd zijn, vroeger starten met het zoeken naar een geschikte basisschool voor hun kind. Uit dat zelfde onderzoek blijkt dat lager opgeleide en allochtone ouders passiever zijn in hun zoektocht. Daarbij baseren zij hun keuze meer op de adviezen uit hun omgeving.

Conclusie 4: Ouders die wij benaderd hebben voor ons onderzoek, blijken sfeer een belangrijk motief te vinden wat betreft de schoolkeuze voor hun kind. Uit het onderzoek van de gemeente Amsterdam, blijkt dat de daarvoor benaderde ouders sfeer ook erg belangrijk vonden. Onder sfeer verstaat men: omgangsvorm leerlingen/leraren onderling, goede omgang leerkracht/leerling, schoolgebouw verzorgt en veiligheid in/rond school.

Complete conclusie onderzoeksvraag 1: Wat zijn de overwegingen van ouders uit de wijk Klarendal in Arnhem met betrekking tot de keuze van een basisschool voor hun kinderen?

- Diversiteit 50% allochtoon/50% autochtoon, afspiegeling maatschappij
- Persoonlijke aandacht voor het kind
- Nabijheid school> zowel autochtoon/allochtoon belangrijkste
- Lageropgeleide ouders, adviezen kennis, familie
- Lageropgeleide allochtone ouders
- Hoger opgeleide ouders meer weloverwogen
- Hoger opgeleide ouders, actief zoeken
- Sfeer is belangrijk

Onderzoeksvraag 2: Hoe komt het dat ouders voor Kunstrijk dan wel voor een andere basisschool kiezen en welke factoren spelen daarbij een rol?

Conclusie 1: Ouders die wij gesproken hebben voor ons onderzoek, vinden het belangrijk dat er diversiteit is aan culturen op de basisschool van hun kind. Dit laatste blijkt ook uit het onderzoek van de gemeente Amsterdam, en de mensen die zij voor hun onderzoek benaderd hebben. De school moet een afspiegeling zijn van onze samenleving.

Conclusie 2: Ouders van jonge kinderen die wij benaderd hebben voor ons onderzoek, kiezen voor SKAR en de peuterspeelzaal in het MFC en daarna veelal voor de Jan Ligthartschool

Conclusie 3: Het blijkt dat een basisschoolkeuze zeer persoonlijk is, dit blijkt uit de interviews/enquêtes van ouders die wij benaderd hebben voor ons onderzoek. Uit het onderzoek van de gemeente Amsterdam blijkt dat de benaderde ouders de sfeer op een school erg belangrijk vinden. Onder sfeer verstaat men: omgangsvorm leerlingen/leraren onderling, goede omgang leerkracht/leerling, schoolgebouw verzorgt, veiligheid in/rond school.

Complete conclusie onderzoeksvraag 2: Hoe komt het dat ouders voor Kunstrijk dan wel voor een andere basisschool kiezen en welke factoren spelen daarbij een rol?

- Diversiteit cultuur/afspiegeling van onze samenleving
- Eerst veelal SKAR en/of peuterspeelzaal MFC, daarna vaak Jan Ligthartschool
- Basisschoolkeuze persoonlijk
- Sfeer belangrijke factor, bij het maken van een schoolkeuze.

Onderzoeksvraag 3: Welke mogelijkheden zijn er om meer ouders te bewegen om voor de wijksschool Kunstrijk te kiezen?

Conclusie 1: Uit de enquêtes en interviews met door ons benaderde ouders, blijkt dat zij veelal denken dat wijksschool Kunstrijk een “zwarte” school is. Uit zowel de literatuurstudie (en de daarvoor benaderde ouders) en de ouders die wij benaderd hebben, blijkt dat ouders bang zijn dat een “zwarte” school hun kind niet genoeg (persoonlijke) aandacht gaat geven. Ouders die benaderd zijn voor het onderzoek uit Amsterdam geven ook aan, bang te zijn dat het invloed heeft op de leerkundige aspecten.

Conclusie 2: Wijksschool Kunstrijk is niet bekend genoeg, onder de ouders die wij hebben gesproken voor ons onderzoek.

Conclusie 3: Het is voor de ouders die wij benaderd hebben voor ons onderzoek, niet duidelijk waar Kunstrijk voor staat. Dus de missie/visie/pedagogische richtlijn van de school is onbekend. Zo is Kunstrijk open Katholiek, is het gericht op Kunst en daarnaast is het ook nog een wijksschool, dit schept verwarring bij ouders.

Conclusie 4: Ouders die wij benaderd hebben voor ons onderzoek, staan er voor open om zich in te zetten voor de school. Er is meer interesse voor een ondersteunende functie dan een leidende functie. Ze hebben dus meer interesse voor het leveren van hand en spandiensten dan voor bijvoorbeeld zitting te nemen in het schoolbestuur.

Conclusie 5: Uitgebreidere samenwerking met externe organisaties. Uit onderzoek komt naar voren dat professionals nog geen goede samenwerking ervaren. De ondervraagde ouders uit ons onderzoek die nog voor de keuze staan, hebben een algemeen, soms onbekende, kennis over Kunstrijk. Er zijn ouders die (nog) niet op de hoogte zijn van het bestaan van Kunstrijk, ouders die niet weten dat Kunstrijk zich bovenin het pand van het MFC bevindt maar er zijn ook mensen die aangeven dat zij weten waar Kunstrijk te vinden is.

Complete conclusie onderzoeksvraag 3: Welke mogelijkheden zijn er om meer ouders te bewegen om voor de wijksschool Kunstrijk te kiezen?

- Wijksschool Kunstrijk niet bekend genoeg
- Missie/visie/pedagogische richtlijn Kunstrijk niet bekend/verwarrend
- Meer interesse onder ouders voor leveren hand en spandiensten, niet echt voor de geïnstitutionaliseerde vormen van ouderparticipatie.

Bijlage 3: Enquête (Groep A)

Dit onderzoek is wordt uitgevoerd door studenten van de Hogeschool Arnhem Nijmegen.

Deze vragenlijst is volledig anoniem!

1. Hoeveel kinderen heeft u? (omcirkel het juiste antwoord)

0 1 0 2 0 3 0 meer dan 3

2. Wat is de leeftijd van uw kind(eren)?

Kind 1: _____ Kind 2: _____ Kind 3: _____

3. In welke Arnhemse wijk woont u?

4. Wat vindt u belangrijke eigenschappen waaraan een kwalitatief goede basisschool aan zou moeten voldoen?

5. Wat is voor u een belangrijke overweging voor het kiezen van een basisschool? (noem een of meerdere redenen).

1: _____

2: _____

3: _____

6. Heeft u al een basisschool in gedachten voor uw kind?

7. Kent u de wijksschool Kunstrijk (gevestigd binnen het Multifunctioneel Centrum Klarendal)?

0 JA 0 NEE

8. Zou u deze school overwegen voor uw kinderen?

0 JA 0 NEE

Waarom wel/niet?

9. Heeft u een idee over wat Kunstrijk zou kunnen doen om meer kinderen te werven voor de school?

10. Wilt u nog wat toevoegen waar nog niet naar gevraagd is?

Bedankt voor uw medewerking!

Deze enquête kunt u inleveren bij de SKAR

Bijlage 4: Enquête (Groep B)

*Dit onderzoek is gericht op de spreiding van basisschoolkinderen Arnhem. Het onderzoek wordt uitgevoerd door studenten van de Hogeschool Arnhem Nijmegen. **Deze vragenlijst is volledig anoniem!***

1. Hoeveel kinderen heeft u op Kunstrijk? (omcirkel het juiste antwoord)

0 1 0 2 0 3 0 meer dan 3

2. Wat is de leeftijd van uw kind(eren)?

Kind 1: _____ Kind 2: _____ Kind 3: _____

3. In welke Arnhemse wijk woont u?

4. Bent u tevreden over de basisschool van uw kind(eren)?

☐ Ja ☐ Nee, wat zou u dan graag anders zien?

5. Wat is voor u de reden geweest om uw kind(eren) naar deze basisschool te laten gaan (noem een of meerdere redenen).

1 _____

2 _____

3 _____

6. Waarom heeft u niet voor een andere basisschool gekozen?

7. Wat vindt u de belangrijkste eigenschappen waaraan een kwalitatief goede basisschool zou moeten voldoen?

8. Zou u deze school aanraden aan andere ouders?

☐ Ja ☐ Nee

9. In welke mate zou u zich actief willen inzetten ter verbetering van de school?

10. Zou u voor uw kind weer voor Kunstrijk kiezen wanneer u opnieuw de keuze zou moeten maken?

☐ Ja ☐ Nee

11. Mogen wij u benaderen voor een interview over dit onderwerp?

Zo ja, noteer dan uw telefoonnummer.

Bedankt voor uw medewerking!

Bijlage 5: Interviewvragen ouders jonge kinderen (Groep A)

1. Hoeveel kinderen heeft u?
2. Wat is de leeftijd van uw kind(eren)?
3. In welke Arnhemse wijk woont u?
4. Wat vindt u de belangrijkste eigenschappen waaraan een kwalitatief goede basisschool zou moeten voldoen?
5. Wat zijn de belangrijkste overwegingen bij het kiezen van een basisschool voor uw kind(eren)?
6. Heeft u al een basisschool in gedachten voor uw kind?
7. Kent u de wijksschool Kunstrijk?
8. Zou u deze school overwegen voor uw kinderen?
Waarom wel/niet?
9. Heeft u een idee over wat Kunstrijk zou kunnen doen om meer kinderen te werven voor de school?
10. Wilt u nog wat toevoegen waar nog niet naar gevraagd is?

Bijlage 6: Interviewvragen ouders Kunstrijk (Groep B)

1. Hoeveel kinderen heeft u op de basisschool?
2. Op welke basisschool zitten uw kinderen?
3. Wat is de leeftijd van uw kind(eren)?
4. In welke Arnhemse wijk woont u?
5. Bent u tevreden over de basisschool van uw kind(eren)?
6. Wat vindt u de belangrijkste eigenschappen waaraan een kwalitatief goede basisschool zou moeten voldoen?
7. Wat zijn de belangrijkste overwegingen (geweest) bij het kiezen van een basisschool voor uw kind(eren)?
8. Waarom heeft u gekozen voor Kunstrijk en niet voor een andere school?
9. Heeft u een idee over wat Kunstrijk zou kunnen doen om meer kinderen te werven voor de school?
10. Zou u deze school aanraden aan andere ouders?
11. In welke mate zou u zich actief willen inzetten ter verbetering van de school?
12. Zou u weer voor Kunstrijk kiezen wanneer u opnieuw de keuze zou moeten maken?
13. Wilt u nog wat toevoegen waar nog niet naar gevraagd is?

Bijlage 7: Voorbeeld datamatrix

Excel Analyse - Interviews Ouders Jonge Kinderen.xlsx - Microsoft Excel					
Start Invoegen Pagina-indeling Formules Gegevens Controleren Beeld					
Plakken Klembord Lettertype Uitlijning Getal Stijlen Cellen Sorteren en Zoeken en filteren Bewerken					
A	B	C	D	E	
1	1. Hoeveel kinderen heeft u?	2. Wat is de leeftijd van uw kind(eren)?	3. In welke Arnhemse wijk woont u?	4. Wat vindt u de belangrijkste eigenschappen waaraan een kwalitatief goede basisschool zou moeten voldoen?	5. Wat zijn de belangrijkste overwegingen voor uw kind(eren)?
2	1	2	1,5 en 4	Sint Marten	'Wij hebben voor ons oudste kind gekozen. Wij hebben o.a. hiervoor gekozen voor de SKAR, bij vrienden en bij kennismakingsgesprek was ook erg aan; het is mijn vrouw lerares en zij weet ons tot deze beslissing.
3	2	2	3 en 7	Klarendal	'Ik heb veel contact met moeder hier in Klarendal en ik laat mij veel te weten over hoe een school is voor de ouders'.
					'Ik vind het belangrijk dat het een openbare school is, een school voor allerlei soorten kinderen. Ik vind het belangrijk dat het een gemengde school is, verschillende nationaliteiten. Een school moet veilig voelen en mijn kinderen moet zich op hen gemak voelen. Ik vind grotere klassen een voordeel, zoals op het Jan Ligthart, op deze manier heeft mijn dochter veel mogelijkheden om vriendschappen te creëren en door de gemengde klassen kunnen kinderen veel van elkaar leren.
					'Ik, als man van het gezin, maak...

Bijlage 8: Analysedata interviews (gedeelte als voorbeeld)

= Doelgroep: ouders kinderen Peuterspeelzaal

= Doelgroep: ouders kinderen Kunstrijk

4. Wat vindt u de belangrijkste eigenschappen waaraan een kwalitatief goede basisschool zou moeten voldoen?

Ouderbetrokkenheid

- Gelijkgestemde ouders (1x geantwoord)
- Ouderbetrokkenheid (1x geantwoord)

Diversiteit

- Verschillende culturen op school (6x geantwoord)
- Zwarte school (1x geantwoord)

Visie van de school

- Visie van de school (1x geantwoord)
- Grote/kleine klassen (kleine 3/grote 1x geantwoord)
- Waarden & normen (1x geantwoord)
- Pestbeleid (1x geantwoord)
- Uitdaging bieden (2x geantwoord)
- Structuur (2x geantwoord)
- Onderwijsvorm (1x geantwoord)
- Samenwerking schoolorganen (3x geantwoord)
- Sfeer (2x geantwoord)
- Creativiteit (2x geantwoord)

Veiligheid

- Kleine klassen (3x geantwoord)
- Individuele aandacht (3x geantwoord)
- Dichtbij/afstand (2x geantwoord)
- Kindvriendelijk (1x geantwoord)
- Veiligheid (2x geantwoord)

Diversiteit

- Verschillende culturen school (2x geantwoord)
- Verschillende culturen school/ wijk (2x geantwoord)

Visie van de school

- Cultuur docent en ouders (1x geantwoord)
- Bereikbaarheid contact met docenten (1x geantwoord)
- Bereikbaarheid docenten telefonisch (1x geantwoord)

Kwaliteitseisen aan een basisschool/ Veiligheid

- Kleine school (1x geantwoord)
- Kleine klassen → meer individuele aandacht (2x geantwoord)

Kwaliteit onderwijs

- Leskwaliteit (1x geantwoord)
- Individuele aandacht (2x geantwoord)
- Goede verbinding tussen docent en kind (1x geantwoord)
- Kwaliteiten docent (1x geantwoord)
- Uitdaging bieden aan leerlingen (1x geantwoord)
- Goede sociale ontwikkeling (1x geantwoord)
- Goede emotionele ontwikkeling (1x geantwoord)
- Mogelijkheden tot sporten in teamverband (1x geantwoord)
- Positieve ervaringen ouders (1x geantwoord)

Locatie binnen de wijk

- Locatie school binnen het sociaal wijkcentrum (1x geantwoord)
- Afstand is dichtbij (2x geantwoord)
- Cultuur op school-wijk (1x geantwoord)

Bijlage 9: Analysedata enquêtes (gedeelte als voorbeeld)

Enquêtes SKAR MFC Klarendal (Groep A)

1. Hoeveel kinderen heeft u?

- 2 = 3 respondenten

2. Wat is de leeftijd van uw kind(eren)?

- 0.5 = 1 kind
- 2 = 1 kind
- 3 = 2 kinderen (tweeling)
- 4 = 1 kind
- 5 = 1 kind

3. In welke Arnhemse wijk woont u?

- Klarendal = 2 respondenten
- Onbekend = 1 respondent

4. Wat vindt u belangrijke eigenschappen waaraan een kwalitatief goede basisschool aan zou moeten voldoen?

Kwaliteit docent

- Aandacht voor het individu = 1x benoemd
- Contact met ouders, terugkoppeling = 1x benoemd
- Openheid = 1x benoemd
- Veiligheid bieden in de klas = 1x benoemd
- Rust bieden in de klas = 1x benoemd
- Structuur bieden in de klas = 1x benoemd

Kwaliteit school

- Warme sfeer = 1x benoemd
- Goede uitstraling = 1x benoemd

Kwaliteit onderwijs

- Lesinhoud bij de tijd, modern = 1x benoemd
- Lesinhoud moet gevarieerd zijn = 2x benoemd
- Uitdaging bieden aan de kinderen = 1x benoemd
- Vrijheid voor persoonlijke ontwikkeling = 2x benoemd

▪ Omschrijving probleem

Het onderzoek vindt plaats in de wijk Klarendal in Arnhem, vanuit het multifunctioneel centrum (MFC). Ook de wijksschool Kunstrijk is hierbinnen gevestigd. Het onderzoek is in beginsel gericht op alle bewoners en in het bijzonder de doelgroep ouders met jongere kinderen. Deze ouders moeten in de nabije toekomst de schoolkeuze voor hun kind(eren) maken. De problematiek waar het onderzoek zich op richt: momenteel gaat maar 20% van de kinderen in de wijk naar school, 80% naar basisscholen buiten de wijk. Tegelijkertijd maakt de wijk een zeer positieve transformatie door in de afgelopen tien jaar. Op alle fronten laat de wijk positieve tot zeer positieve scores zien en vestigen zich (bewust) nieuwe gezinnen in de aantrekkelijke wijk Klarendal in Arnhem. Echter de wijksschool (imago en het aantal leerlingen) profiteert nog niet van deze opmerkelijk positieve ontwikkeling. Directe aanleiding voor het onderzoek is de opvallende discrepantie tussen de positieve ontwikkeling die de wijk als geheel doormaakt en het achterblijven en zelfs verslechteren van de situatie voor de wijksschool Kunstrijk. Dit was tot voor kort de constatering. Er wordt nu een lichte stijging van het aantal kinderen waargenomen.

▪ Betrokkenheid leden projectgroep en motivatie tot keuze project

De motivatie van de groep ligt voornamelijk bij het werken op wijkniveau en ook te participeren in de wijk. Wij vinden het interessant om onderdeel te worden van de wijk Klarendal in Arnhem. De diversiteit van culturen en achtergronden trekken ons allen erg aan. Verder vinden wij het interessant dat deze wijk erg in ontwikkeling is en dat wij daaraan een bijdrage kunnen leveren. Om onderdeel te kunnen worden van de wijk, denken wij dat het nodig is dat de bewoners in de wijk ons kennen en weten welk onderzoek wij komen doen. Ook vinden we het leuk om met kinderen in aanraking te komen doordat twee leden van onze groep ervaring hebben met kinderen door de minor Professioneel Opvoeden. Een project voor een basisschool past hier dan ook goed bij. Tot slot vinden we het boeiend om met de bewoners in de wijk in contact te komen en de meningen en belevingswereld van de mensen in de wijk te weten te komen betreffende ons onderzoek.

▪ Definitie van het projectresultaat

Het product/onderzoek is gereed als er een inhoudelijke, duidelijke en verdiepende analyse naar voren is gekomen. Ook zullen er concrete adviezen uit het onderzoek komen met betrekking tot het onderwerp wat uitgevoerd kan worden in de wijk Klarendal in Arnhem. Het onderzoek zal zich richten op de beweegredenen van ouders in de wijk Klarendal om wel of niet te kiezen voor basisschool Kunstrijk. Het doel van het onderzoek is de verbinding van de wijkbewoners en de wijksschool te verbeteren en het creëren en versterken van basisschool Kunstrijk waardoor er de komende jaren meer kinderen onderwijs gaan volgen op deze school. Door het onderzoek dat wij hiervoor gaan uitvoeren, zal er benodigde kennis en inzichten worden vergaard. Vanuit deze kennis zullen er aanbevelingen worden gepresenteerd naar de opdrachtgever. De uitvoering van deze aanbevelingen ligt bij opdrachtgever, de opbouwwerker en de wijkregisseur van de gemeente Arnhem.

▪ Kwaliteitseisen, functionele en operationele eisen

Functionele eisen:

We vinden het van belang dat er duidelijke en concrete adviezen uit het onderzoek komen waar de opdrachtgever wat aan heeft en die ook daadwerkelijk in de praktijk kunnen worden uitgevoerd. Wanneer er duidelijke en concrete adviezen uit het onderzoek komen zal het onderzoek bruikbaar zijn. Bruikbaarheid is een van de eisen die aan goed onderzoek worden gesteld.

De opdrachtgever stelt als doel: *'Hoe kan basisschool Kunstrijk een sterkere basisschool in de wijk Klarendal worden'*? En hoe kunnen we de verbinding tussen wijkbewoners en de wijksschool versterken?. Om dit bovenstaande te realiseren, is het van belang om te weten wat de beweegredenen zijn van ouders om juist wel of niet te kiezen voor een school in de wijk Klarendal. Wanneer wij dit laatste hebben onderzocht, kunnen wij een vertaalslag maken naar de aanbevelingen. Het is van belang dat de aanbevelingen, uitvoerbaar en er expliciet op gericht zijn om de positie van basisschool het Kunstrijk te verbeteren.

Operationele eisen:

We vinden het belangrijk dat het eindproduct leesbaar en duidelijk is voor de doelgroep waarvoor het onderzoek schrijven. De doelgroep (ouders met jonge kinderen) zal het onderzoek en voornamelijk de adviezen die daaruit voortkomen uiteindelijk in de praktijk gaan gebruiken. Daarom is het van belang dat de doelgroep de concrete adviezen begrijpt en weet wat ermee bedoeld wordt.

Het soort onderzoek wat wij gaan uitvoeren is participierend onderzoek. Inhoudelijk betekent dit dat wij, de onderzoekers, ons zichtbaar en kenbaar gaan maken in de wijk. Wanneer je veel in de wijk te vinden bent, creëer je bekendheid en vertrouwen bij de bewoners. Door het participierend onderzoek zullen wij van binnenuit de wijk gaan onderzoeken, wat betere aansluiting betekend bij de doelgroep. Bewoners zullen benaderd worden in hun eigen leefomgeving.

▪ **Projectverloop (plan van aanpak)**

Wij vinden het als groepje belangrijk dat we een duidelijke planning maken van de verschillende fasen in het onderzoek. Zo weet ieder groepslid wat er van haar verwacht wordt en kan ieder groepslid een gelijkwaardige bijdrage leveren aan het onderzoek en aan het eindproduct. Verder zal het resultaat per fase zijn dat we een goed stuk leveren, zoals een duidelijke probleemanalyse of een heldere 5XW+H formule. De taken die we voor iedere fase moeten doen, verdelen we onderling zodat ieder groepslid weet wat haar taken zijn om tot een gezamenlijk product te komen per fase.

▪ **Obstakels**

Er is geanticipeerd op obstakels waarmee rekening moet worden gehouden(bepaalde beperkingen van leden van de projectgroep, de opleiding, de materiële omgeving, etc. en oplossingen die men daarvoor heeft bedacht.

We hebben als afstudeergroep besproken, waar wij gaan samenwerken. In het format aanvraag opdrachtgevers O&I staat vermeld, dat wij een ruimte tot onze beschikking krijgen om in te werken. Laatstgenoemde betekent dat wij binnen MFC Klarendal, de mogelijkheid krijgen om te werken. Wij hebben de werkplek mogelijkheden ook meegenomen in onze voorlopige planning.

Ieder individueel persoon heeft kwaliteiten en valkuilen, zo ook in onze afstudeergroep. Wij hebben dit in onze afstudeergroep bespreekbaar gemaakt, en zo hebben we ook een taak (rollen) verdeling kunnen maken (passend bij de kwaliteiten van de desbetreffende persoon). Daarnaast hebben we ook een open gesprek gevoerd, over het bespreekbaar maken van irritaties Dit laatste zodat de spanning niet al te hoog oploopt.

Binnen de opleiding zullen wij eventuele beperkingen waar wij tegen aanlopen, bespreekbaar maken bij Paul Hofman (onze O&I begeleider vanuit de HAN). Daarnaast zullen we ook bij eventuele beperkingen, samen brainstormen hoe dit op te lossen. Op dit moment zijn wij nog geen beperkingen tegenkomen vanuit de opleiding, vandaar dat wij hier nu niet te diep op in kunnen gaan.

▪ **TKGIO**

Er zijn afspraken beschreven die van belang zijn voor de beheersing van het project: Tijd, kwaliteit, geld/faciliteiten, informatievoorziening, organisatie en TKGIO. Onder TKGIO verstaan we de onderstaande dingen

Tijdsplanning

Begin en eind van het project, een globale tijdsplanning van de activiteiten en inlevering van de producten.

Kwaliteit

Hoe wil men de kwaliteit bewaken?

Wij willen als afstudeergroep de kwaliteit bewaken, door regelmatig feedbackmomenten in te lassen. Deze feedbackmomenten zullen plaatsvinden tussen ons als studenten, maar ook vanuit de opleiding en het afstudeerproject. Daarnaast zullen wij ook zelfreflectie toepassen, dit zal ook de kwaliteit van zowel het proces als het product bevorderen.

Wij hebben daarbij ook een planning gemaakt, zodat we niet te veel voor onnodige verrassingen komen te staan. Verder hebben we een rollen/taakverdeling gemaakt, op basis van de kwaliteiten en valkuilen van ons als individuen. Doordat wij de kwaliteiten en valkuilen van elkaar goed kennen, kunnen wij hierop inspelen. Daarbij kan ieder afstudeerlid een taak/rol vervullen, waar zij goed in is. Dit laatste is uiteraard van positief effect op de kwaliteit van het onderzoek.

Geld

Afspraken over inzet en beheersing van financiële middelen en faciliteiten

Vooraf hebben wij als afstudeergroep, op aanraden van Paul Hofman (begeleider O&I vanuit de HAN) besloten om een open gesprek aan te gaan betreffende de financiële middelen en faciliteiten. Dit laatste om te voorkomen, dat wij bijvoorbeeld declaraties niet vergoed krijgen. Het is dus wederom hier ook belangrijk, om een open en transparante communicatie te voeren wat betreft het financiële aspect, met het afstudeerproject. Daarnaast is het de bedoeling dat het afstudeerproject MFC Klarendal, ons een ruimte beschikbaar moet stellen met minimaal één computer.

Informatievoorziening

Hoe worden betrokkenen bij het project (opdrachtgever, opleiding, gebruikers, belanghebbenden) geïnformeerd over voortgang en (tussen) resultaten van het project?

Wij hebben binnen onze afstudeergroep vaste studenten aangesteld, om het mailcontact te onderhouden. Dit laatste zodat de begeleider van ons afstudeerproject en vanuit de HAN, een en dezelfde aanspreekpartner hebben. Dit laatste moet ervoor zorgen, dat er geen verwarring ontstaat. Daarbij is het een duidelijk omschreven taak/rol. Daarnaast zullen wij als afstudeergroep regelmatig het MFC Klarendal bezoeken, dit zodat we ook een vertrouwensband kunnen opbouwen met de belanghebbenden. Dit laatste is strategisch gezien ook noodzakelijk, aangezien zij ons ook cruciale informatie voor het onderzoek kunnen verschaffen.

Organisatie

Wie doet wat en hoe worden de activiteiten gecoördineerd?

Ieder groepslid krijgt een rol/taak toebedeeld. Indien het uiteindelijk toch niet lukt om een rol en/of taak naar behoren te vervullen, zal er in een open gesprek worden besproken hoe wij verder gaan. Met laatstgenoemde bedoelen wij dat we dan gaan kijken, naar andere groepsleden die dit bijvoorbeeld willen overnemen. Daarbij hebben wij tot dusverre ook een gedetailleerder planning gemaakt, waardoor de activiteiten voor ons allen duidelijk wordt. Op dit moment kunnen wij nog niet dieper in gaan, wat betreft het coördineren van de activiteiten. Dit zullen wij na het gesprek van aankomende woensdag (19.02.2014), verder toelichten.

Bijlage 11: Onderzoeksontwerp

Componenten en beslissingen onderzoeksontwerp (Migchelbrink, 2009, p. 78/79)

Benodigde gegevens/informatie

In ons onderzoek gaan we op zoek naar beweegredenen en motieven van ouders over de schoolkeuze voor de basisschool van hun kind. Ook willen we in ons onderzoek te weten komen waarom ouders in de wijk Klarendal voor basisschool Kunstrijk dan wel voor een andere basisschool kiezen. Tot slot gaan we in ons onderzoek op zoek naar mogelijkheden om meer ouders te bewegen om voor basisschool Kunstrijk in de Arnhemse wijk Klarendal te kiezen.

Hoofdvraag: Welke mogelijkheden zijn er om meer ouders te bewegen om voor de wijksschool Kunstrijk te kiezen?

Vraagstelling en doelstelling

Doelstelling

“Kennis en inzicht krijgen in waarom ouders uit de wijk Klarendal in Arnhem wel of niet kiezen om hun kind naar de lokale basisschool (Kunstrijk) te laten gaan. Uiteindelijk willen wij de wijkregisseur en opbouwwerker van de gemeente Arnhem adviseren over hoe de verbinding tussen wijkbewoners en de wijksschool verbeterd kan worden. Dit door versterking van de positie van de school in en voor de wijk.”

Vraagstelling

Inventariserende onderzoeksvraag

- Wat zijn de overwegingen van ouders uit de wijk Klarendal in Arnhem met betrekking tot de keuze van een basisschool voor hun kinderen?

Verklarende onderzoeksvraag

- Hoe komt het dat ouders voor Kunstrijk dan wel voor een andere basisschool kiezen en welke factoren spelen daarbij een rol?

Onderzoeksbenadering

In ons onderzoek gaan we via kwantitatief onderzoek te werk omdat we gebruik gaan maken van de gegevens die we verzamelen door middel van een enquête die wordt gehouden onder de ouders.

“Kwantitatief onderzoek is veelal gebaseerd op het positivistisch paradigma. In dit positivistisch paradigma geldt de natuurwetenschappen als voorbeeld. Alleen de natuurwetenschappelijke methoden leiden tot ware kennis over de sociale werkelijkheid. Het doel van onderzoek is om algemene wetten, regelmatigigheden of samenhangen te formuleren over hoe de sociale werkelijkheid in elkaar zit. Het uitgangspunt is dat er een eenduidige objectieve werkelijkheid is. Van buitenaf brengt de onderzoeker de te onderzoeken werkelijkheid in beeld. Uitgerust met zijn onderzoeksmethodisch instrumentarium benadert hij de te onderzoeken sociale verschijnselen en sociale actoren als objecten waaraan hij onderzoek doet. De onderzoeker gaat te werk met behulp van zorgvuldig gekozen en geconstrueerde methoden en technieken.

De favoriete dataverzamelingstechnieken, vaak aangeduid als meetinstrument of onderzoeksinstrument, zijn in hoge mate gestandaardiseerd: de schriftelijke gestructureerde vragenlijst (de enquête), het gestructureerde interview, gestructureerde systematische observatieschema's en tests. De aldus verzamelde gegevens worden vaak gekwantificeerd: ze worden uitgedrukt in de vorm van cijfers. Deze cijfers zijn de numerieke, getalsmatige weergave van de mate, hoeveelheden of belangrijkheid waarin de onderzochte verschijnselen voorkomen. Hoe meer objectiveerbaar de feiten (dus hoe harder en beter meetbaar, hoe dichterbij het ideaal van echte kennis" (Migchelbrink, 2009, p. 32/33).

Ook maken we in ons onderzoek gebruik van kwalitatief onderzoek omdat we ook interviews willen gaan houden bij gezinnen thuis zodat we ook dieperliggende informatie kunnen gaan verzamelen.

"Kwalitatief onderzoek baseert zich op de zogenaamde interpretatieve benadering. Volgens de opvatting van het interpretatieve paradigma bestaat de sociale werkelijkheid niet los van mensen. De sociale werkelijkheid bestaat doordat deze is gecreëerd door bewuste handelingen van inter-acterende sociale wezens. Kennis over de te onderzoeken werkelijkheid kan alleen verkregen worden door de werkelijkheid van binnenuit te bestuderen. De kwalitatieve onderzoeker stelt zich primair tot taak om inzicht te krijgen in hoe mensen de werkelijkheid ervaren, beleven en betekenis eraan geven. Het perspectief, begrip of de interpretatie van de onderzochten staat centraal in kwalitatief onderzoek. Centraal daarbij staat de betekenis die mensen geven aan gebeurtenissen in hun wereld. Voor de gegevensverzameling wordt gebruik gemaakt van zogenaamde open technieken als bijvoorbeeld informele gesprekken, diepte-interviews en observatie" (Migchelbrink, 2009, p. 34/35).

Databronnen

We verzamelen de benodigde informatie door participierend onderzoek te gaan doen in de Arnhemse wijk Klarendal. Participierend onderzoek houdt kort in dat we mee gaan doen in de wijk en laten weten aan de bewoners waar ons onderzoek zich op richt. We verzamelen dus ook informatie door met de bewoners en ouders in de wijk Klarendal in gesprek te gaan. Verder zullen we veel artikelen en informatie gaan lezen over bijvoorbeeld Klarendal en de motieven van ouders voor de schoolkeuze van hun kind. Tot slot zullen we ook in gesprek gaan met professionals zoals een kinderwerker en maatschappelijk werker, om zo ook informatie te kunnen verzamelen voor ons onderzoek.

We kiezen voor personen en documenten. We zullen in gesprek gaan met de bewoners/ouders in de wijk Klarendal en met professionals zoals de kinderwerker en maatschappelijk werker. Ook verzamelen we informatie door middel van het lezen van documenten over bijvoorbeeld de wijk Klarendal en motieven van ouders voor de schoolkeuze van hun kind.

"Personen kan men als databron in verschillende functies aanspreken. Zo kan men een persoon aanspreken als persoon zelf, om gegevens over zichzelf, zijn ideeën, opvattingen en dergelijke te krijgen. Een persoon kan men ook aanspreken als persoon met kennis/gegevens over andere personen of zaken buiten zichzelf. In het eerste geval spreken we over respondent, in het tweede geval over informant, sleutelfiguur of soms deskundige" (Migchelbrink, 2009, p. 87).

“Een andere, zeer bruikbare groep van databronnen zijn (al bestaande) documenten. Hiermee bedoelen we geschreven en gedrukte teksten als bijvoorbeeld dagboeken, brieven, beleidsnota's, verslagen van vergaderingen” (Migchelbrink, 2009, p. 87).

Het aantal databronnen is afhankelijk van de resultaten van de databronnen die we gebruiken. Het aantal documenten dat we gaan gebruiken is bijvoorbeeld afhankelijk van de resultaten die we behalen door het lezen van de documenten. Ook is het aantal, dat we willen gaan spreken, afhankelijk van wat er uit de interviews komt die we gaan afnemen bij mensen thuis.

Wij maken tijdens ons onderzoek dus gebruik van meerdere databronnen. Het gebruik van meerdere databronnen wordt ook wel '360-gradenonderzoek' of databronnen triangulatie genoemd.

Dataverzamelings technieken

We kiezen voor literatuuronderzoek door artikelen te lezen over wijk Klarendal en andere relevante informatie voor ons onderzoek. We willen de link gaan leggen met deze theoretische informatie en de praktijk. Een voorbeeld daarvan zou kunnen zijn dat we een artikel gaan lezen over motieven van ouders voor de schoolkeuze van hun kind en deze motieven vervolgens in de praktijk proberen te achterhalen bij de ouders.

We kiezen voor literatuuronderzoek, een schriftelijk gestructureerde vragenlijst (enquête) en een interview.

Onderzoeksinstrumenten

Tijdens het onderzoek hebben wij gebruik gemaakt van een drietal onderzoeksinstrumenten.

Gestructureerde vragenlijst (de enquête)

Ten eerste hebben wij gebruik gemaakt van een gestructureerde vragenlijst. Dit is een dataverzamelingstechniek waarvan de vragen die worden voorgelegd van tevoren precies zijn geformuleerd (Migchelbrink, 2009, p. 177). Wij hebben gebruik gemaakt van zowel open als gesloten vragen. Wij hebben bewust voor open vragen gekozen aangezien wij de respondent de mogelijkheid en gelegenheid willen geven om iets te zeggen in zijn eigen woorden.

Daarnaast hebben wij ook rekening gehouden met de formulering van de vragen. Dat wil zeggen dat wij er naar gekeken hebben of de vragen concreet en begrijpelijk waren en of deze neutraal en aanvaardbaar gesteld zijn. De vragenlijst hebben we voorgelegd aan externe personen als proef (pilot) om de validiteit en betrouwbaarheid te waarborgen. Met de feedback zijn de vragen aangepast.

Wij hebben gekozen voor de schriftelijke ondervraging aangezien wij naast ons kwalitatieve onderzoek ook zicht willen krijgen op cijfers (kwantitatief materiaal). Het feit dat wij naast de gestructureerde vragenlijst ook gebruik maken van het half gestructureerde interview moet ons kwalitatief onderzoek een extra dimensie geven.

Het halfgestructureerde interview

Ten tweede hebben wij gebruik gemaakt van een halfgestructureerd interview. We hebben structuur aangebracht in het interview door een aantal vragen vast te leggen. Tijdens de interviews zelf hebben we deze vragen als leidraad gebruikt en heeft iedere onderzoeker/interviewer de vrijheid gekregen om een 'eigen draai' te geven aan de interviews. Denk hierbij aan de vraagvolgorde, het doorvragen op bepaalde informatie, enzovoort.

Wij hebben voor het halfgestructureerde interview gekozen aangezien wij op deze manier toch open vragen hebben kunnen stellen maar tegelijkertijd houvast hadden doordat wij een interviewschema gebruikt hebben. Wij hebben van te voren bedacht welke informatie wij uit de interviews moesten halen. We hebben doorgevraagd op bepaalde informatie die in de interviews naar voren kwam, maar hebben alle vooraf opgestelde vragen allemaal gesteld. We hebben hiervoor gekozen zodat we geen belangrijke onderwerpen zouden vergeten. De vragen waren open van aard. Hierdoor hebben we open antwoorden gekregen doordat er ook alle ruimte was voor persoonlijke opvattingen en belevingen van de ondervraagden.

Literatuuronderzoek (onderdeel van inhoudsanalyse)

Ten derde hebben wij gebruik gemaakt van literatuuronderzoek voor ons onderzoek. We hebben literatuuronderzoek gedaan door middel van het bestuderen van artikelen en andere teksten (denk hierbij aan websites en onderzoeken) die te maken hadden met het te onderzoeken onderwerp.

Triangulatie

Tijdens het uitvoeren van ons onderzoek hebben we rekening gehouden met de triangulatie in ons onderzoek. Triangulatie is het op verschillende manieren onderzoeken van hetzelfde verschijnsel (Migchelbrink, 2009, p. 131). In ons onderzoek hebben we gebruik gemaakt van triangulatie van onderzoekers doordat we dezelfde enquêtes en interviews hebben gecodeerd en geanalyseerd met twee personen. Dit zorgt ervoor dat er geen belangrijke zaken over het hoofd worden gezien, omdat twee personen altijd meer zien dan één. We hebben gebruik gemaakt van drie verschillende dataverzamelingstechnieken (gestructureerde vragenlijst, halfgestructureerde interview en literatuuronderzoek). Hierdoor hebben we gebruik gemaakt van triangulatie van dataverzamelingstechnieken. Tot slot hebben we in ons onderzoek meerdere databronnen gebruikt. We hebben verschillende personen gesproken. Dit waren ouders en verschillende informanten. Ook hebben we meerdere documenten gebruikt (boeken en internet) Op deze manier hebben we gebruik gemaakt van triangulatie van databronnen.

Operationaliseren

Operationaliseren is het vertalen van begrippen of elementen uit de onderzoeksvraagstellingen in onderzoekbare, meetbare kenmerken (Migchelbrink, p. 178 t/m 179). We hebben allereerst aan de hand van onze vraagstelling vastgesteld welke variabelen we moesten gaan operationaliseren. Daarna zijn wij nagegaan welke aspecten en/of specificaties je kon onderkennen bij onze begrippen uit de vraagstelling. Vervolgens zijn wij deze concrete daadwerkelijk waarneembare activiteiten gaan specificeren. Daarna zijn wij dit gaan uitwerken in waarneembare (vast te stellen) aspecten. Wij hebben voor elk van de aspecten vastgesteld hoe ze moeten worden waargenomen en vastgesteld. Dit laatste wordt ook wel de indicatoren genoemd. Vervolgens hebben wij besloten of wij voor één of meerdere indicatoren kozen (Migchelbrink, p. 179 t/m 181).

Definitie	Dimensies	Indicatoren
Ouders -> 'moeder en/of vader van een kind/kinderen'	Ouders -> vader/moeder, allochtoon/autochtoon, hoger/lager opgeleid, tienerouders/oudere ouders	Beleving van het ouderschap -> <i>betrokkenheid bij school, ouderparticipatie</i>
Verzorgers -> 'personen die de zorg voor een kind/kinderen op zich hebben genomen, denk hierbij aan een pleegkind'.	Verzorgers -> pleegouders/biologische ouders, autochtoon/allochtoon, hoger opgeleid/lager opgeleid	Beleving van de verzorger -> <i>betrokkenheid bij school, ouderparticipatie</i>
Overwegingen -> 'argument om iets te doen of te laten, iets in overweging nemen (over iets nadenken)'	Overwegingen -> negatief/positief, twijfelachtig/vastberaden	Overwegingen -> <i>goed of slecht gevoel, verschillende argumenten</i>
Factoren -> 'meewerkende oorzaak, omstandigheid die	Factoren ->	Factoren -> <i>lang nadenken, grote of kleine rol uiteindelijk,</i>

invloed heeft op de uitkomst'	positief/negatief, grote/kleine rol uiteindelijk	wikken en wegen, doorslaggevend
Mogelijkheden -> 'speelruimte, wat kan, wat mogelijk is'	Mogelijkheden -> voorgestructureerd/zelf aangedragen, oplossingen, goed uit te voeren	Mogelijkheden -> <i>oplossen van probleem, uitvoerbaar, wordt aangedragen of zelf bedacht,</i>
Basisschool -> 'een school voor jonge kinderen (in Nederland van 4 tot 12 jaar)'	Basisschool -> groep 1 t/m 8, klein, vertrouwd, grote controle, juffen/meesters,	Basisschool -> <i>groepen, vertrouwd, veel controle, klein,</i>

Tabel 1: Operationaliseren

Steekproeven

Het is niet altijd mogelijk alle voor een onderzoek relevante personen, momenten en situaties te onderzoeken. Er moeten daarom keuzes gemaakt worden in praktijkgericht onderzoek. Wij hebben ervoor gekozen om enquêtes en interviews te gebruiken als onderzoeksinstrument. Hierbij wordt er een steekproef gedaan. Een steekproef is de selectie die gemaakt wordt uit alle mogelijke onderzoekseenheden (Migchelbrink, 2010 p. 98). Wij hebben voor een gelegenheidssteekproef gekozen in dit onderzoek. Een gelegenheidssteekproef houdt in dat wij de mensen geselecteerd hebben die gemakkelijk en snel bereikt kunnen worden. In deze steekproef worden de meest beschikbare personen opgenomen (Migchelbrink, 2010 p. 102). Wij hebben twee groepen ouders geselecteerd om de vraagstellingen te beantwoorden. Deze groepen zijn: ouders van kinderen die nog niet op de basisschool zitten (groep a) en ouders van kinderen die op de wijksschool Kunstrijk zitten (groep b). Bij beide groepen hebben we interviews en enquêtes afgenomen. De enquêtes hebben we op verschillende momenten en manieren uitgedeeld. We hebben bij de uitgang van Kunstrijk gestaan om mensen te vragen of ze enquêtes in wilden vullen. Ook hebben we enquêtes mee gegeven aan de ouders uit beide groepen die niet geïnterviewd wilden worden of geen tijd hadden. We hebben enquêtes laten uitdelen door medewerkers van de SKAR aan de ouders die bij hen klant zijn. En we hebben enquêtes in enveloppen laten uitdelen door leraren aan kinderen in alle groepen van Kunstrijk.

Projectmatig werken

Een van de belangrijkste kenmerken van het projectmatig werken is de resultaatgerichtheid. Bij projectmatig werken zijn het denken, het handelen en de besluitvorming gericht op het bereiken van het (eind)resultaat (Spanjer, 2004 p. 24-25). Tijdens dit onderzoek hebben we toegewerkt naar het eindresultaat. We hebben dit stap voor stap aangepakt door middel van de planning die we voor het onderzoek gemaakt hebben. We hebben deze planning gebruikt als een leidraad voor ons onderzoek. Tijdens het schrijven van ons onderzoeksverslag, hebben wij toegewerkt naar het eindresultaat. Dit hebben wij gedaan door constant de doelstelling en vraagstellingen van het onderzoek in ons achterhoofd te houden.

Een tweede kenmerk van projectmatig werken is de gefaseerde aanpak (Spanjer, 2004 p. 25-26). Wij hebben een gefaseerde aanpak gehanteerd tijdens dit onderzoek. Wij zijn begonnen met de oriëntatiefase waarin we zoveel mogelijk belangrijke personen voor ons

onderzoek hebben gesproken. Vervolgens hebben we interviews en enquêtes afgenomen en hebben al deze gegevens geanalyseerd. Tot slot zijn we met conclusies, aanbevelingen en Mogelijkheden om aanbeveling uit te voeren gekomen.

Een derde kenmerk van het projectmatig werken ligt op het vlak van de besluitvorming. Bij projectmatig werken wordt veelvuldig bedacht of we bereiken wat we wilde bereiken. (Spanjer, 2004 p. 26). Tijdens het uitvoeren ons onderzoek hebben we overlegd met onze projectbegeleider vanuit de HAN en met de opdrachtgevers vanuit Klarendal. Zij gaven ons feedback en aan de hand van die feedback hebben we beslissingen genomen voor het onderzoek.

Een vierde kenmerk van het projectmatig werken is het werken van grof naar fijn (Spanjer, 2004 p. 26). We zijn begonnen met een globale opzet voor ons verslag en hebben de onderdelen steeds gedetailleerder beschreven.

Ten slotte het vijfde kenmerk van projectmatig werken: samenwerken (Spanjer, 2004 p. 27). Tijdens ons onderzoek hebben we vrijwel constant samengewerkt. In het groepje hebben we zaken met elkaar afgestemd, taken verdeeld en overleg gehad over de voortgang.

Coderen

De onderzoeksresultaten zijn wij gaan coderen. De essentie van coderen is labels of codes toekennen aan tekstfragmenten door lezen, herlezen, organiseren, (her)ordenen, reflecteren en logisch redeneren. Via het toekennen van labels of codes worden inhoudelijke thema's, structuren, patronen of concepten in de gegevens opgespoord (Migchelbrink, 2010 p. 115). We hebben een kwalitatieve analyse uitgevoerd bij de interviews vanwege de kwalitatieve informatie dat het opgeleverd heeft. Ook de informatie uit de enquêtes heeft veel kwalitatieve informatie opgeleverd en enkele kwantitatieve.

Bij het analyseren van gegevens hebben we gekozen om de variabelen bij elkaar te brengen in een datamatrix. Dit is een tabel waarin de rijen worden gevormd door de verschillende eenheden, terwijl de kolommen worden gevormd door de verschillende variabelen. Aangezien de datamatrix een groot Excel bestand is geworden, is het niet mogelijk om deze in zijn geheel bij het onderzoek te voegen. In bijlage 7 is wel een stuk van het bestand toegevoegd als voorbeeld. Wij hebben voor een datamatrix gekozen omdat dit overzichtelijk is en makkelijk over te dragen aan eventueel andere onderzoekers of de opdrachtgever. Vanuit de datamatrix zijn we gaan coderen. Wij hebben ervoor gekozen om de interviews en enquêtes deductief te coderen. Dit wil zeggen dat we vooraf zijn gaan coderen. We hebben een conceptueel model gemaakt met codes/categorieën (Migchelbrink, 2010 p. 115). Hiermee hebben we de tekst geanalyseerd. Voor een gedeelte van dit coderen als voorbeeld, zie bijlage 8. Tijdens de analyse van de teksten hebben we gelet op woordtellingen, regelmatigigheden, patronen, tegenstellingen en verrassende zaken. Door bovenstaande uit te voeren, hebben we de onderzoeksvragen kunnen beantwoorden.

Voordat we zijn begonnen met de data-analyse hebben we op een rijtje gezet wat we precies wilden weten (vraagstelling) en waarom wij dat wilde weten (doelstelling). We hebben onze eigen ideeën en opvattingen opgeschreven en met elkaar besproken zodat dit ons zo min mogelijk heeft kunnen belemmeren bij het analyseren van de gegevens. Door eerst onze vooroordelen op te schrijven en te bespreken, worden toevallige fouten zoveel mogelijk uitgesloten. Het coderen en analyseren hebben we met twee onderzoekers tegelijk gedaan

om tegen te gaan dat eigen meningen vermengd worden met de feiten uit het onderzoek. We hebben de resultaten van de analyse besproken met alle onderzoekers, de opdrachtgevers en Paul Hofman (begeleidend docent van de HAN). Ook hebben wij gebruik gemaakt van Peer examiner, dat wil zeggen dat wij mede onderzoekers de resultaten hebben laten nalezen (Verhoeven, 2011). Door bovenstaande te doen wordt de validiteit en betrouwbaarheid van het onderzoek gewaarborgd.

Om de bruikbaarheid van praktijkonderzoek zo hoog mogelijk te maken is het van belang om de opdrachtgevers zo nauw mogelijk bij je onderzoek te betrekken. Dit laatste hebben wij gedaan door hen regelmatig te bevragen over ons onderwerp. Wij konden zo de juiste vragen maken (operationalisatie), toegesneden op de situatie. Daarnaast hadden onze opdrachtgevers ook een lijst met deskundigen voor ons, die wij konden interviewen voor ons onderzoek. Ook hebben wij onze opdrachtgevers regelmatig op de hoogte gesteld van de voortgang van het onderzoek en zijn hier met hen over in overleg gegaan. Deze nauwe samenwerking met de opdrachtgever heeft niet alleen een positief effect op de bruikbaarheid, maar ook op de betrouwbaarheid van de resultaten (Verhoeven, 2011).

Ethiek

Een ethische kwestie waarmee wij te maken hebben gehad in ons onderzoek is de omgang met de privacy van de informanten die wij benaderd hebben voor het onderzoek. In ons onderzoek hebben we de informanten persoonlijk benaderd met de vraag of wij de informatie die zij ons gaven, mochten gebruiken in ons onderzoek.

Gedragscode praktijkgericht onderzoek voor het HBO

De vijf speerpunten van praktijkgericht onderzoek voor het HBO zijn:

1. Onderzoekers aan het HBO dienen het professionele en maatschappelijke belang (Andriessen, 2010, p. 5). In ons onderzoek hebben wij ons gericht op een actueel thema voor de wijk Klarendal in Arnhem. We hebben als onderzoekers het professionele en maatschappelijk belang gediend, omdat het multifunctioneel centrum in Klarendal 'het gezicht van de wijk' moet worden. Het maatschappelijke belang hierachter is dat bewoners van de wijk Klarendal in de toekomst moeten weten welke organisaties zich er in het multifunctioneel centrum bevinden zodat dit optimaal gebruikt kan worden.

2. Onderzoekers aan het HBO zijn respectvol (Andriessen, 2010, p. 5). We zijn respectvol te werk gegaan doordat we rekening hebben gehouden met de zienswijzen van de opdrachtgever (gemeente Arnhem) en onze begeleider vanuit de HAN. De feedback die we gekregen hebben na ieder overleg hebben we telkens verwerkt in ons onderzoeksverslag.

3. Onderzoekers aan het HBO zijn zorgvuldig (Andriessen, 2010, p. 5). Tijdens ons onderzoek zijn we zorgvuldig te werk gegaan. In ons verslag hebben we gebruik gemaakt van verschillende wetenschappelijke bronnen en theorieën. Deze bronnen hebben voor de theoretische onderbouwing in ons verslag gezorgd. Verder is iedere bron in de tekst en in de literatuurlijst volgens de APA richtlijnen beschreven. Dit om de literatuurlijst en de bronnen in de tekst methodisch te beschrijven.

4. Onderzoekers aan het HBO zijn integer (Andriessen, 2010, p. 5). Wij zijn eerlijk en betrouwbaar geweest door transparant te zijn in onze communicatie naar de opdrachtgever en ook tijdens de interviews met de respondenten.

5. Onderzoekers aan het HBO verantwoorden hun keuzes en gedrag (Andriessen, 2010, p. 5). We hebben onze keuzes verantwoord in het onderdeel verantwoordeng (hoofdstuk 10) waar dit stuk onderdeel van is. We hebben telkens wanneer er een keuze gemaakt moest worden met elkaar overlegd en de voor en tegenargumenten tegen elkaar afgewogen.

Bijlage 13: Verslag gesprek Joyce Verhoef (Kinderwerker voor Rijnstad)

Datum: woensdag 19-3-2014
Aanwezigen: Joyce Verhoef, Liselot Burgers, Anne Porskamp, Yvette Sillessen & Imke Zijm

Allereerst leggen wij Joyce Verhoef uit wat onze opdracht is, en wat wij komen onderzoeken. Joyce is enthousiast, en begint te vertellen wat zij precies doet en wat haar werkzaamheden zijn. Joyce is verantwoordelijk voor de (binnen) activiteiten en straatactiviteiten in de wijk Klarendal. Joyce is zelden uitvoerend bezig, zij is verantwoordelijk voor het eindresultaat en stuurt vrijwilligers en stagiaires aan. De activiteiten worden dus ook geleid door stagiaires en vrijwilligers. Joyce is de enige beroepskracht. De kinderdisco op woensdag wordt geleid door een vrijwilliger. De middagactiviteiten door de weeks worden geleid door stagiaires en soms komen er nog vrijwilligers helpen (indien zij tijd hebben). De vrijwilligers zijn "echte Klarendallers". Om 12:30 is er inlooppuur, de ouders kunnen dan hun kinderen wegbrengen naar de activiteiten van kinderwerk in het MFC. Om 13:30 beginnen de activiteiten, deze duren tot +/- 15:30. Veel ouders komen hun kinderen rond 15:30 ook weer ophalen. Er vindt ook een voor- en nabespreking plaats, samen met Joyce en de stagiaires en vrijwilligers. Het doel van kinderwerk is vooral voor de kinderen die het thuis moeilijk hebben, een veilige plek te bieden. Wel zijn alle kinderen welkom. Er wordt tijdens de activiteiten bijvoorbeeld gewerkt aan de sociale vaardigheden, respect, hoe speel je samen etc. Veel kinderen hebben achterstanden op meerdere fronten, en hier wordt dus na schooltijd dus ook aan gewerkt (d.m.v. activiteiten). Wij zullen aankomende woensdag mee gaan kijken bij Kinderwerk, d.w.z. tijdens de voor- en nabespreking en tijdens de activiteiten. Joyce Verhoef heeft CMV gestudeerd, en is al 13 jaar werkzaam als kinderwerker in Klarendal.

De stagiaires komen van verschillende studies bijvoorbeeld: SPH, pedagogiek, SCW, MWD.

Feiten kinderwerk

Op woensdag Kinderdisco, geleid door vrijwilligers en aangevuld met één stagiaire. Op donderdag Meidenavond, geleid door vrijwilligers en stagiaires. Joyce heeft contact met de schoolmaatschappelijk werker Christianne Oorschot, van basisschool Kunstrijk en nog een tweetal andere scholen. Daarnaast onderhoudt zij contact met Lindehout. Indien er signalen zijn, dan speelt zij deze door naar bovengenoemde organisaties. Daardoor kunnen signalen vroegtijdig worden opgemerkt en worden aangepakt. Dit contact is ontstaan d.m.v. een nieuw pilot project, namelijk de proeftuin. Dit (pilot) project is momenteel ook ingezet in de wijk Schuytgraaf.

Joyce neemt contact op met Heidi Jansen, zij is wijkvrijwilliger en tevens moeder en sleutelfiguur naar andere moeders die ons verder kunnen helpen met ons onderzoek. Joyce zal vragen aan Heidi, of zij ons te woord wil staan middels een interview. Joyce zal mailen, wanneer zij contact heeft gehad met Heidi. Indien Heidi geen bezwaar heeft tegen een interview en het vervullen van de rol als sleutelfiguur, mailt zij ons haar telefoonnummer door. Joyce geeft wel aan dat we het verhaal van Heidi een beetje moeten nuanceren, maar dat er zeker een kern van waarheid inzit. Heidi's kinderen zitten beide niet op Kunstrijk, maar op andere scholen in de wijk Klarendal en in het Spijkerkwartier. Zij raadt ons aan, om ook

met de hoogopgeleide bevolking van Klarendal te gaan praten. Dit laatste zodat wij een ruim en objectief beeld hebben.

Joyce geeft duidelijk aan, dat wij niet thuis langs moeten gaan om de ouders te interviewen. Dit laatste aangezien zij al 13 jaar kinderwerker is, en zij nog niet eens binnenkomt bij alle ouders. Joyce geeft aan dat het moeilijk is om het vertrouwen van "de Klarendaller" te winnen.

Aanwezig in het MFC, en de moeite waard om hiermee te gaan praten:

Skar
Rijnstad
Peuterspeelzaal
Consultatiebureau

Sportactiviteiten: Said Zahti (belangrijk sleutelfiguur voor de allochtone bevolkingsgroepen).

Participatiewerker: Songul Gurses (belangrijk sleutelfiguur voor de allochtone bevolkingsgroepen).

Locatiemanager: Guido, dit om ruimte te reserveren, bijvoorbeeld voor het houden van de interviews, en het afnemen van de enquêtes.

De leuke Linde (speeltuin Klarendal): Kitty de Graaf (026-4424811)

School maatschappelijk werker: Christianne Oorschot

- De participatiewerker valt onder de gemeente Arnhem. De participatiecoach is geïntegreerd in de wijk Klarendal.
- De leuke Linde is een speeltuin in Klarendal, deze organiseren in de vakantie samen met Kinderwerk leuke activiteiten.

Joyce geeft aan dat veel kinderen uit Klarendal toch wel op vakantie gaan. Sommige mensen boeken hun vakantie zo, dat de kinderen ook nog kunnen deelnemen aan de vakantieactiviteiten van kinderwerk en de Leuke Linde.

Joyce heeft zelf ook een mening, wat betreft ons onderzoek. Joyce geeft aan, dat zij wel een idee heeft hoe het kan komen dat Kunstrijk zo weinig leerlingen heeft. Hieronder Joyce haar verhaal/mening:

Kunstrijk is een aantal malen gefuseerd, dit een aantal jaren geleden. Toentertijd heette het nog de St.Jan school. De directie van de St. Jan school heeft toentertijd koste wat koste geprobeerd om deze school overeind te houden, maar tevergeefs. Vervolgens is de St.Jan school gefuseerd, en werd het de St.Anna school. Deze school had volgens Joyce erg te

leiden onder een slecht imago, aangezien dit een zwarte school was. Zij geeft aan dat voor veel "Klarendallers" een zwarte school gelijk staat aan een slecht imago. Aangezien de St. Anna school erg te leiden had onder het slechte imago, is er besloten om de naam van de school te veranderen in "de atlas". Ze wilde tevens een mokkaschool worden (gedeeltelijk wit, en gedeeltelijk zwart), dit lukte niet. Het bleef een zwarte school. De naamsverandering had niet het gewenste resultaat, ouders deden hun kinderen elders in de wijk op school of in anderen wijken (Jan Ligthartschool, en het Spijkerkwartier). Dit laatste gebeurde nog meer toen de fusie van de St. Annaschool ook geen succes was. Tegenwoordig heet de school dan Kunstrijk. Sinds korte tijd heeft het Kunstrijk ook twee interim directeurs (waaronder Johan Kooij), dit heeft ervoor gezorgd dat de school weer wat aan de betere hand is. Tijdens de fusie van de St. Jan en St. Annaschool was Joyce vaak aanwezig bij deze vergaderingen, zij geeft aan dat er veel strijd was tussen de directeurs onderling en dat iedere directeur een geldstroom naar zijn school wilde toestromen. Door het deze strijd onder de directeurs, heeft de ontwikkeling van de school lang stilgelegen. Joyce ziet nu al een heel vooruitgang, sinds er recentelijk weer twee interim directeurs zijn aangesteld (waaronder Johan Kooij).

Joyce denkt dat door o.a. de bouw van het MFC en de vele faciliteiten die zich in het gebouw bevinden, dat er een lichte stijging is ontstaan wat betreft ouders die hun kinderen toch naar Kunstrijk laten gaan. Joyce dacht dat het om +/- 10 leerlingen ging, deze doorstroom komt voornamelijk door de peuterspeelzaal en kinderopvang in het MFC.

Op dit moment ervaart Joyce vooral nog dat Kunstrijk op een eigen eilandje blijft zitten, dit terwijl zij erg van Kinderrijk kunnen profiteren om meer kinderen aan te trekken (marketingstrategie, maakt de school aantrekkelijker). Kinderen worden na school ook nog gestimuleerd in hun ontwikkeling, middels diverse leuke activiteiten. Veel docenten van Kunstrijk waren niet ruimdenkend en open, inmiddels is dit grotendeels opgelost door ontslagen en doordat Joyce een vertrouwensband heeft gecreëerd met verschillende docenten. De samenwerking kan dus voor een positievere beeldvorming zorgen, bij ouders.

Feiten

Sinds oktober 2013 zit Kunstrijk in het MFC.

De bedoeling van het MFC is dat je alles samen doet, dit is momenteel nog niet het geval (zie bovenstaand kopje, wat betreft de samenwerking tussen Kunstrijk en Kinderwerk).

Joyce ziet tijdens de activiteiten van Kinderwerk ook een lichte stijging van kinderen van hoogopgeleide ouders. Deze laatste groep (hoogopgeleide mensen), is met de komst van het modekwartier en de groei van de wijk gestegen. Zij wonen veelal in koopwoningen in Klarendal.

Praktische informatie

Computers zijn van Rijnstad, hier mogen wij ook gebruik van maken. De inloggegevens van de computers hangen op de computer van Joyce.

Er is WIFI aanwezig. WIFI bekend bij Liselot en Yvette (navragen indien nodig).

Bijlage 14: Verslag gesprek Johan Kooij

Datum: woensdag 7 mei 2014
Aanwezig: Johan Kooij, Liselot Burgers, Imke Zijm, Yvette Sillessen & Anne Porskamp

De pilaren van Kunstrijk zijn:

- Kunst
- Vreedzame school

Er zijn ongeveer 60 gezinnen (wordt nog precies uitgezocht)

Johan is redelijk tevreden met de hoeveelheid enquêtes (13) die terug gekomen zijn.

De school werkt samen met de peuterspeelzalen met het project VVE waarbij het de bedoeling is om gezamenlijk kinderen van 0-6 te begeleiden zodat er het maximale uit het kind gehaald kan worden.

Het MFC wil naar één pedagogisch klimaat.

Het geloof komt naar voren doordat er op school Pasen, goede vrijdag enz. gevierd wordt. Met het Suikerfeest krijgen de kinderen ook vrij. De overeenkomsten van de verschillende geloven wordt de kinderen uitgelegd.

De naam van de school wordt niet weer veranderd, omdat dit al vaak gebeurd is en het dan niet meer duidelijk voor mensen is. De school heet o.a. Kunstrijk omdat kunst cruciaal is in de wijk door het modekwartier en ook door het kunstbedrijf naast het MFC.

Er wordt ook aan kunst gedaan door animatiefilmpjes te maken (de school heeft zelf een filmcamera). Tevens bestaat er een atelier binnen Kunstrijk waarin leerlingen kunnen schilderen en met kunst bezig kunnen zijn. Kunstrijk heeft een grote papieren rol voor alle kinderen waarop zij met kunst bezig kunnen zijn in de vorm van tekenen, schrijven, enzovoort.

Het motto van de school is “de kunst van leren en leren van kunst”. Kinderen krijgen al genoeg les in de banken, Kunstrijk wil dat de kinderen uit de schoolbanken kunnen op bepaalde momenten. DOEN, daar leren kinderen ook van.

De gemeente Arnhem wil dat scholen ouders actief maakt. Er is één keer per maand een koffieochtend waar ouders binnen kunnen lopen. Er was geen MR van ouders, maar die is er nu wel. Er zitten drie ouders in, twee moeders en een vader. Het is eigenlijk de bedoeling dat zij zelf alles doen zoals de financiën van de ouderbijdragen, de agenda van bijeenkomsten maken en deze voorzitten. Dit gebeurt nu nog niet, maar daar moet het wel naartoe. Op dit moment heeft Johan Kooij, de directeur, deze taken op zich genomen.

Binnen 5 jaar is het de bedoeling dat de school 170 leerlingen heeft.

Als ouders komen kijken naar de school krijgen ze een rondleiding en na afloop wordt er een tas meegegeven met de folder van de school en wat andere reclame attributen. Verder wordt er nog niet echt aan reclame gedaan, Johan geeft tijdens het gesprek aan dat de school hierin een afwachtende houding heeft.

Iedere school binnen de stichting DELTA zit in een ZAT team. Een ZAT team staat voor Zorg Advies Team. Dit is een binnenschools team die overleg heeft over bepaalde leerlingen die extra zorg nodig hebben. Vanuit de stichting DELTA is een dergelijk ZAT team verplicht. Extern zit de school ook in een ZT team. Dit staat voor Zorg Team. Dit is een bovenschools orgaan buiten de school waarin ook overleg wordt gepleegd over leerlingen die extra zorg nodig hebben. Dit team is er voor leerlingen waar binnen de school geen passende oplossing voor gevonden kan worden.

Bijlage 15: Verslag gesprek Pauline Haast (schoolmaatschappelijk werker)

Datum: donderdag 22 mei 2014
Aanwezig: Pauline Haast, Liselot Burgers, Imke Zijm, Yvette Sillessen & Anne Porskamp

Pauline is schoolmaatschappelijk werker en is werkzaam in Malburgen, Rijkerswoerd, 't Broek, Presikhaaf en de Geitenkamp. Ze valt op dit moment in voor de vaste schoolmaatschappelijk werker, die met zwangerschapsverlof is

De problematiek die vooral in de Geitenkamp speelt is problemen gericht op autochtonen. Mensen lopen vast bij het aanvragen van uitkeringen etc.

In de wijk Presikhaaf is er meer problematiek gericht op autochtonen mensen, vooral mensen uit Afrika.

Vanaf 1 januari 2015 gaat Arnhem werken met jeugd gebiedsteams. Arnhem is onderverdeeld in acht gebieden en hierin zijn wijkteams actief.

Aandachtsgebieden: Volwassenen, Jeugd, Overlast+zorg en Groen.

Binnen de wijkteams zijn de volgende organisaties betrokken: Lindehout, Pactum, MEE, GGZ, Schoolmaatschappelijk werk en het Consultatiebureau. De zorg moet meer gecreëerd worden door de 1^e lijns zorg ipv 2^e lijnszorg. Pauline heeft als maatschappelijk werker meer uren gekregen die zij kan verdelen onder de scholen in Klarendal.

Op vrijdag is Pauline aanwezig op Kunstrijk, hier komen nog niet heel veel ouders op af. Docenten verwijzen ouders vaak door naar het maatschappelijk werk. Pauline neemt dan contact op met deze ouders en maakt een afspraak voor een huisbezoek. Zij geeft aan dat zij vrij gemakkelijk bij ouders binnenkomt en haar werk kan doen.

Pauline onderhoudt contact met de intern begeleider, leerkracht en ouders. De werkwijze is gericht op de vraag vanuit ouders.

Pauline ziet vooral hoger opgeleide ouders naar de Jan Ligthart gaan.

Vragen:

- wat zijn de taken van het schoolmaatschappelijk werk in Klarendal?
- Wat is haar beeld van Kunstrijk?
- Het zorgteam zit in de zorgstructuur van de school. 6 keer per jaar schuift er iemand als een pedagoog aan en het maatschappelijk werk. Een voorbeeld kan zijn wanneer het kind niet lekker in zijn vel zit.
- Wanneer wordt er een Zat + ingeschakeld en wanneer het Zorgteam?
Wanneer de school en of ouders niet meer weten wat het beste voor hun kind is kan het Zat + ingeschakeld worden. Zij kunnen advies geven vanuit verschillende invalshoeken wat het beste is voor het kind. Ouders mogen bij dit gesprek aanschuiven.

Bijlage 16: Verslag gesprek Henk Nieuwhoff (maatschappelijk werker)

Datum: 24 maart 2014

Aanwezig: Imke Zijm, Liselot Burgers en Henk Nieuwhoff

- Henk functie: Outreachend werk
- Wat valt hem op in de wijk? Kinderen worden aan hun lot overgelaten, laag niveau, veel meegemaakt vanuit verleden
- TIP! Jeugdteam maatschappelijk werk → consultatiebureau en Pactum
- Vooral achter de voordeur, vertrouwen krijgen, spin in het web,
- Onderzoek: hoe woont u hier? klachten over het huis? algemeen beginnen: brief gestuurd over op bezoek komen, uitnodiging met foto, we gaan bij u langs, samenwerking met Iriszorg, andere disciplines erbij betrekken.
- Spreekuurpunten, Klarendal → Roermondsplein. WAAROM hier geen spreekuur? opstarten van wijkteams, wat gaat dit allemaal veranderen?
- Advies: van te voren speerpunten, schoenen uit doen?, hoe spelen kinderen hier? hoe leven mensen hier in Klarendal? let op hoe je informatie inbrengt, respect voor mensen, stel je als gast op, niets moet! Algemeen naar diepgang naar algemeen. Eindigen met tips! Wat zou er moeten gebeuren in deze wijk om het beter te maken?

Bijlage 17: Contract met de opdrachtgever

1. Gegevens van de opdrachtgever en de projectgroep/ de opleiding:

Naam instelling: Gemeente Arnhem

Contactpersoon voor de projectgroep namens de opdrachtgever: Charly Thomassen

Tel.: 06 - 50 74 01 38 / 026 - 377 39 27

E-mail: charly.tomassen@arnhem.nl;

Projectbegeleider namens de opleiding MWD:

Tel: 0619032854

E-mail: paul.hofman@han.nl

Namen studenten van de projectgroep:

1: Imke Zijm

Tel.: 0649750252

E-mail: imkezijm@gmail.com

2: Liselot Burgers

Tel.: 0610778726

E-mail: l_burgers14@hotmail.com

3: Anne Porskamp

Tel.: 0649867365

E-mail: anneporskamp@hotmail.com

4: Yvette Sillessen

Tel.: 0630090015

E-mail: yvettewanja@gmail.com

2. De partners opdrachtgever, opleiding en student(en) verbinden zich aan de volgende

afspraken:

A De opleiding verzorgt de begeleiding van de integrale opdracht van de beroepstaak Onderzoek & Innovatie.

B De opleiding investeert per student 10.7 uur in de begeleiding en beoordeling.

C De student is zelfverantwoordelijk binnen een projectmatige aanpak.

E Opleiding en opdrachtgever committeren zich aan de beoordelingsprocedure zoals is vastgelegd in de studiehandleiding Onderzoek en Innovatie 2013-2014.

F De opdrachtgever spreekt bij deeltentamen 1 'Projectresultaat inclusief verantwoording en implementatieplan' eveneens een oordeel uit conform de beschreven procedure.

G Als er problemen ontstaan tijdens het project volgt overleg tussen de opleiding/ projectbegeleider en opdrachtgever/ contactpersoon. Daarin streeft men naar consensus.

H Als de problemen onder G niet worden opgelost bemiddelt namens de opleiding de wervingscoördinator en/of teamleider van Onderzoek & Innovatie.

I De opdrachtgever zorgt voor een goede introductie van het project.

J De opdrachtgever zorgt voor adequate werkruimte met minimaal een computer.

K De opdrachtgever betaalt portokosten, telefoonkosten en andere kosten die nodig zijn voor de uitvoering van het project.

L De opdrachtgever/contactpersoon stelt per student 10 uur beschikbaar voor contact en beoordeling. Gesprekken worden door alle partijen goed voorbereid. De projectgroep is verantwoordelijk voor het maken van de afspraken en het voorbereiden en voorzitten van

gesprekken.

M De opdrachtgever arrangeert een bijeenkomst waarin het projectresultaat door de projectgroep aan de instelling wordt gepresenteerd. Indien het een voltijd project betreft is de projectbegeleider hierbij aanwezig.

N Opdrachtgever en projectgroep maken sluitende afspraken over de bescherming van privacygegevens.

O In geval van ziekte van contactpersoon dan wel projectbegeleider van de opleiding langer dan 3 weken wordt voor vervanging gezorgd door resp. opdrachtgever en opleiding.

P Een digitaal exemplaar van het projectresultaat (met verantwoording en implementatieplan) wordt door de projectgroep overhandigd aan de projectbegeleider voor opname in het studiecentrum en kennisbank(en). Hierbij worden ook de formulieren die hieronder staan (zie punt 3 van dit contract) toegevoegd.

Q Het auteursrecht van de producten berust bij de projectgroep.

R Voor multi-professionele projecten (projecten die met studenten van andere opleidingen worden uitgevoerd) geldt het contract van de adopterende studierichting, d.w.z. van de studierichting die de begeleiding verzorgt.

S De opdrachtgever biedt garanties dat het project doorgang vindt bij ontwikkelingen als reorganisatie, afslanking en dergelijke.

T De opleiding zorgt voor een vervangende projectbegeleider in geval van langdurige uitval (langer dan drie weken) van de projectbegeleider.

Datum: februari 2014

Handtekening opdrachtgever:

Handtekening opleiding/projectbegeleider/-ster:

Handtekeningen leden projectgroep:

Imke Zijm

Liselot Burgers

Anne Porskamp

Yvette Sillessen